



అంగజేశాయనమః.

శ్రీవేదవ్యాసప్రోక్ష స్కాన్దపురాణాంతర్గతం  
శ్రీమచ్ఛివమ్మర మాహాత్యమ్.

పైసూరుసంస్థాన న్యాయసభా ప్రాధ్వీవాక  
మద్దగిరి - వి. కృష్ణ రాయవణ్ణితప్రేరణేన  
చెన్నరాజధానీనివాసి

పాశయం - వేలుశ్రేష్ఠీవర్య ప్రేరణేనచ  
చెన్నపురీ ముత్యాలపేట ఆంగ్లోవర్నాకులర్ పాఠశాలా  
ప్రధానాసాధ్యాయ వేదాధిధానవంశసమ్భుత  
వే జగ్గటరాయ శాస్త్రి

కృతసంస్కారపూర్వకం,  
చిదంబర దేవస్థానస్థానిక పూజాధికార్యస్యతమ  
మార్గజ్ఞేయస్వామి దీక్షితైస్తదనుజైశ్చ  
శైల్వగణపతిదీక్షితైః.

చెన్నపురి:

కలారత్నాకర ముద్రాక్షర శాలాయాం  
ముద్రాపితం సర్ విజయతేతరామ్.

కలియుగాధి - ౪౯౮౬.

Copy-Right.

ప్రకటన.

ఇందువలన సకలమైనవారికిఁ దెలియఁజేయునది యేమనఁగా, ఇదివఱకు సంస్కృతములో ప్రచురింపఁబడని యీ చిదంబరమాహాత్మ్యమును, నాలుగైదుప్రతులు తేప్పించి పరిశీలించి తప్పులు సవరించి ఇప్పుడు ముద్రించినాము.

పూజార మగునట్లుగా వట్టుకట్టడముకట్టినది వెల అణాలు ౧౨.

இதனால் யாவருக்கும் அறிவிப்பது யாதெனில், இதுவரைக்  
கும் ஸமஸ்கிருதத்தில் அச்சிடாத இந்தசிதம்பரமாவாந்மியம்,  
நாலு அஞ்சு பிரதியைக்கொண்டு சத்தமாய் திருத்தி இப்போது  
அச்சிடப்பட்டது.

பூஜைக்கி யோக்கியமாயுள்ளபட்டுகட்டடம் விலை அணு கஉ.

శ్రీసాంబసదాశివపరబ్రహ్మచేదః.

విజ్ఞాపనమ్.

శ్రీమదోక్కరనిలయో బ్రహ్మవిష్ణుమహేద్బ్రాదిపుణ్యపూరుష  
సంసేవ్యమానోభక్తవత్సలః పరమేశ్వరః కదాచిద్దారుకావసేతత్ర  
త్యమహర్నిజసేతు ధృతవాత్సల్యస్తాడ్జవ మకాన్దీత్. తస్యసంభృతం  
దృష్ట్వా శ్రీమాన్నారాయణస్తదేవ సమాధౌభావయన్ శేషశయనే  
అనన్దగురువిగ్రహేభూత్. ఉపసంహృతసమాధితంప్రణమ్య శేష  
అకస్మిక దేహగౌరవ కారణమప్రాప్యీత్. హరిస్తుతిత్కారణత్వేన  
దారుకావస శివతాండ్రవం వర్ణయామాసు. తద్దిదృక్షుశ్చేషో హరిము  
పాయమప్రాప్యీత్. బహూనియుగాని కైలాసేకృతేన తపసాతత్త్వి  
ధృతీతి హరిరుపాదిశత్. తత్రైవతప్తం నారాయణాదనుజ్ఞాం లభ్యా  
శేషః పతజ్జలినామ్న భూమావవతీర్య కైలాసే మహేశ్వరంప్రతి  
మహోగ్రంతపశ్యచార. పరమేశ్వరస్తు ప్రత్యక్షీభూయ "తపసో  
విరచ మయా ప్రదర్శ్యమానాను మహోన్నతపదవీతు కాంచన  
అనుభవ" ఇతి బహుధాపతజ్జలిం విలోభ్యశివతాండ్రవదర్శనై కలాల  
సమస్యవిషయ విరక్తంతంజ్ఞాత్వా "తిల్వవసే శివతాండ్రవదర్శనార్థం  
తపస్యతా వ్యాఘ్రుపాదేన సహమిళిత్వా తాండ్రవకాలం ప్రతిక్షుప్సే"  
తితమాహ్నావయత్. అత్రాస్తరే మాధ్యస్థినిరితి కశ్యప మహర్షిశివ  
తాండ్రవదర్శనార్థం తిల్వవసే ఉగ్రంతపశ్యరన్నవర్తిష్ట. సకదాచిత్  
పూజాకుసుమార్థంస్వనిర్మితాయాః పుష్పవాటికాయాః వృక్షాణా  
మరుణోదయవేళాయాం పూజాకుసుమార్థ మారోహణే హిమాన్యా  
పాదపాణిస్థలనం మాభూదితిస్వస్య వ్యాఘ్రుపాదత్వం శివవరాత్  
చక్రే. తతఃప్రభృతి వ్యాఘ్రుపాదఇతి ఖ్యాతస్తత్రాశ్రమే తపస్యన్న

వర్తిస్తు. అధశ్రీమాన్భాష్యకార ఆగత్యతేనసంభూయతస్మిన్నాశ్ర  
శీవతాణ్డవకాలంసంస్మరన్న వర్తత. బ్రహ్మవిష్ణాదయస్సర్వేదేః  
త్రిసహస్రమునీశ్వరాః సర్వేమహర్షయశ్చ తత్రాగత్యవలిక్ష  
ణాస్తస్థుః. తదాపరమేశ్వరః శ్రీమచ్ఛివకామసుందరీసమేత ఆగ  
తాణ్డవ మకాగ్నీత్. తద్వృష్టాసర్వజనాః సర్వేషమవ్యయేదయ  
ముక్తింప్రాప్తుః. నటేశోపితస్యయేత్రస్యచిదంబరమితి నామ కృతా  
స్యకాశీతోపుష్కర్షఃవృథాత్. అత్రావసరేగౌడదేశాత్ సీ  
వర్తేతిరాజావై రాగ్యేణ తపస్తప్త మిదంత్యేత్రమాజగామ. అ  
పతజ్జలివ్యాఘ్రపాదయోః కృపయాస్వంసీంహరూప మపహయ  
శ్చమానం మానుషదేహంలభ్యా తతఆరభ్యహిరణ్యవర్తేతిఖ్యాతః  
తాణ్డవమపిదృష్ట్యా కృతాగ్ధఃస్వదేశం గత్వాసనైస్యః ప్రత్యావృ  
తత్రయేత్రే దేవాలాయాదీన్ నిరమావయత్. మహాత్మవాది  
పాదంజలశాస్త్రరీత్యా కల్పయత్. తతఃప్రభృతి తత్రపరమేశ్వ  
సేవితుం బ్రహ్మవిష్ణాదయస్సర్వేదేవాః సర్వేమహర్షయశ్చదిసే  
ఆగచ్ఛంతిస్త. తతఃప్రభృతితస్మిన్యేత్రే పరమేశ్వరస్య కరుణా  
షీణసర్వేషాం ప్రాణినాంముక్తిర్భవతిస్త. ఏతాదృశీశ్రీసాంబస  
శివపరబ్రహ్మణో భక్తలొకసంరక్షణావిలాస విశేషసత్కథాః  
యదేతత్ శ్రీచిదంబరమాహవ్యం మహాపురాణ మాదౌపరమేశ్వ  
నందీశ్వరాయ తతఃపరమ్పరావశాత్ శ్రీసూతోనైమిశారణ్యమ  
గ్నిభ్యః సకలలొకసంతారణార్థముపాదిశత్. అస్యవతనశ్రవణాదిమ  
పుణ్యమితః ప్రభృతిసర్వేషాం శైవశిఖామణీనాం కరతలగతనవనీ  
భూయాత్!!! ఓం ఇతిశ్రీ శివకామ సుందరీసమేత శ్రీతాణ్డవేశ  
వరబ్రహ్మణేనమః.

వేదఃవేద్యుటరాయశాస్త్రి.

అసాంబ సదాశివ పరబ్రహ్మజ్ఞేనమః.

విజ్ఞాపనము.

శ్రీమదోంకార స్వరూపుండును బ్రహ్మవిష్ణు మహేంద్రాది  
పుణ్యపూరుష సంసేవ్యమానుండును భక్తవత్సలుండునగు పరమేశ్వరుండు దారుకావనమందు అచ్చటి మహర్షులయందలి వాత్సల్యముచేత తాండవము చూపుటయు, ఆమహాదృఢమును శ్రీమన్నారాయణుండు చూచి దానినే సమాధియందు భావించుచు శేషశయనమందు బెండువలె తేలికనై యుండుటయు, సమాధి సుపసంహరించినవెనుక ప్రణతుడై ఆకిస్త్రిక దేహలాఘవ కారణమడిగిన శేషునికి శ్రీహరి దారుకావనశివతాండవమును వర్ణించుటయు, అంతట ఆమహాదృఢమును చూడఁగోరి శేషుఁడు అందులకుపాయమధుగుటయు, నారాయణుండు అనేకయుగములు కైలాసమున తపస్సుచేసిన నది సిద్ధించునని యుపదేశించుటయు, అట్లు తపసించుటకు శేషుఁడు సెలవడుగగా నారాయణుం డోసంగుటయు, అంతట శేషుఁడు పతంజల్యవతారమైతి కైలాసమున మహేంద్రగ్రతపస్సును ఆనేకయుగములు చేయఁగా బ్రహ్మరూపమున ప్రత్యక్షుడై పరమేశ్వరుండు తపస్సుమానుమనియు మహేంద్రగ్రతపదపుల నెన్నిటిసో చూసి అందొక్కదాని ననుభవించుమనియు ప్రలోభించుటయు, శ్రీమత్పతంజలివారు శివతాండవదర్శనముతప్ప మఱియేమియు నెల్లకుండుటయు, అంతట మహేశ్వరుండు సంతుష్టుడై నిజరూపమునుదాల్చి తపస్సుచేత అస్థి

శేషమయిన యామహమునియొక్క దేహమును వజ్రదేహమును గావించి ఆయనతో “దక్షిణాగ్రముందు తిల్వవనములో మాధ్యం దినియను సుకమహర్షి అస్తత్త్వాండవ దర్శనార్థము తపస్సుచేయు చున్నాడు ఉభయలకును అచ్చటనే తాండవదర్శన మిచ్చెదను అచ్చటికి పోయి యుండుము” అని ఆజ్ఞాపించుటయు, అంతటకృతార్థులైనవతంజలిమహమునివారు తిల్వవనమునకువచ్చి మాధ్యందిని మహర్షి తోకలిసి తాండవకాలమును నిరీక్షించుచుండుటయు, మాధ్యందినిమహర్షియొక్కతపోవృత్తాంతంబును, ఆమహర్షి శివపూజార్థము పువ్వులకుగాను నిర్మించిన తోటలోని పూలచెట్లను ఎక్కునవ్వుకు అరుణోదయకాలమందు మంచుచేత కాలుసేతులు బొరకుండుటకుగాను తనకు వ్యాఘ్రపాదములు కలుగునట్లు పరమేశ్వరునివలన వరము పొందుటయు, తాండవ దర్శనార్థము అచ్చటికి బ్రహ్మవిష్ణాది సకలదేవతలును సకల మహర్షులునువచ్చి కను పెట్టుకొనియుండుటయు, శ్రీమచ్చివకామ సుందరీసమేతుండై వచ్చి పరమేశ్వరుండు తాండవము చేయుటయు, సకలజనులును పశుపక్ష్యాదులుకూడ తాండవమును దర్శించి ముక్తిబొందుటయు, ఆక్షేత్రమునకు చిదంబరమని నటేశుండు పేరుపెట్టి కాశికంటె దానిని ఉత్కృష్టక్షేత్రమునుగా నేర్పఱుచుటయు, గౌడదేశమునుండి సింహవర్షయను రాజు వై రాగ్యముచేత తపస్సుకై యీక్షేత్రమునకు వచ్చుటయు, పతంజలి వ్యాఘ్రపాదులయొక్క కరుణచేత తనసింహరూపమును పోగొట్టుకొని దేదీప్యమానమైన మనుష్యదేహమునుబొంది హిరణ్యవర్షయను వేరునుబొంది నటేశతాండవమునుచూచి ధన్యుడై తనరాజ్యమునకుజోయి మరలి దండుతో

గూడవచ్చి ఆ ట్రేత్రమందు దేవాలయాదినిర్మాణము చేయుటయు, అది మొదలుగా అచ్చటికి ఆభగవంతునియొక్క సేవకైనిత్యంబును బ్రహ్మ విష్ణు మహేంద్రాది దేవతలెల్లవచ్చుచుండుటయు, అది మొదలు సకలప్రాణులకు ఆ ట్రేత్రమందు తాండవమూర్తియొక్కకృపా విశేషముచేత ముక్తి కలుగుచుండుటయు, ఇట్టి మహాపావనములైన శ్రీసాంబసదాశివ పరబ్రహ్మముయొక్క భక్తలోకసంరక్షణావిలాస విశేషములను వర్ణించుచున్న యీచిదంబర మాహాత్మ్యమను మహాపురాణమును శ్రీవరమేశ్వరులవారు సందీశ్వరులకును, అట్లు పరంపరావశమున శ్రీసూతులవారు నైమిశారణ్యమహర్షులకును సకల లోకసంతారణార్థముగా నుపదేశించిరి. అట్టి యీమహాపురాణముయొక్క పఠనశ్రవణాది మహాపుణ్యము, అముద్రితపూర్వమైన యీ గ్రంథమిప్పు డచ్చుపడినందున, శైవశిఖామణులకెల్ల నిఁకమీదు అరచేతిలోని నవనీతమువలె నత్యంతము సులభమగునుగాక!!! శ్రీశివ కామసుందరీసమేత శ్రీతాండవేశ్వర పరబ్రహ్మ జేసమః.

వేదము - వేంకటరాయశాస్త్రి.







ఓం శ్రీ గణేశాయ నమః.

శ్రీ చిద్రంబరమాహాత్మ్యమ్.

శ్రీవరమానందతాండవేశాయనమః.



శుక్లాంబరధరంవిష్ణుం శశివర్ణంచతుర్భుజం|

ప్రసన్నవదనంధ్యాయే త్వర్వవిఘ్నోపశాంతయే||

ఓంకారనిలయందేవం గజవక్త్రంచతుర్భుజం|

పీచండిలమహంవందే సర్వవిఘ్నోపశాంతయే||

యస్మాత్సర్వంసముత్పన్నం చరాచరమిదంజగత్|

ఇదంసమానతేజాయ తస్మైకారుణ్యమూర్తయే||

(౧)

ఋషయోనైమిశారణ్యే సర్వసంపత్సమన్వితే|

నివసంతిన్మమిమలే చరంతోమహ్మరంతవః||

(౨)

వివృణ్వంతఃపరంబ్రహ్మ నిత్యమానందదాయకం|

నిదానంసర్వలోకానాం భవభీతినివారణం||

(౩)

విద్యావిద్యోతమానాస్తే దాంతాశ్శాంతివరిగ్రహః|

నిర్వాణశేషసర్వాశా భూయోనిర్వాణలాలసాః||

(౪)

ప్రసన్నాఃపుణ్యతపసః పూర్ణోల్లాసావిమత్సరాః|

సంత్యక్తాన్యసమారంభా శ్శివపూజావరాయణాః||

(౫)

తపోభిశ్చపురాణానా మౌగమానాంచచింతయా|

అసంఖ్యేయదినంకాలం నయంతఃక్షణమాత్రవత్||

(౬)

సూర్యమండలసంకాశ జ్వలద్వహ్నిజటాశరాః|

తన్వంతోదృష్టిపాతేన విశ్వంకుద్దంసమంతతః||

(౭)

- అనందవల్లరీకందా శ్శాంతినీంధునిశాకరాః |  
పాపాటవ్యాశ్చదమానాః పుణ్యబీజగుభూమయః || (౮)
- జన్మదుఃఖంపరిత్యక్తు స్త్రిత్యంబ్రహ్మసమాశ్రితాః |  
నియతాః పుణ్యహృదయా జగత్స్వవసహేతవః || (౯)
- నిర్మలానిరహంకారా న్తత్త్వజ్ఞానప్రదర్శకాః |  
సుప్రసన్నముఖాంభోజా దుష్కృతధ్వాంతపావకాః || (౧౦)
- కదాచిదభతాః సర్వా సఖిండానందసంపదః |  
అజగామమునిర్ద్రిష్టుం సూతోవ్యాసతపఃఫలం || (౧౧)
- పురాచిదాంతమగ్రణ్యం సూతందృష్వామునీశ్వరాః |  
ప్రత్యుద్గమ్యమహత్త్వాన ముత్కూలానందచేతసాః || (౧౨)
- నివేశ్యవిష్టరేతత్ర క్షణేనాత్యంతకౌరవాత్ |  
అపూజయన్యథాన్యాయం సమ్యగ్భ్యాదిపూజయా || (౧౩)
- పురతశ్చ సమాసీనాః కృతాంజలివర్గిహః |  
మహేమాత్సవంయథాపుణ్యం ననందు న్తస్యదర్శనం || (౧౪)
- ప్రసన్నవదనంసూతం పూజయావరయాభృశం |  
వప్రచ్ఛర్తుదితస్త్వాంతా మునయస్తేమహకౌజసః || (౧౫)
- సూతవేత్తాపురాణనాం సర్వేషాంత్వంమహమతే |  
పూతంసర్వంద్వితీయేన భానునేవత్వయాజగత్ || (౧౬)
- నిఖిలానాంపురాణనాం త్వమేవాధారమవ్యయం |  
లోకానుగ్రహకర్తాహి వేదవ్యాసఃపురాస్మజత్ || (౧౭)
- శివస్థానానితీర్థాని భువితేషాంచవైభవం |  
త్వయోక్తానిపురాణాని చిత్తరేచైవసఃపురా || (౧౮)

- తేమభూయశ్చవృచ్ఛామః పుండరీకపురాశ్రయః।  
ప్రభావంపుణ్యదన్నిత్యం భుక్తిముక్తికరంవరం॥ (౧౯)
- భవార్జితానిమర్త్యానాం హంతిపాపానియశ్చైతత్।  
త్వన్మృగాదిహతచ్ఛ్రోతు మస్మాకంచాదరోమహాః॥ (౨౦)
- అతస్సూతవరప్రాజ్ఞ వైభవంతస్యవిస్తరాత్।  
అగ్ననివ్యాసశిష్యత్వం వత్తుంతత్వార్థకోవిద॥ (౨౧)
- ఇత్యుక్తోమునిభిస్సర్వైస్తత్త్వచింతావరాయణైః।  
ప్రహర్షమతులంప్రాప్త స్సూతఃపరాణికాగ్రణీః॥ (౨౨)
- జగదాదిమనాద్యంతం పురుషంపురుషార్థదం।  
వ్యాసాఖ్యంచగురున్నత్వా వత్తుంసముపచక్రమే॥ (౨౩)
- మునయస్సాధుయష్టాకం బుద్ధిర్భాగ్యానుసారిణీ।  
యత్ప్రజ్ఞముద్యతాశ్చింత్యం స్థానంజన్మశతైరపి॥ (౨౪)
- వేదాగమైర్యదద్యాపి పరిచ్ఛేత్తుంసశక్యతే।  
వైభవంతస్యవిజ్ఞాతుం కోనుశక్తోజగత్ప్రయే॥ (౨౫)
- అద్యోదివిషదాంశ్రేష్ఠో వాచామీశోబృహస్పతిః।  
వైతేయానాంపురోధాశ్చ శుక్రోనీతివిశారదః॥ (౨౬)
- సహస్రవదనశ్శేష ష్ణుఖోపిమహామతిః।  
హేరంబోవిఘ్నభేత్తాచ సవితాతేజసాంవతిః॥ (౨౭)
- నాయకాశ్చదిశాంసర్వే ప్రభూతోత్తమవిక్రమాః।  
విశ్రోతుమస్యమాహత్త్వం నైవశక్తాస్తపోధనాః॥ (౨౮)
- గుహ్యత్ గుహ్యతరంవైతత్ బ్రహ్మరూపమిదంపురం।  
తాండవస్యసదాశంభో రాద్యరంగంసువిష్టతం॥ (౨౯)

సత్యమేతద్వదామ్యత్ర శృణుధ్వంమునిసత్తమాః।  
యత్పురంశంకరోవేత్తి వేత్తానాన్యోజగత్ప్రయే॥ (30)

బ్రహ్మవిష్ణుఃప్రపంచశ్చ యస్యాంశఃపరికీర్తితః।  
తత్రేజస్సతతంయత్ర కరోత్యానందతాండవం॥ (31)

తత్సమీపేమహాదేవీ సదాతాండవసాక్షిణీ।  
సావిత్రిసర్వలోకానాం శివస్యానందదాయినీ॥ (32)

యస్యాస్త్రితప్రభాదేవ్యా లోకమాక్తికదీపితా।  
యాదేవీవరమానంద చంద్రోదయవిభావరీ॥ (33)

లభ్యతేసకలాసంపద్య స్యాఃకారుణ్యవీక్షణాత్।  
శివపూర్వపదానామ్న భవానీతామసుందరీ॥ (34)

చిదంబరాభిదానస్య స్థానవర్యస్యవై భవం।  
మహాభాగోమహేశోపి భగవాన్వేత్తివానవా॥ (35)

అష్టాదశపురాణేషు యత్పురాణంపరంమతం।  
భుక్తిదంముక్తిదంచైవ శృణ్వతామఘనాశనం॥ (36)

ఇదంచిదంబరోత్పన్నం పురాణంసందిశేత్వరః।  
ఉమానాథముఖాశ్శ్రుత్వా పురాప్రీతోమహామతిః॥ (37)

ససత్కుమారమునయే కథయామాసవిస్తరాత్।  
సోపిచైతత్ప్రవిస్తార్య వ్యాసాయప్రయతాత్మనే॥ (38)

తేనాశుకధితందివ్యం తదిదమమృత్యుచృతః।  
తతద్యసంప్రవక్ష్యేమి కర్ణాయుష్యంతపోధనాః॥ (39)

అశ్రద్ధయాపియోమర్త్య శ్చిదంబరసమాశ్రయం।  
పురాణంశృణుయాత్తస్య పాపరాశిప్రణశ్యతి॥ (40)

తస్యస్మానానిదానాని సఖలానితపాంసీచ|

వశ్యత్యజ్జనిభంశంభోః వదంతాండవగంధియత్ ||

(౪౦)

ఓం ఇతి శ్రీస్కాందేపురాణే ఋషిసూత్రప్రశ్నోనామ

దుహేశ్వరసంది సంవాదోనామ ప్రథమోధ్యాయః.

ఓం శ్రీసాంబనలేశాయనమః.

## ద్వితీయోధ్యాయః.

సూతః|| చూడామణిప్రసన్నాభం శివంచైలాసభూభృతః|

ప్రణివత్యపురాసందీ గణవర్యోవ్యజ్ఞిపత్ ||

(౧)

సందికేశ్వరః|| చరాచరాత్మకేవిశ్వే దేవశంకరసంతతం|

త్వమేవకరుణారూపో విహరన్ ప్రతిభాసిమే ||

(౨)

మహంశ్చపరమాణుశ్చ సకలంత్వంమహేశ్వర|

త్వమేవసర్వలోకానాం సృష్టిస్థిత్యంతకారణం ||

(౩)

తృణంచనచలత్యేవ భవచ్ఛక్త్యావినాశివ|

దేవస్యకరుణాదృష్ట్యా ప్రాప్యతేసుఖమక్షయం ||

(౪)

కదాచిదపిసేవాతే లభ్యతేయదిమానవైః|

క్షణమాత్రేణతేముక్తాః పాశైర్జన్మనిబంధనైః ||

(౫)

దుష్కరైఃకింతపోభిశ్చ తేషాంకింతీర్థసేవనైః|

కింజప్రైఃకిముహూమైశ్చ కింకర్మాచరనైస్తథా ||

(౬)

ఉపవానైఃకిమన్యైశ్చ కాయక్లేశానుబంధిభిః|

ఇతిహనైఃపురాణైశ్చ కింశాస్త్రాగమచింతనైః ||

(౭)

- అసిద్ధాస్సిద్ధయోయాస్తు తపోభిరతిదుష్కు-నైః |  
క్షణమాత్రేణసిద్ధ్యంతి తవచాదాబ్జసేవయా || (౮)
- సేవయావరయాదేవ తవలోకానిరాకులాః |  
లభంతేసర్వకార్యాణి సర్వంత్యన్తయమేవహి || (౯)
- యత్రయత్రవృత్తేన తవచాదాశుభదయా |  
తత్రతలైవసిద్ధ్యంతి సిద్ధయస్సర్వసంపదాం || (౧౦)
- సర్వేషులోకేషుమహత్తరాణి స్థానాన్యనేకానితవేశసంతి |  
ఉక్తానిచైకంపునరేవతేషు వృచ్ఛామిదేవేశతదుచ్యతామ్ || (౧౧)
- పుండరీకపురంనామ విద్యతేభువియత్పురం |  
ఇచ్ఛామితస్యమాహాత్మ్యం శ్రోతుంత్వద్వదనాంబుజాత్ || (౧౨)
- కథంహివైభవంతస్య వైభవశ్రావిణోమమ |  
మహతావిస్తరేణైవ కథయస్వమహేశ్వర || (౧౩)
- సూతోవాచ || నందినోత్తంవచశ్శ్చత్వాప్రసన్నవదనశ్శివః |  
ప్రోవాచభగవాన్ || పీతః సార్వతీశతిరవ్యయః || (౧౪)
- ఈశ్వరః || గణవర్యమహాబుధే సాధుకుష్టోత్త్యహంతవ |  
మాహాత్మ్యమభిలంతస్య ప్రవక్ష్యామిసువిస్తరం || (౧౫)
- మయాచినాతువక్తాపి తత్రశ్రోతాపినాస్తిహి |  
పుండరీకసమాఖ్యస్య పురస్యాద్భుతసంపదః || (౧౬)
- శ్రోతుమప్యభిలంతస్య వైభవంనైవకశ్చన |  
సాక్షాత్తత్త్వస్వరూపస్య వక్తానాస్తీతికింపునః || (౧౭)
- జానంతిపరమంగుహ్యం యేరూపంమమిర్తులం |  
పుండరీకపురస్యాస్య ప్రభావంతేపి నైవహి || (౧౮)

- యస్యన్తరణమాత్రేణ శోఽజన్త సమర్జితైః।  
కిబ్బిషై సకలైర్ఘోరై ర్నిరస్పద్యఃప్రముచ్యతే॥ (౧౯)
- అహమప్యస్యనై వాస్మి శక్తోవై భవవర్ణ నె।  
స్థానానామపి సర్వేషాం తస్మేప్రియతమంసదా॥ (౨౦)
- తచ్చయోజనవిస్తీర్ణ మాయామేపితథావిధం।  
మునిభిర్తమసర్వైర్హి సేవితంకాలనాశనం॥ (౨౧)
- మహతాగౌరవేణైవ మల్లంకమతివర్తతే।  
నాస్త్యేవసదృశంతస్య త్రిషులోకేషుతచ్చుగ్రిణ॥ (౨౨)
- సశక్నోమిప్రభావేనస్థానంత్యస్తం నిరంతరం।  
గోవురాణ్యపిచారూణి మమమూర్త్యంతరాణిహి॥ (౨౩)
- అశేషసంపదాధారే నిరుపాధౌమమప్రియే।  
పుణ్యరాశిలతోద్యానే విద్యావాసేశుభోదయే॥ (౨౪)
- కలావిలాసిసీక్రీడా విధౌసౌఖ్యోపమేవరే।  
కాశరాత్రిసమేనిత్యం కలేఃపాపస్వరూపిణః॥ (౨౫)
- క్షణమవ్యత్రయేమర్త్య నివసంతి కృతాదరాః।  
సంసారజస్తరాంబోధి రుత్తీర్ణనైర్గణోత్తమ॥ (౨౬)
- తపవకృతకృత్యాశ్చ మమనిత్యంప్రియంకరాః।  
విధూతజన్మపాపాన్మౌ విశ్వపావసహేతవః॥ (౨౭)
- తేమాన్నిత్యంప్రవశ్యంతి దృష్ట్యాజ్ఞానస్వరూపయా।  
అనంతమవరిజ్ఞేయమాధారం జగతాంప్రభుం॥ (౨౮)
- వందనీయామమాప్యేవ సత్యజ్ఞానస్వరూపిణః।  
అత్యంతశుద్ధజన్మాన్మౌవాగగోచరవై భవాః॥ (౨౯)



పుండరీకపురేమర్త్యః క్షణమాత్రంవసంతియే|  
మమలోకేమహీయంతే సతతంతేమహామతే||

(30)

ఓంశ్రీమితిస్కందే మహాపురాణే చిదంబరమాహాత్మ్యే  
మహేశ్వరనంది సంవాదే ద్వితీయాధ్యాయః.

ఓంశ్రీసాంబనటేశాయనమః.

తృతీయాధ్యాయః.

ఈశ్వరః|| పుండరీకపురంవహ్నే సదృశంతద్విశోధనే|  
మునిభిర్వ్యగనిష్టాతై స్సేవితంభుక్తిముక్తిదం||

(1)

మయాచవిష్ణునాథాత్రా హేరంబాద్వైస్తథాదరాత్|  
నిషేవితంపురందివ్య మాప్రికైర్మునిపుంకవైః||

(2)

శ్రుతిస్తృతిభ్యాంతత్త్వానం యత్తేనాపిపురాతనం|  
అలన్నగోచరీకర్తుం పుణ్యసీమాతలంశుభం||

(3)

మయావిలోకితైఃపుంభి ర్లభ్యన్నాన్వైరిదంపురం|  
అశుభభ్యంసనంసద్య స్సర్వసేధ్ధేఃపరంపదం||

(4)

అనందకారణనిత్యం వసతాంభువితత్పురం|  
మహతాంతేజసాంసందికా సమమాదిత్యకోటిభిః||

(5)

పురాతనానాంపుణ్యానాం నిత్యమక్షిణసంపదాం|  
మయాతన్నిర్మితంస్థాన మనపాయమనుత్తమం||

(6)

స్థానమేతదతిసంపదమజ్వలం వేదవిద్భిరభిగైర్నిషేవితం|  
త్రాజితంచనియతంమయాభృశం సాదరేణసహజైలకస్యయా||

(7)

- తత్రైవపరమంసృత్యం శుద్ధబోధసుఖావహం |  
హృద్ధిస్థితంచభక్తానాం సందికానిత్యంకరోమ్యహం || (౮)
- భవానీజగతాంమాతా మమవామాంగభూషణా |  
ఆనందకారితస్పృశ్య మాదరాత్పరిపశ్యతి || (౯)
- విఘ్నాంధకారచండాంశు ర్గజవక్త్రోమహాయశాః |  
పశ్యన్ననిమిషంసృత్య మ్నోదతేముదితాననః || (౧౦)
- బ్రహ్మవిష్ణుస్సహస్రాక్షః పద్మజాపిసరస్వతీ |  
శ్రీత్యాసంఘల్లవదనా విలసత్పద్మలోచనా || (౧౧)
- మధ్యందినసుతస్యాపి విమలజ్ఞానచక్షుషః |  
శబ్దసీమాభవఃపత్యుః ఫణినాంజగతీభృతః || (౧౨)
- మునీనాంత్రిసహస్రస్య నృపతేన్ద్రేమవర్షణః |  
ఆనందతాండవందివ్యం తత్రసాక్షాద్భవిష్యతి || (౧౩)
- నదృష్టంయేనసృత్యమైకీటస్తత్రసకేవలం |  
తస్యపుణ్యంచసుమహత్వా పరూపంచబాయితే || (౧౪)
- మత్ప్రసాదాత్తుజాతేన చక్షుషాదివ్యతేజసా |  
దదృశుర్నామకందివ్యం తత్రైవానందతాండవం || (౧౫)
- మోహితాశ్శబ్దజాలేన తర్కజాపిచయేనరాః |  
నతుతేదదృశుర్నర్తం భక్తిహీనాఅనుత్తమం || (౧౬)
- వేదబాహ్యచసరణిః కేవలాశ్చప్రజాఃపునః |  
యేభోనైర్వోహితాస్తేచ దదృశున్నైవతాండవం || (౧౭)
- తత్రపశ్యంతియేన్మత్తం మమతాదృగభంగురం |  
ఇచ్ఛంతినైవతేయజ్ఞై స్స్వర్గలోకంతుభోగదం || (౧౮)

చిద్వనాం సుఖసఖివన్నాం వరాంముక్తించతాదృశీం |

చిత్రేనాపినవాంఛంతి మమస్మత్తావలోకినః || (౧౯)

చక్షుషాముత్సవంసందిత్ వరమాసందతాండవం |

లభతేనహియస్తత్ర పాపినామగ్రణీర్మతః || (౨౦)

జన్మాపివిఫలంతస్య మసౌబుద్ధిః ప్రధార్మికః |

అముక్తోబహుభిః సాక్షైః భ్రమత్యేవసజన్మసు || (౨౧)

కిమత్రబహుసౌక్తేన తస్యస్థానస్యవై భవం |

కధితంవిస్తరేణైవగుహ్యమస్యమిదంశృణు || (౨౨)

తపోభిర్దుష్కృతైర్లభ్యా ముక్తిః పుణ్యవతాంబరాత్ |

అయత్నలభ్యాసాసందిత్ తత్రసంవసతాంసృణామ్ || (౨౩)

పుండరీకపురముత్తమా త్రమం నిత్యతాండవవిధైర్మహాంకణమ్ |

కల్పితంభవిమయైవయత్నతః సర్వలోకనయసౌత్సవోమహా || ( )

నూతః || తస్యస్థానస్యమహాత్మ్యంసం దినేవిమలాత్మనే |

కధితంశంభునాపూర్వం మయావ్యద్యతపోధనాః || (౨౪)

ముక్తయేమునయస్తస్మాత్ పుండరీకపురంమహత్ |

సేవామైశివయోశ్చాపి సదాభజతసువ్రతాః || (౨౬)

యఇమంపఠతేదివ్య మధ్యాయంశృణుయాచ్ఛయః |

సర్వక్షేమనిర్ముక్తో జీవన్ముక్తోభవేదయం || (౨౭)

ఓమ్ ఇతి శ్రీస్కాందపురాణే చిదంబరమాహాత్మ్యే

మహేశ్వరసంది సంచాదే తృతీయోధ్యాయః.

ఓం శ్రీ సాంబసతేశాయనమః.

చతుర్థోధ్యాయః.

ఓం శ్రీ ఈశ్వరః॥ యత్ర సృత్యతిదేవేశః స్వాత్మానందవ్రకాశకః।

సోహమేవసదాగౌరీ తత్రమాంపరివశ్యతి॥ (౧)

తత్రభక్తిమతాన్నాణాం ప్రసన్నోహమనుక్షణం।

జగన్నాంతత్రసృత్యంతం దృష్ట్వాపాప్తైఃప్రముచ్యతే॥ (౨)

స్థానానామపిసర్వేషాం నైవైస్థానంప్రియంసదా।

తత్రజప్తంపయతందత్త మసంఖ్యేయగుణంభవేత్॥ (౩)

తటాకమస్తితత్రత్యం శివగంగాభిధానకం।

తస్యదక్షిణతీరేహంక రోమ్యానందతాండవం॥ (౪)

శ్రవణాదేవయస్యాశు పాపరాశిఃప్రణశ్యతి।

మర్త్యానాంభవమగ్నానాం కోటిజన్మసమాజ్జితః॥ (౫)

ఉత్తమంసర్వతీర్థానాం పుణ్యవృద్ధికరంశుభం।

యతీర్థంమజ్జితాంసద్యో మమసాయుజ్యకారణం॥ (౬)

దృష్ట్వావతరతోయస్మిన్ లీలాగమపిమానవాన్।

కంఠతేహృదయంనిత్యం యమస్యచభయోత్తరం॥ (౭)

యస్మిన్స్తుమజ్జితోతీర్థే లీలయైవకదాచన।

ఆలోక్యమామకోలోకో వాంఛత్యేవవిశాలతాం॥ (౮)

తీర్థేయస్మిన్ కృతస్నానః కదాచిదపిమానవః।

అన్యత్రాపిమృతోనిత్యం మమలోకేమహీయతే॥ (౯)

యస్మిన్తీర్థవరేదివ్యే స్వాత్వాయఃప్రమథోత్తమః।

తత్రదర్శనభానాథం మాంవిలోక్యముదాసహ॥ (౧౦)

- అష్టోత్తరసహస్రంతు మంత్రమాద్యంషడక్షరం।  
జపతిప్రీతిసంయుక్త స్వస్థాపాప్రైవముచ్యతే॥ (౧౧)
- ఆదిత్యమేషమాయాతే తీర్థస్త్రిన్నతిపావనే।  
స్నానంకుర్వన్ నరఃపాపై స్పృశ్యైస్సద్భోవిముచ్యతే॥ (౧౨)
- ప్రాప్తేతుమిధుసంభానౌ తటాకేపుణ్యజన్మని।  
కృష్ణాష్టమ్యాంనరఃస్నాత్వా పుణ్యమాశుసమశ్నుతే॥ (౧౩)
- తులాంప్రాప్తేసహస్రాం శాఖగదైవేతుతారకే।  
ప్రాతఃస్నాత్వాతటాకేస్త్రిన్ భవభీత్యావ్రముచ్యతే॥ (౧౪)
- సప్తాశ్వమకరంప్రాప్తే పుష్యర్షేర్గ్రవాసరే।  
సకృత్స్నాత్వాతటాకేస్త్రిన్ శురలోకేమహీయతే॥ (౧౫)
- మాఘమాసేమఖ్యే చ తటాకేస్త్రిన్ మహాత్మరే।  
అనిచ్చయాపియస్నాత్తి విబుధేశోభవేన్నరః॥ (౧౬)
- ఫాల్గునేమాసియోమర్త్య స్తటాకేభానుదైవతే।  
స్నానంకుర్వన్నవాన్ముక్తో మమరూపంసమశ్నుతే॥ (౧౭)
- భృగువాసరేతుశైలాదే స్నానంతస్త్రిన్ కరోతియః।  
మయాపితస్యమాహాత్మ్యం ప్రోచ్యతేనైవవాధునా॥ (౧౮)
- మాఘమాస్యనితేపక్షే వ్యష్టమీసంయుతేదినే।  
శివగంగాభిధానేతు సర్వతీర్థోత్తమేశుభే॥ (౧౯)
- కృతస్నానవిధిశ్చార్ధం యఃకరోతిపుతాదరః।  
పితృకూతృకులోద్భూతాం సర్వయేత్పశతంపితౄన్॥ (౨౦)
- శ్రావణేమాసియఃశ్రాద్ధం కురుతేతత్రమాశవః।  
త్రిస్సప్తకృత్వస్పపితౄన్ తర్పయెత్తుణమాత్రతః॥ (౨౧)

- మాసేచమార్గశ్చిద్వాభ్యే సితేపక్షేసితేపివా।  
కరోతితత్రయఃశ్రాద్ధం సపిత్యైః సప్తతర్పయేత్ ॥ (౨౧)
- అర్కగ్రహణకాలేతు శివగంగాసమీపతః।  
సక్షత్రేమామకేసంధికా కరోతిశ్రాద్ధమాదరాత్ ॥ (౨౩)
- కులదీపోయమగతిం తున్దుఃఖపరిపీడితం।  
ఉత్తారయెత్తుణేనైవ కులమాబ్రహ్మమాత్మనః॥ (౨౪)
- బ్రాహ్మణైః భోజయేత్తస్యా స్త్రీరేయః కేవలంముదా।  
స్వవంశసంయతస్సద్యో ముక్తిమాప్నోత్యను త్రమాం॥ (౨౫)
- తత్రేనసదృశంస్థానం విశ్వేనాస్తిగణోత్తమ।  
తత్రైవవర్తమానస్తు ముచ్యతేభవబంధనాత్ ॥ (౨౬)
- తత్రాన్నంసహపానీయం బ్రాహ్మణేభ్యోదదాతియః।  
సర్వపాపవినిర్ముక్త స్సయాతివరమాంగతిం॥ (౨౭)
- గృహంబామరికాంవాపి యోగిభ్యస్తత్రయోదదేత్ ।  
భవభీతివినిర్ముక్తో భవత్యేవమయాసమః॥ (౨౮)
- స్నానంతస్నాత్సనుష్యాణాం సర్వదోషనివృత్తయే।  
మయైవనిర్మితస్సందికా కేవలంతత్కృపాబలాత్ ॥ (౨౯)
- అనేకకోటిభిఃకల్పై రాజ్జితైఃపుణ్యరాశిభిః।  
సజ్జనానాంవరంస్థానం లభ్యతేత్యంతశోభనం॥ (౩౦)
- సర్వముక్తమ్మయాసందిం వ్రస్యస్థానస్యవైభవం।  
మత్ప్రిత్యర్థంసదాదివ్యం స్థానంతత్సేవ్యతేజనైః॥ (౩౧)

వద్యమిశృణుతేకించి తృప్తావంతద్విజన్మవాం।

శృణ్వతాంయస్సదానందిః కర్ణయోరమృతాయలే॥ (3 ౨)

ఓం ఇతిస్కాందే మహాపురాణే శ్రీచిదంబరమహాత్మ్యే

మహేశ్వరసంది సంవాదే చతుర్థోధ్యాయః.

శ్రీసాంబనలేశాయనమః.

పంచమోధ్యాయః.

శ్రీమహేశ్వరః॥ త్రిసహస్రద్విజాఃస్తత్ర నివసంతినిరంతరం।

వాగేవమధురాదుషం శారదేతినిగద్యతే॥ (౧)

ద్విజన్మానస్సుజన్మానస్తపోభిక్కుద్ధచేతసః।

వేదేషులేగజాధీశ సర్వవర్యాయవేధసః॥ (౨)

సుదక్షిణైర్మహాయజ్ఞైస్తర్పయంతస్సదాసురాః।

అకృత్రిమేణచిత్తేన మమపూజాంప్రతుర్వరే॥ (౩)

అజడాబాలచంద్రేణా వ్యఘాలంతరచక్షుషా।

అవామావామభాగే నవపుషామమమూర్తయః॥ (౪)

సుప్రసన్నముఖేవాణీ కటాక్షేకమాలాససః।

శాంతిశ్చిత్తేషుదేహేషు కాంతిస్తేషాంస్థితాసదా॥ (౫)

తామక్రోధాదిభిర్దోషైర్ముక్తాస్తేభాగ్యశాలినః।

అస్యేషాంతుమనుష్యాణాం దుష్కృతచేచ్ఛేదిదర్శనాః॥ (౬)

సత్యవ్రతేషుసంరక్తాః పావకోజ్జ్వలతేజసః।

భక్త్యాద్రిశిఖరంప్రాప్తాః పావధ్వాంతదివాకరాః॥ (౭)

- లబ్ధనిర్భీజయోగత్వ నిర్మలజ్ఞానదాయినః।  
శివంచి త్రేకుపశ్యంతో మోదంతే తేతపస్వినః॥ (౮)
- పరంనిర్మలవర్ణాశ్చ వాచస్తేమందిష్టజన్మనామ్।  
ఉన్నూలయంతిపాపాని మానవానామహేతుకం॥ (౯)
- కలావిలాసినీకాంతా విద్యాయువతివల్లభాః।  
శాస్త్రాభిశిషోనూనంది న్నాగమారామకోకిలాః॥ (౧౦)
- ఆతిథేయాస్సదాతేచ షట్కర్మాచరణేరతాః।  
మూర్తయస్సత్యశుద్ధానా మాచారాణాందిష్టజోత్తమాః॥ (౧౧)
- అహమప్యేకపివాప్తి తేషునందిద్విజన్మనుః।  
తత్రైవ ర్తమానస్తైస్సాకంప్రీతోభవామిచ॥ (౧౨)
- తపివసుమజ్ఞానంతి వైభవంపరతఃపరం।  
కించిదప్యత్రమంనైవ జానేతేషాంసువైభవం॥ (౧౩)
- సకృదాలోకసంతేషాం చిరకాలతపఃఫలం।  
తదీయస్మరణాదాశు విలయంయంతిపాతకాః॥ (౧౪)
- చిదంబరస్యతేసామైద్రక్షితారస్వశక్తిభిః।  
తత్ప్రభావంచజ్ఞానంతి సమ్యగ్వాచామగోచరం॥ (౧౫)
- మహతామృతప్రసాదానా మాలయానిలయాస్సదా।  
హస్తామలకవచ్ఛక్తి మృదుజ్ఞానంత్యమయినః॥ (౧౬)
- భూలేర్విందంతిమాహాత్మ్యం ప్రసూతేస్సర్వసంపదాం।  
తస్యధారణమాహాత్మ్యం ధారణస్యాపిలక్షణం॥ (౧౭)
- మాహాత్మ్యంమమపూజాయా వైభవంచయథావిధి।  
సునిర్మలేనచిత్తేన ప్రవిజ్ఞానంతి తేద్విజాః॥ (౧౮)



- అనన్యవై భవేచి తే యేనలింగేష్టితోన్యహం |  
జానంతితేవరంగుహ్యం ద్విజేంద్రాన్తస్యతారణం || (౧౯)
- తేషాంచిత్రంసమాశ్రిత్య సదాత్మిష్ఠతీసంతతం |  
క్షమాచక్రమథాధీశ సర్వకేతురభంగురా || (౨౦)
- భక్తభూషితమూర్తీనా మేకదాపిద్విజన్తనాం |  
అక్షేపకారిదేహస్య దర్శనంసుమహత్తపః || (౨౧)
- అయత్నసులభంసత్యం సర్వతీర్థనిషేవణం |  
శివస్థానస్యసర్వస్య సేవనంతత్ప్రక్షీర్త్యతే || (౨౨)
- భావయంతితథానందిః బుద్ధ్యాయేతాన్ ద్విజన్తనః |  
మామేవతేమహీశానం మప్రియంచక్రకుర్వతే || (౨౩)
- తేషామేవసదాప్రీత్యై తస్యాంకల్యాణసంసది |  
దర్శయామిప్రకాశేన పరమానందతాండవం || (౨౪)
- తేషామాగమలీలానాం మత్పరాయణచేతసాం |  
సమోహమేకవివాస్తి నాన్త్యస్యోభవనత్రయే || (౨౫)
- హ్రియాధియాభియావాపి కామాత్కృతాచ్ఛమోహతః |  
యదృచ్ఛయావాపశ్యంతి యేతత్రమమతాండవం || (౨౬)
- తేషిదర్శనమాత్రేణ ముక్తావవనసంశయః |  
కింభునర్భావభక్తిభ్యాం యేజనాఃపర్యుపాసతే || (౨౭)
- తదీదృశంమహద్వివ్యం తాండవంపరమాద్భుతం |  
యథావత్తేహిజానంతి ద్విజాన్తత్తేత్రవాసినః || (౨౮)
- తదిదంగణముఖ్యస్య తవసత్యాన్తయోచ్యతే |  
తేషాంసర్వమహంవత్తుం నైవశక్నోమివై భవం || (౨౯)

హేమవర్షాచనృపతి ర్వాప్యప్రసాదఃపతంజలిః।  
ద్రక్ష్యంతితేద్విజేంద్రాశ్చ మమసృత్తమభంగురం॥ (౩౦)

సూతః॥ ఇత్యుక్తుశంభునాపూర్వం వైభవంతద్విజన్మనామ్।  
కథితంవిస్తరేణాద్య మునయశ్శంసితవ్రతాః॥ (౩౧)

యఃపతేదిదమధ్యాయం శృణుయాద్వాసమాహితః।  
సవినిర్ధాతసర్వాః శివలోకేమహీయతే॥ (౩౨)

ఓం ఇతిశ్రీస్కాందే మహాపురాణే శ్రీచిదంబరమాహాష్టే  
మహేశ్వరసంది సంవాదే పంచమోధ్యాయః.

ఓం శ్రీసాంబనాటేశాయనమః.

షష్ఠోయోధ్యాయః.

ఋషయః॥ పుండరీకపురేతస్మిన్ తత్త్వనిష్ఠాతసేవితే।  
వ్యాప్రసాదమునిశ్శ్రీమా నకరోత్కింపురాతపః॥ (౧)

సకథందుర్లభంచిత్రం వ్యాప్రసాదత్వమూస్తవాన్।  
కథంతత్రమహేశేన తస్మైసృత్ప్రదర్శితం॥ (౨)

ఏతత్సమస్తంవిస్తార్య బ్రూహిసువ్రతసూతనః।  
అస్మినుచహతీవాంఘ్ర శోతుమీదృశమద్భుతం॥ (౩)

సూతః॥ మునీనామగ్రజీశ్శ్రీమాన్ బ్రహ్మనిష్ఠాతచేతనః।  
జ్ఞేయమధ్యంది నూనామ మునిఃపుణ్యతపాఃపురా॥ (౪)

తవస్సత్యందయాశాంతి రస్తాద్ధర్మోవ్యభాయత।  
పవిత్రితాచయేనానీ దుర్వీగుర్వీమహాజనా॥ (౫)

తస్య సూనురభూద్ధీ మాఁ పావకాదివపావకః।

శివజ్ఞానప్రకాశాత్మా విశ్వక్షేత్రప్రణాశనః॥ (౬)

ఏకమేవ సుతం లభ్యా సపితౄలోకవిశ్రుతః।

మనసావరమానంద మువాహమునిపుంగవాః॥ (౭)

ధర్మజ్ఞస్స విధాయాస్య సర్వం కర్మకులోచితం।

సమథ్యాప్య చ కాలేన వేదాఁ సాంగానయత్నతః॥ (౮)

పంచాక్షరమ్మహాదివ్యం పాశవిచ్ఛేదకారణం।

సరహస్యం సదోపాస్య ముపదిశ్యయథావిధి॥ (౯)

యత్ర లేవ ర్తతేవాంఘా మహాతీవత్ససుప్రతః।

విధాన్యామ్యద్యతత్సర్వం ప్రోచ్యతామితి సోబ్రవీత్॥ (౧౦)

ఇత్యుక్తవంతం పితరం ప్రణివత్య సుతస్తదా।

విసయేన సహోవాచ కృతాంజలివగ్రహః॥ (౧౧)

సూతః॥ తపసామ్ముక్తిమూలానాం నిత్యమక్షీణసంపదాం।

యత్ర సోదుష్కరం లోకే సర్వసిద్ధిదముత్తమం॥ (౧౨)

భవాంబురాశిమగ్నానాం సద్య ఉత్తారకంతుయత్।

యద్దదాతి సహనందం యచ్చక్షేత్రైర్వివిజ్జితం॥ (౧౩)

పూజ్యతేయేన దేవేనో భగవానం బి కావతిః।

విస్తరాత్తన్నమాచక్ష్య జనకత్వం సునిర్మలమ్॥ (౧౪)

ద్రష్టా సర్వరహస్యానాం శ్రుత్వా పుత్రవచఃపితౄః।

మందం సుథా ముచంవాచం పునరాహతపోనిధిః॥ (౧౫)

హేమంతేశిరేకాలే వద్వా కాలేశరత్నుచః।

మధునామనికాలేచ కామగర్వాకరేభృశం॥ (౧౬)

- ఘర్షకాలేపినితరాక తీవ్రసంతాపితేపివా।  
అన్యేషుపుణ్యకాలేషు తపనగ్రహణాదిషు॥ (౧౭)
- ధారాశీతలదుర్వార వవమానాసురాత్రిషు।  
జలమధ్యేషుతుంగేషు శిఖరేషుమహీభృతాం॥ (౧౮)
- శివక్షేత్రేషుదిన్యేషు దుర్గమేషువనేషుచ।  
సరితీరేషుశీతేషు మూలేష్వపిమహీరుహం॥ (౧౯)
- ఆరామేషుసముత్ఫుల్ల కలికాశోభిశాభిషు।  
దేశేన్యస్త్రితదన్యేపి తపోధామ్నిమనఃప్రియే॥ (౨౦)
- కందమూలఫలాహారై స్తరువర్ణాశనైస్తథా।  
జలపానధృతప్రాణై స్సోమననిర్మలమూర్తిభిః॥ (౨౧)
- పావనాశనతృప్తైశ్చ బ్రహ్మతత్పరబుద్ధిభిః।  
క్రియరేయత్రపోలోకై స్సర్వైవగుహ్యురం॥ (౨౨)
- తద్భృహ్లోకసంప్రాప్తి సాధనామైవకేవలం।  
పునరావృత్తిరహితం శివంసాయుజ్యకారణం॥ (౨౩)
- వదమాస్థాతుమాస్థాచేత్ కురుసేవాముమావతేః।  
నైవహేతుఃపరాముక్షేః క్రియరేయదిచేతసా॥ (౨౪)
- శివసేవార్చనంకర్తుం యదివాంఛాతవోత్తమం।  
అలమన్యేనతపసా సర్వంతేనైవలభ్యతే॥ (౨౫)
- భవోపిస్యాత్పరిత్యక్తః దూరతఃపాపబంధనః।  
భవేతుపరమానంద సంసారక్షేశనాశకః॥ (౨౬)
- గూఢః॥ గురుణోక్తంవచశ్చృత్వా మధురంమధురాకృతిః।  
వ్రహ్మప్రహ్మదయోబాలః పునరాహమహామతిః॥ (౨౭)

- విలేషుసర్వలోకేషు చంద్రాలంకృతమస్తకః।  
 సాన్నిధ్యంకురుతేయత్ర శివః కారుణ్యవిగ్రహః॥ (౨౮)  
 జనకత్వమ్మహాచక్ష్య తదిహస్థానముత్తమం।  
 కరిష్యామిమహాత్రత తపోజన్మనివృత్తయే॥ (౨౯)  
 పితా॥ శివస్యసన్నిధిస్సర్వః ప్రపంచోసౌదయానిధేః।  
 నాస్త్యేవగుమతేళుత తద్విముక్తంజగత్క్వచిత్॥ (౩౦)  
 భావయంతినయేబుధ్ధ్యా తద్విధంసకలంజగత్।  
 చిత్తపాకేనతేహీనాః సదాముహ్యంతిజన్మసు॥ (౩౧)  
 తపఃపాకవిహీనాస్తే జ్ఞానహీనావృథాజనాః।  
 కీటాదిసహజన్తానః పాపసంవృద్ధిహేతవః॥ (౩౨)  
 తథాపియత్రసాన్నిధ్యం కురుతేసతతంశివః।  
 అస్త్యేవతాదృశంస్థానం సర్వలోకైరభిష్టుతం॥ (౩౩)  
 సభూమిఃపుణ్యబీజానాం నవఖండావసుంధరా।  
 మూలతఃసంయుతావై మా విశ్వాధారేణమేరుణా॥ (౩౪)  
 తాదృశైరతితుంగాగ్రైర్క హితైశ్చకులాద్రిభిః।  
 ముక్తైరత్మసుసంపూర్ణై రుదస్వద్భిరలంకృతా॥ (౩౫)  
 నావార్యతేమహానీమా వసుధాయాంమహాత్మనా।  
 గిరిశేనాపిసంక్షీప్య వత్తుంవర్ష శతైరపి॥ (౩౬)  
 సర్వాధారేసువిస్తీర్ణే తస్మిన్నత్రమహితలే।  
 నివసంతిమహాత్మానా బహవఃపరమాజనః॥ (౩౭)  
 తేమావిముత్తయేదేవోవ్య ఖండానందవిగ్రహః।  
 భూమాస్థానేష్వనేకేషు సాన్నిధ్యంకురుతేసదా॥ (౩౮)

- తథావిధానిస్థానాని సహస్రాణిమహీతలే |  
ప్రియంకరాణిదేవస్య వత్ససంశృణుసువ్రత || (౩౯)
- తేషుతిల్వవనందివ్య నైషావృద్ధికరంమహత్ |  
సర్వైరపిపురాణైస్త దుష్టమంపరికీర్తితం || (౪౦)
- తస్యమధ్యగతంస్థానం శ్రీమూలస్థాననామకం |  
యస్యమధ్యేజగద్దీవ శ్శోభతేనిశ్చలశ్శివః || (౪౧)
- పూజ్యతాంసశివోనిత్యం త్వయాముగ్ధేందుభూషణః |  
స్వయంభువిపరేలింగేయ స్సదానుతశోభతే || (౪౨)

ఓం ఇతిశ్రీస్కాందే మహాపురాణే శ్రీచిదంబరమాహాత్మ్యే

వ్యాఘ్రపాదోత్పత్తిర్నామ షష్టోధ్యాయః.

ఓం శ్రీసాంబనటేశాయనమః.

సప్తమోధ్యాయః.

- మధ్యందినః || అస్యమస్యవ్రథావంతే వ్రవన్యైమిహితంశృణు |  
జయావహంమహాస్రాజ్ఞ కర్ణాయుష్యమనుత్తమం || (౧)
- యస్మిన్కృతేనతపసా మహతామేఘవాహనః |  
భగ్నోపిశత్రుభిర్లబ్ధే పునఃస్వర్గమకంఠకం || (౨)
- అనీత్సురామహావీరో వాల్మీలిర్నామదానవః |  
త్రిదశానామజయోస్సా గంధర్వాణాంభరక్షసాం || (౩)
- వీర్యోద్రేకాదసౌసర్వం వశేకృత్వామహీతలం |  
కదాచిత్సేవితోనైత్యైర్జగమత్రిదశాలయం || (౪)

- తత్రాభవన్మహాద్యుద్ధ మన్యోస్యభయకారణం।  
అమరాణాంతుదైత్యానా మాత్మీయజయమిచ్ఛతాం॥ (౫)
- తేషాంతత్రచవర్షాణా మయతంజయకాంక్షీణామ్।  
అవిజ్ఞాతంగతంహ్యసీద్యుద్ధ మోహితచేతసాం॥ (౬)
- అసీత్కర్దమితాభూమి స్సర్వతస్తదస్యకౌజలైః।  
షేరుమందరకల్పశ్చ తదీయాహ్యస్థిసంచయాః॥ (౭)
- తతోవర్ష సహస్రాంతే క్లాంతోయద్ధేనవాసవః।  
నిర్జితోభూత్పమందేవై ప్రేనవాల్కలినాతదా॥ (౮)
- తతస్సర్వగంపరిత్యజ్య సర్వైదేవకలైస్సహ।  
జగామశరణంవిష్ణుం లక్ష్మీనాథమజంబిభుం॥ (౯)
- శ్వేతద్వీపంసమాసాద్య దృష్ట్వాతంక్షీరసాగరం।  
లోచనానాంసహస్రస్య ప్రపేదేపరమంఘలం॥ (౧౦)
- యత్రవై భగవాన్విష్ణు ర్యోగనిద్రాంకరోతివై।  
శయానశ్శేషశయనే లక్ష్మీసంవాహితాంఘ్రికః॥ (౧౧)
- వైదికైరధతంసూక్తై స్తుత్వావిష్ణుంజగత్పతిం।  
భక్త్యాపరమయాయుక్తో నమశ్చక్రేసురోత్తమః॥ (౧౨)
- ఉత్థాయాభజగన్నాథః ఘడిపుంగవతల్పతః।  
ప్రణతంవాసవంవశ్యక్ ప్రాతఃకమలలోచనః॥ (౧౩)
- సుధాస్రూతిసమాంవాచం జగదానందకారిణీం।  
కమలావిద్యుదుద్భాసీ కాలమేఘవివాహరః॥ (౧౪)
- భగవానువాచ॥ కచ్చిత్పుఖంసహస్రాక్ష తవనైషాన్నభస్పదాః।  
కచ్చిత్వంచతతైతేచ స్వాధికారేప్రతిష్ఠితాః॥ (౧౫)

- స్వర్గకార్యాణిసన్త్యజ్య సాంప్రతంకింపురందర।  
పరిణాస్తస్సమాయాత స్సాకమేతైర్మరుద్ధజైః॥ (౧౬)
- ఇంద్రః॥ వాల్మీలిర్నామదై త్యేంద్రో బలీలబ్ధవరశ్శివాత్।  
అజయ్యస్త్రిదశైః ప్రేస నిర్జితోస్తిరణేవిభో॥ (౧౭)
- స్వర్గేకృతాచవసతి ప్రేనాద్యమధునూదన।  
అతస్తస్త్వింశరణంప్రాప్త స్సాకందేవైః స్ఫురోత్తమ॥ (౧౮)
- పురాభయాద్ధిరణ్యాక్ష హిరణ్యకశిపూద్భవాత్।  
వయంత్రాతాత్త్వయైవస్త్వ తథాన్యాసురజాదపి॥ (౧౯)
- అస్మాదపివిభోత్రాహి దానవాద్భలదర్శితాత్।  
వాల్మీలేస్తస్త్వంవినాసత్య స్నాస్త్యన్యాగతిరమృతా॥ (౨౦)
- విష్ణుః॥ తమహంనిగ్రహీష్యామి ప్రాప్తైకాలేబలోత్తరం।  
శక్రత్వంసమయోయావత్ కురునిత్యంమహత్తపః॥ (౨౧)
- తపసామేనతేశ్చైర్జ్ఞానైతేత్రిదశేశ్వర।  
దైతేయస్యవధంకర్తుం వాల్మీలేస్తస్యపాపినః॥ (౨౨)
- ఇంద్రః॥ షేత్రేకస్త్రిజగద్యోనే కరిష్యామితపోమహత్।  
నాశాయతస్యదైత్యస్య తస్మేకీర్తయకేశవ॥ (౨౩)
- నూతః॥ షేత్రాణ్యపిచతీర్థాని చిరమాలోచ్యచేతసా।  
నిశ్చిత్ప్రప్రాహభగవాన్ ప్రసన్నస్సురనాయకః॥ (౨౪)
- భగవానువాచ॥ విశ్వభూతైశ్చతుర్విశ్వాత్కా పరమానందతాండవం।  
సదాయత్రకరోతీశః పార్వతీనయసౌత్సవం॥ (౨౫)
- శ్రీమత్తిల్వవనంశస్తం పరంతత్సర్వసిద్ధిదం।  
శక్రతత్రద్రుతంగత్వా తద్వధార్థంతపఃకురు॥ (౨౬)



- ఇంద్రః॥ వినాభగవతాతత్ర యాస్యామోనైవకేశవ।  
తస్యవీర్యాద్వయంసర్వే సదాభీతాజగత్పతే॥ (౨౭)
- దేవతస్మాత్త్వమాగచ్ఛ స్వయమేవజనార్దన।  
త్వయాహంరక్షితస్తత్ర కరిష్యామితపోమహత్॥ (౨౮)
- తథేత్యుక్త్వాభగవాన్ విష్ణుస్సర్వసురైస్సహ।  
లక్ష్మ్యైవసేవితఃప్రావ శ్రీమద్వాక్సుపురంతదా॥ (౨౯)
- తత్రగత్వాసురాస్సర్వే మహితానాశ్రమాన్క్షణాత్।  
తపసేమహతేచక్రు రతిప్రీతిసమన్వితాః॥ (౩౦)
- శుణ్యాలయేతదాతస్మిన్ భగవాన్ భక్తవత్సలః।  
ఆనినాయక్షణేనైవ క్షీరాభోధింసుశోభితం॥ (౩౧)
- తంకృత్వాశయసంతస్మిన్ యోగనిద్రారతోభవత్।  
స్తూయమానసురైఃపశ్యన్ శంభోరానందతాండవం॥ (౩౨)
- ఆపాదస్యాభసంప్రాప్తే ద్వితీయేకుతిభౌశుభే।  
కృష్ణపక్షేతపస్యంతం జగాదేంద్రంబృహస్పతిః॥ (౩౩)
- అశూన్యశయనస్మాదు ద్వితీయాయాంపురందర।  
వ్రతంప్రియతరంవిజ్ఞః ప్రశుప్తస్యమహాదధౌ॥ (౩౪)
- అస్యాంప్రపూజితోవిష్ణు ర్యావన్తాసచకుప్టయః।  
హృదిభ్యాతోడదాత్యేవ సర్వకామాదయానిధిః॥ (౩౫)
- తస్మాచ్ఛాస్త్రవిధానేన త్వమింద్రైసంప్రపూజయ।  
సంప్రాప్త్యసిపునస్పద్య స్వర్గలోకమకంటకం॥ (౩౬)
- సూతః॥ గురుణోక్తంవచశ్చుత్వా సహస్రాక్షోపిసాదరః।  
అశూన్యశయనస్మాదు వ్రతంచక్రేయథావిధి॥ (౩౭)

- అపాశస్యద్వితీయాం కృష్ణవక్షేపురందరః।  
సమారభ్యజగద్ద్యనిం కమలాప్రాణనాయకం॥ (౩౮)
- శంఖచక్రాదిభిర్ద్వివై రాయుధైఃపరిసేవితం।  
తార్క్ష్యభ్యజంసురద్వక్త్రం లక్ష్మీశోభిభుజాంతరం॥ (౩౯)
- విస్తీర్ణదివ్యశయనై దివ్యపుష్పైరలంకృతే।  
శయానంపుండరీకాక్షం మఘవాక్వరదంహరిం॥ (౪౦)
- సశ్రద్ధంపూజయామాస మాసిమాసియథావిధి।  
గంధైఃపుష్పైశ్చధూపైశ్చ దీపికాభిస్తదైవచ॥ (౪౧)
- వైవేద్యైర్వివిధైఃశ్చాపి భక్ష్యైర్భోగైర్నరసేకశః।  
అకృత్రిమేణచిత్రేన సదావిజయకాంక్షిణా॥ (౪౨)
- కృతస్నానశుచిర్వజ్రే తస్మిన్ డేత్రేజయావహే।  
పూజయామాసతం దేవం యావన్మాసచతుష్టయమ్॥ (౪౩)
- కార్తికేమాసిసంప్రాప్తే సమారాభ్యహరిర్హరిం।  
ఉత్థానసమయేచక్రే పునరుద్వాసనంహరే॥ (౪౪)
- అథానీయమునీనిండ్రో వేదవేదాంగపారగాః।  
అర్చయామాసతత్రైవ వస్త్రిరాభరణైరపి॥ (౪౫)
- వైదికైశ్చప్రవైఃస్తుత్వా చక్రపాణింసవల్లభం।  
జిఙ్ఘస్సమావయామాస అశుశ్యశయనంవ్రతం॥ (౪౬)
- అభతస్యప్రభావేన మహతాసపురందరః।  
విజయీబుభుజేస్వర్గం విధ్వస్తాభయంభృశం॥ (౪౭)
- అతస్తస్వందేవదేవస్య సేవామైకరుణానిధేః।  
శ్రీమత్త్రిల్వవనేదివ్యో కురునిత్యంతపోమహత్॥ (౪౮)

పితా॥ ఏతంవతతీసశ్రద్ధ మధ్యాయంయచ్చృణోతివా।

విజయస్సర్వతస్తస్య భవతిశ్రీశ్చనిశ్చలా॥ (౪౯)

ఓం ఇతిస్కాందేపురాణే సనత్కుమార సంహితాయాం

శ్రీచిదంబరమహాత్మ్యే వాసవతపస్విద్ధిఃనామ

సప్తమోధ్యాయః.

ఓం శ్రీసాంబనటేశాయనమః.

అష్టమోధ్యాయః.

పితా॥ పుత్రకించప్రవక్ష్యేహమస్యత్వై త్రస్యవై భవం।

శృణుత్వంశ్రద్ధయావేత స్సద్యఃపాపప్రణాశనం॥ (౧)

యేనస్థానవిశేషేణ సర్వపాపంప్రణశ్యతి।

యద్వాసేననిమేషార్థం లభతేసకలంశుభం॥ (౨)

ఆనీతక్యృత్పురాపాపే పుల్కసోనామమానవః।

కృపాదేనసుతీర్ణేణ కులంహత్వాద్విజన్త నాం॥ (౩)

మార్గేపిభనమాహృత్య ప్రాణిహింసాపురస్సరం।

స్వేచ్ఛావృత్తిశ్చిరంభూమా చచారేషహినిష్క్రమః॥ (౪)

ధూర్జికశ్చిదభూన్మిత్రం ద్విజన్మాతస్యనిఘ్నణః।

హృతాదధంధనంప్రీతః పుల్కసోన్మైత్రదత్తవా॥ (౫)

భనలాభేనసంతుష్టః కృపణోపి చసద్విజః।

దదౌతన్మైమతించాంతాం పుల్కసాయసుఖావహం॥ (౬)

బ్రాహ్మణః॥ పాపశీలేనదుర్బుధే త్వయాపాపానినిర్ఘ్నణ।

కృతానిసర్వధామూఢ నానుతాపంకరోషిచ॥ (౭)

- ఇత్యేవంబోధితస్తేన దురాత్మాసహిషుల్కసః।  
 నైవాదానీత్రదాపుత్ర భృశన్నిర్విణ్ణమానసః॥ (౮)
- అహూపాపానిఘోరాణి కృతాన్యేవమయాద్విజ।  
 కింకరోమిప్రమాఢోహ మద్యనిష్క్రౌఢమానసః॥ (౯)
- ఉపాయంపాపనాశాయ వదత్వంద్విజపుంగవ।  
 చింతావిప్లవమేచిత్త నైవజానాతికించన॥ (౧౦)
- బ్రాహ్మణః॥ సాధుసాధుత్వయాపుష్ట మత్రవక్ష్యేహితంశృణు।  
 పుణ్యక్షేత్రోత్తమేదివ్యే పురాణేవసుభాతలే॥ (౧౧)
- మునిభిస్సీర్ధగంధర్వై రమనైశ్చనిషేవితే।  
 శ్రీమత్తిల్వవనేయత్ర వ్రణ్యత్యత్యంబికాపతిః॥ (౧౨)
- తత్రత్వంశ్రద్ధయోజేతః ప్రాతసాన్నిత్యాయథావిధి।  
 దూరేదభ్రసభాందృష్ట్యా వ్రణమృభువిదండవత్॥ (౧౩)
- యోగినాంభోగినాన్నృణాం దత్వాసర్వస్వమార్జితం।  
 స్థానమేతత్ భయేజాతే రక్షనిత్యంప్రయత్నితః॥ (౧౪)
- ఏవముక్తేద్విజేంద్రేణ పుల్కసఃప్రీతమానసః।  
 శ్రీమత్తిల్వవనంపుణ్యం శ్రద్ధయాసహితోయయా॥ (౧౫)
- ద్విజస్త్వాపిసమంతేన సావరస్తదవావసః।  
 పుల్కసోసౌప్రహృష్టాత్కాఞ్చాత్వాసదయమానసః॥ (౧౬)
- యోగిభ్యశ్చతథాన్యేభ్యో దత్వాసర్వస్వమార్జితం।  
 శ్రీమద్భ్రసభాందివ్యాం నిత్యమద్భుతవైభవాం॥ (౧౭)
- దృష్ట్వాదూరేనమస్కృత్య పంచక్రోశాదృహిఃక్వచిత్।  
 ఉవాసపరమప్రీతి రేవంకుర్వౄదినేదినే॥ (౧౮)

ఇతి కాలేకతివయేస మతీతేసపుల్కసః।

ఘనసంరక్షణవ్యా జా త్తత్రైవమరణంతః॥ (౧౯)

శ్రీమానసాతతఃపుణ్యాత్ భుక్త్వాభోగాన్యథేష్పితాః।

శ్రీమద్వాప్తుపురీశస్య ప్రసాదాదంబికాపతేః॥ (౨౦)

అత్రముక్తింపరాంలేభే సచ్చిదానందలక్షణాం।

బ్రాహ్మణోపితథైవైతత్ స్థానంప్రాప్యమహామతిః॥ (౨౧)

స్నానంకృత్వామహాదేవ మంబికావతిమవ్యయం।

పూజయామాసపూర్వోక్త ప్రకారేణసతేశ్వరం॥ (౨౨)

పూజాంకృతవతేతస్మై ద్విజేంద్రాయదయానిధిః।

శ్రీమద్ధ్రువభానాథః ప్రదదౌముక్తిముత్తమాం॥ (౨౩)

సూతః॥ ఇత్యుక్త్వాతనయంప్రీతం తపసేకృతనిశ్చయం।

ఆలోక్యభక్తవిద్యస్య తత్సాలేవిమలేశుభే॥ (౨౪)

ఆశీర్భిరేవనితరాం కృత్వాసాభిసరంవరం।

వరిష్వజ్యసమాఘ్రాయ శిరసీప్రాహిణోత్పితా॥ (౨౫)

సోపితతప్రసన్నాత్మా పుల్లవద్గసమాననః।

ప్రణిపత్యతదాసవ్యక్ పితరంమాతరంతథా॥ (౨౬)

హితాయసర్వలోకాణాం ప్రాప్తజన్మాముసేస్సుతః।

ధ్యాయన్నీశపదాంభోజం తపసేతద్వనంయయా॥ (౨౭)

తారకాపక్తిస్కసచ్చాయ ముక్తాజాలసుశోభినా।

తతేనోపగతంసింధోస్త పోమూలమనుత్తమమ్॥ (౨౮)

మృగేన్ద్రైశ్చకరీంద్రైశ్చ తథాన్ద్రైరపిజంతుభిః।

సర్వతోదగ్గమోద్దేశం నృణాంసంత్రాసకారణమ్॥ (౨౯)

- చందనాగరుమాకస్తచం వకాసనశోభితమ్ |  
 ఋతూనాం సర్వదాషణ్ణం లీలోద్యానమను త్తమమ్ || (30)
- తమాలతాలపాశీభి రలంకృతమిత స్తతః |  
 పక్షిభిర్వారివాహానాం నిశ్చలాభిరివామ్యరమ్ || (31)
- లోచనానాంచ సర్వేషా మగమ్యంవిభులాశయమ్ |  
 ఆనేకాభిస్సృవంతీభిస్స మంతాత్పావితా స్తరమ్ || (32)
- ఉద్యానంపుణ్యవల్లీ నాం నిత్యముల్లాసకారణమ్ |  
 వినశ్యరంసదీతీరం మహతాంపాపశాభినామ్ || (33)
- అదృష్టపూర్వంవిస్తీర్ణం మనోభిరతిదుర్గమమ్ |  
 పంచాక్షరసహయోయం ప్రాపతద్వనమాదరాత్ || (34)
- తస్యమధ్యేవమహితం వేదధ్వనిపవిత్రితమ్ |  
 సజ్జీతమురజాభోగం సమ స్తమునిసేవితమ్ || (35)
- ప్రస్యందమధుపూర్ణాభిః భ్రమరీరమ్యవక్షిభిః |  
 కలికాభిరనేకాభి రలంకృతమనేకధా || (36)
- హేమపద్మతటాకాభ్య తీర్థ రాజపరిష్కృతమ్ |  
 సదీపర్యంతకల్హార రజోభిఃపరివారితమ్ || (37)
- పురందివ్యంసమాలాక్య పరమానందకారణమ్ |  
 మేనేచశుద్ధమాత్మానమ్నూ దమాపతథాపరామ్ || (38)
- తతశ్చ సర్వపాపానాం సద్యోనాకరంశుభమ్ |  
 హేమపద్మతటాకాభ్యం తీర్థ స్తోత్రప్రణివత్యచ || (39)
- తస్యదక్షిణతీరేణ జన్మసాఫల్యకారిణా |  
 శనకైర స్తరంగత్వా తత్రస్థానందదర్శసః || (40)

- మూలంసమస్తజగతాం మూలస్థానాభిధంపరమ్ |  
 స్మృతేయస్మిన్ప్రణత్యన్తి పాపాన్యాశుతపోధనాః || (౪౦)
- తస్యమధ్యేమహాదేవం శశాంకకృతశేఖరమ్ |  
 లింగేస్వయంభువివ్యక్తం లీలయావరమేశ్వరమ్ || (౪౧)
- గంగాతరజ్జమాలాభిః పరిశోభిజటాభరమ్ |  
 ఆనన్దవల్లరీమూలంకోటి సూర్యసమప్రభమ్ || (౪౨)
- మన్దస్థితవ్రణాలోక్తై స్సమన్తాత్పరిశోభిభిః |  
 జ్యోత్స్నాయితవనాభోగం దృష్ట్వాజ్యోతిర్మయంవిభుమ్ || (౪౩)
- ఆనన్దనిర్భరస్సోయం ప్రణివత్యపునఃపునః |  
 జగన్మూర్తింమహేశానమస్తాపీదమ్మికావతిమ్ || (౪౪)
- దేవదేవజగన్మూర్త జగతీశారథారక |  
 ప్రసీదత్వంవిరూపాక్ష ప్రణామిత్యామ్యహేశ్వర || (౪౫)
- బ్రహ్మవిష్ణురుమానాథ ఇతిలోకవివృద్ధయే |  
 త్రేధాకృతస్వరూపాయ శూలపాణేనమోస్తుతే || (౪౬)
- ఇతిస్తుత్వామహేశానం ప్రణివత్యపునఃపునః |  
 ఉవాచమూర్ధ్నిదేవేశం కృతాంజలిపరిగ్రహం || (౪౭)
- క్రియతేయామయాపూజా తవపాదసరోరుహే |  
 న్యూనావాప్యధికావాపి ప్రీతయేభవతోస్తుతామ్ || (౪౮)
- ఇతిప్రార్థ్యతమీశానం పూజయిత్వాచసాదరమ్ |  
 తతోనిర్గత్యశనకై స్సుకృతిర్నునివుంగవః || (౪౯)
- తస్యైవశూరినఃపశ్యాన్నాతిదూరేసువిస్తృతే |  
 తటాకస్యోత్తరేథాగే శుష్పవృక్షసమాకులే || (౫౦)

నిర్మాయమరికాంరమ్యం తపసేకృతనిశ్చయః।

తస్యమధ్యేచదేవేశం ప్రతిష్ఠావ్యవిధానతః॥ (౫౨)

నియతంతశ్చవిశ్వేశంశ్రీ మూలస్థానవాసినమ్।

పూజయస్పరయాభక్త్యా తవస్త్రీవంచకారసః॥ (౫౩)

ఇతిశ్రీస్కాందేపురాణేచిదమ్బరమాహాత్మ్యే వ్యాఘ్రపాదతపః

ప్రసాదోనామాప్తమోఢ్యాయః.

ఓం శ్రీసాంబనాటేశాయనమః.

నవమోఢ్యాయః.

సూతః॥ తపఃక్లాంతశరీరస్య తస్మైవవసతశ్చిరమ్।

శివపూజాపరస్యాస్యకా లోసంతోగతోభవత్॥ (౧)

జాతుభక్తకృతస్నానః ప్రాతరుత్థాయసువ్రతః।

దండంకమణ్డలుంనైవ బిభ్రత్పుష్పకరణ్డకమ్॥ (౨)

జటాభిరయమస్తాభి రలంకృతశిరామునిః।

జగామవిసంశంభోః పూజాకుసుమహేతవే॥ (౩)

తత్రపుష్పాఙ్గిఘ్నాని సుగంధీనిమహావైచ।

స్వాదూనికన్దమూలాని జీవధారణహేతవే॥ (౪)

కుశాన్పత్రాఙ్గిసమిధస్స మాదాయవనాత్తతః।

ఆగతస్సాన్వత్రమంతశ్చ యత్రసన్నిహితశ్శివః॥ (౫)

పూజాంబిధాతుమీశస్య పుష్పాఙ్గిపరిశోధయత్॥

ప్రసూనంక్రిమిసందప్తం దృష్ట్వాభీతస్సమబ్రవీత్॥ (౬)



ఉదయంభాస్కరేప్రాప్తే యద్యహంస్యాంగతోవనమ్ |

తావద్భవంతిపుష్పాణి దూషితానిమధువ్రతైః || (౭)

వ్రతుషస్వేవచోఞ్ఘాయ యదిగంతుంకృతోద్యమః |

నిశాన్థకారసంఘన్నాస్త స్యమార్గానిరంతరాః || (౮)

తథావ్యహంగతస్తత్ర పూజాకుసుమహేతవే |

కేవలంగమనాయాసో వై వక్షిప్తత్రుతమ్భవేన్ || (౯)

వ్రస్యన్వితైర్నిమైస్సమ్య గభిషిక్తాఇవద్రుమాః |

అభ్రంలిహశ్చనిశ్శాఖా ఋజవోవిపులాభృశమ్ || (౧౦)

వ్రస్యందిహిమధారేకు భూరుహేకుసమస్తతః |

ఆరురుహీర్నసజ్యేతే హస్తాపాదౌచకుత్రచిత్ || (౧౧)

భృగ్భుక్తానిపుష్పాణి ముకుతైస్సంయుతానిచ |

పూర్వవాసరపుల్లాని నిర్గఢానివిశేషతః || (౧౨)

వర్షాన్యాగమవాక్యేన తానిసర్వాణిపూజనే |

కింక్రురోమీతిచింతాభిః భృశన్నిర్విణ్ణమానసః || (౧౩)

చంద్రమాడమహేశాన గత్తాథరజటాథర |

వ్రసీదథగవస్తేద్య శంకరేశదయానిధే || (౧౪)

మామద్యరక్షితుంసత్యం కారుణ్యంయదితేవిభో |

భక్తిహీనస్యమేవాంఘాం దేహిదేహిజగద్గరో || (౧౫)

త్వయావినాశరణ్యేన నహిమేగతిశ్వర |

ఇతినిశ్చితచిత్తోపిని ర్వదాత్పునరబ్రవీత్ || (౧౬)

క్వభక్తిపరిహీనోహం క్వచపూజామయాకృతా |

ర్వభగవాన్పరమేశానా బ్రహ్మవిష్ణుసురార్చితః || (౧౭)

- సరాణాంభక్తిహీనానాం తవరూపన్నదృశ్యతే।  
ఇత్యాగమానాంవాక్యాని జానేగూఢానితత్త్వతః॥ (౧౮)
- ఇతిదుఃఖితచిత్రస్య తస్యబాలమునేఃపురః।  
ఆరూఢవృషభస్సాంబః గణసేనాసమావృతః॥ (౧౯)
- అభితస్తూయమానశ్చ హరిబ్రహ్మసురాసురైః।  
ఆవిర్భూతావభగవా సఖిండానందవిగ్రహః॥ (౨౦)
- ఆవిర్భూతమజందృష్ట్యా సుకృతిర్నునిసత్తమః।  
ధారారూపసముద్భూత హర్షాశ్రుచిరేక్షణః॥ (౨౧)
- అఙ్గితోద్భూతపులకై ర్వహన్నానందసమ్పదః।  
ప్రణనామచిరంభూమా సమ్యక్ప్రీతిసమాకులః॥ (౨౨)
- ప్రణతంపుణ్యతపసం ముదితంతముమావతిః।  
వశ్యస్సృధాముచంవాచం జగాదపురశాసనః॥ (౨౩)
- తుష్టిస్తృతవశీలేన తపసాపితపోధన।  
సశ్రద్ధంకృతయానిత్యం పూజయావ్యసనయా॥ (౨౪)
- యత్రవస్తునితేవాఙ్మభామేదివ్యేథవాన్తరే।  
తద్వదత్వమ్మహాభాగ ప్రదాన్యామితవేషితమ్॥ (౨౫)
- సూతః॥ ఏవముక్తక్లిరీశేన వచశ్శ్రుత్వాతపోనిధిః।  
ముదితఃప్రార్థయామాస వరమేతమ్మహద్భూతమ్॥ (౨౬)
- పుష్పార్ధంగచ్ఛతఃకల్యే తవపూజావిధాయినః।  
నియతంహస్తపాదేషు వ్యాఘ్రరూపంశివాస్తుమే॥ (౨౭)
- నేత్రేచకిఞ్చమేస్యాతాన్తత్రతత్రైవసుప్రభే।  
యథాపురామహేశాన తవపూజాకృతామయా॥ (౨౮)

- వ్యాఘ్రరూపభరేణాపి తత్రైవక్రియతాంసదా।  
 న్యూనాతిరిక్తసమ్భృతస్తస్యదోషోపిశామ్యతు॥ (౨౯)
- అద్యారభ్యదయాథార మమనామ్నాపురస్త్విదమ్।  
 భ్యాతమస్తుసమస్తేషు భువనేష్వమిభికావతే॥ (౩౦)
- తేనైవంవాఙ్మితస్తత్ర సర్వేషామతిదుర్లభమ్।  
 సుప్రసన్నముఖస్తస్మై దదౌహర్షేణశఙ్కరః॥ (౩౧)
- అమితాత్మానురైస్సర్వైర్దేవదేవోపిదుర్లభమ్।  
 దదార్యేవవరంసర్వం కృపయామునిసత్తమాః॥ (౩౨)
- అభసంహృష్టచిత్తస్య మునేఃసుకృతశాలినః।  
 ప్రావర్తతమహత్తస్య భృశమానద్దజంవయః॥ (౩౩)
- తథావిధోమునిస్సోయం శఙ్కరంలోకశఙ్కరమ్।  
 సాదరోవినయావిష్టః ప్రణనామపునఃపునః॥ (౩౪)
- తతస్తస్యవరందత్వా భగవాన్ భక్తిభావనః।  
 తిరోధధేతదాకాశే సాకమద్రీన్ద్రకన్యయా॥ (౩౫)
- తదారభ్యమునేస్తస్య తపోరాశేర్మహాత్మనః।  
 వ్యాఘ్రపాదఇతిభ్యామి రాసీదద్భుతకారిణీ॥ (౩౬)
- తతశ్చ సమునిశ్శ్రీమాన్ శివపూజావరాయణః।  
 ఉషస్యేవసముత్థాయ నిత్యంభక్తిసమన్వితః॥ (౩౭)
- సర్వఙ్కర్తయథాపూర్వం కృత్వాదినముఖోచితమ్।  
 నిర్భయస్సర్వసత్త్వానాం భీతిముత్పాదయన్స్వయమ్॥ (౩౮)
- నాజిఘ్రిప్రసూనాని యావద్భ్రమరవజ్జ్ఞయః।  
 తావదేవవనంగత్వా తైస్సైస్సద్యస్సమావృతైః॥ (౩౯)

- జ్ఞాన్యుగన్తైఃకురవతై శ్చమృతైర్హేమకాన్తిభిః |  
 మాణిక్యాంకురసచ్ఛామైః పాటలైఃపుణ్యసౌరభైః || (౪౦)  
 మాధవీకుసుమైర్నవ్యైర్మల్లికాకుసుమైస్తథా |  
 వత్సైఃకువలమైఃపుల్లైః కల్పానైశ్చసుగన్ధిభిః || (౪౧)  
 శాదారవిష్టమీశస్య తస్యనిత్యంసమార్చయత్ |  
 ఉవాసవరమప్రీత శ్చిరన్తత్రైవసువ్రతః || (౪౨)  
 యథదమ్మునరథ్యాయం సమృపతేచ్ఛశృణోతివా |  
 ససర్వకామసంయుక్త శ్చివసాయుజ్యమాఘ్నయాత్ || (౪౩)

ఇతిశ్రీస్కాన్దేపురాణే చిదమ్బరమాహాత్మ్యే వ్యాఘ్ర  
 పాదవరలాభోనామ నవమోధ్యాయః.

ఓం శ్రీసాంబనటేశాయనమః.

దశమోధ్యాయః.

- సూతః || ఏతస్మిన్నంతరేశ్రీమాన్నితాతస్యమహాతపాః |  
 క్రుత్వాసర్వముదంతంతం శక్తిరానుగ్రహశ్రయమ్ || (౧)  
 సుజన్మానంతపోరూపం వంశదీపంతపోనిధిమ్ |  
 పుత్రంతథావిధంద్రష్టు మాజిగామతపోవనాత్ || (౨)  
 ఆయాన్తమృతరంప్రీతం దృష్ట్వాపుత్రస్ససంభ్రమః |  
 వ్రత్యుద్గమ్యతదాసద్యః వ్రణనామమహితలే || (౩)  
 సోపిచైనంసముక్తాప్య పరిష్వజ్యపునఃపునః |  
 అనాపమహతీంప్రీతిం తదాలోకనసమ్భవామ్ || (౪)

ప్రాదిప్తవర్తాతేనైవ సుతేనాద్యుతరూపిణా।

హేమవద్వతటాకాఖ్యం తీర్థమావశనైశ్శవైః॥ (౫)

కృతస్నానవిధిస్సద్యస్తస్మిన్ తీర్థవరేశుభే।

శ్రీమూలస్థాననిలయం పూజయామాసశక్కురమ్॥ (౬)

ఆత్మనామతితాయాఞ్చ తేనపుత్రేణయశ్శివః।

స్థాపితోభూద్విధానేన తఞ్చభక్త్యాసమార్చయత్॥ (౭)

స్వాదుభిఃకన్దమూలాద్యైస్తర్పయస్తద్వనోద్భవైః।

తత్రకాలమసంఖ్యేయం నినాయక్షణమాత్రవత్॥ (౮)

తతఃకాలేఽతేసంఖ్యేకదాచిన్మునిసత్తమః।

విధాయపూజామీశస్య పార్శ్వస్థంసుతమబ్రవీత్॥ (౯)

సుప్రతిష్ఠాంగతోవంశస్త్వయావత్సమహమతే।

పూతాదసకలాసత్యమునైర్భూతాచమేదినీ॥ (౧౦)

అతఃపరస్తవంశ్యానాం పితౄణాస్తృప్తయేసదా।

ఆత్మీయఋణనాశాయ దృఢంపుత్రమసఃకురు॥ (౧౧)

అశ్రమాయంత్యయాపూర్వోయతైవశుచినాసుత।

ప్రసిద్ధోభూద్విలీయోపి తతైవక్రియతామిహ॥ (౧౨)

అతస్త్వమస్తద్వచన మజ్ఞీకురువిశేషతః।

ఇత్యుక్త్యామధురంవాక్యం ధర్మవిత్సపితాతదా॥ (౧౩)

వసిష్ఠభగినీంకన్యాం శీలయావవిభూషణాం।

సూనూస్తస్యవిధానేన ధర్మవత్ప్రీచ్ఛకారహి॥ (౧౪)

తతశ్చవ్యాఘ్రపాదేన తస్యాంకాలేనశీలవాక్।

ఉత్పాదితస్సుతశ్రీమా నువమన్యసమాఖ్యకః॥ (౧౫)

- ధర్మవత్సీవసిష్ఠస్య ధర్మసత్యమయీసతీ।  
ఋషేశ్శ్రుత్వా సుతంజాతం సమాగత్యతపోవనాత్॥ (౧౬)
- స్నేహాకులాసమాదాయ తంబాలంపుణ్యుత్తణమ్।  
సర్వోపకారకంరమ్యం పునరాపస్వమాశ్రమమ్॥ (౧౭)
- యథాకాలంయథాప్రాప్తం యథాశ్రద్ధమనిందితా।  
సారేభేయేనవయసా తన్మునింపర్యవర్ధయత్॥ (౧౮)
- వసిష్ఠస్యాశ్రమేతస్మి న్నద్దారపరిషీతః।  
కఞ్చిత్రామయంబాలో గమయామాసలీలయా॥ (౧౯)
- పితరాలాకవిఖ్యాతౌ తత్స్నేహాకులమానసౌ।  
తమేనమదిద్యుతేతా మాత్మజంగుణినాంవరమ్॥ (౨౦)
- సురభేక్షీరపానేన మహాతేజస్స బాలకః।  
ఆనీయతపునస్తస్మా జ్ఞానకేనస్వమాశ్రమమ్॥ (౨౧)
- ఆనీయజనకౌపుత్రం లలితంక్షీరపాయినమ్।  
కన్దమూలానిశాకాని దదతుస్స్వాశ్రమోచితమ్॥ (౨౨)
- దత్తానితాన్యనాదృత్య మాత్రాపిత్రాచసాదరమ్।  
ఆరేభేరోదిరుంస్తృత్వా సౌరభంతత్పయశ్శిశుః॥ (౨౩)
- సుతస్యవదనంచీనం పరిక్లాన్తంభృశంతదా।  
దయాళుఃపురతఃపశ్యత్ శాక్యమేవమువాచసః॥ (౨౪)
- కింరోదిషిసదావత్స రుదిత్వాప్యత్రకిమ్భవేత్।  
అకించ నౌప్యహంసత్యం శివమేకంవినావిభుమ్॥ (౨౫)
- సురభిస్సౌచవరమా తపోలోకేహిత్వతి।  
రసఞ్చితస్యాపయసో నైవవేద్దికదాచన॥ (౨౬)

- సత్యంసత్యంవదామ్యేవ శృణుబాలమహామతే |  
 వినానేనమహేశన విద్యతేనైవకించిన || (౨౭)
- అమరాణామ్పురాశమ్భు ర్నిఖిలానాన్దయానిధిః |  
 దదాసుధాంరసోత్కూలాం నిత్యమానన్దకారిణీమ్ || (౨౮)
- తవాపిసుమతే సూనూ శమ్భురేవవరాగతిః |  
 యత్ప్రసాదేనలభ్యతే సర్వైస్సర్వాశ్చసమ్పదః || (౨౯)
- ఇన్దుక్త్వాచురుంవాక్యం మూలస్థాననివాసినమ్ |  
 శరణ్యంజగతామీశం దర్శయామాససూనవే || (౩౦)
- సోపిబాలఃపరిక్లాంతః పయఃపానకృతాదరః |  
 జగన్మూర్త్యైశ్శివస్వామి రురోదపునగరగ్రతః || (౩౧)
- పురస్థితంరుదంతంతం దేవఃపుత్పరిపీడితమ్ |  
 ప్రసూనమాతవక్లాన్త మివదృష్ట్వాసశజ్జ్వరః || (౩౨)
- కారుణ్యపూరలహరీ పరిపూర్ణనిలోచనః |  
 క్షీరార్థవందదాతన్తై శిశవేక్షీరపాయినే || (౩౩)
- సోపిబాలోవరంబిభ్వా దయామూర్తేరుమాపతేః |  
 ప్రసన్నహృదయస్తస్థా దితువిశ్రుతవైభవః || (౩౪)
- అథతజ్జనకశ్శ్రీమాన్ వ్యాఘ్రపాదమహామునిః |  
 సన్నిధౌపరమేశస్య మూలస్థాననివాసినః || (౩౫)
- ప్రయతోయతవాక్కాయ మానసశ్శివభావనః |  
 తైవమానన్దజననం యోగంకర్తుంప్రచక్రమే || (౩౬)
- వాసుంపాదమథఃకృత్వా శ్రోత్యాస్పృష్టమహీతలః |  
 సంతమ్యోదరమక్లిష్ట మురస్థలముదారధీః || (౩౭)

- ఈషన్నమభుజోద్భాసీ స్థాణువన్నిశ్చలాకృతిః |  
ఉత్తానితకరద్వద్వ మజ్జమధ్యమసూహరే || (30)
- నిశ్చలాంమహతీంకాంతాం దీప్తికృత్యశిరోధరామ్ |  
దంతాస్పృష్టస్వజిహ్వగ్ర శోభమానముఖామ్బుజః || (31)
- కల్యాణలక్షణేద్దిప్తే నాసాగ్రేన్యస్తలాంచనః |  
నేలితోమరుతామన్తం పుష్పమంజరికంధినా || (32)
- ఇతిపద్మాసనస్థస్య మునేఃపరమలేజసః |  
తదాచిత్రేసుప్రసన్నే శివయోగోమహాసభాత్ || (33)
- తస్యైవంపర్తమానస్య కదాచిద్యోగవైభవాత్ |  
ఆవిరాసీత్పృదిస్వచ్ఛే ప్రవృత్తిఃపారమేశ్వరీ || (34)
- అత్రాన్తరేమహాదేవ శృజ్జరశ్శశిభూషణః |  
సంహృత్యమోహంకృపయా సర్వామగ్రాహకశ్శివః || (35)
- యోగనిర్దుతతమసా మ్మునీనాంభావితాత్మనామ్ |  
దేవదారువనేదివ్యే దర్శయామాసత్వాద్యమ్ || (36)
- తద్విద్యత్యైసముద్యాత గాఢోత్క్లంతానిపీడితః |  
సబంధమనశ్శంభోః పరమానందతాండవే || (37)
- తస్యత్వనుపలమ్యేన దుఃఖితోసౌముహుర్ముహుః |  
బభూవనుచిరంత్ర చింతాకులితచేతనః || (38)
- కారుణ్యమూర్తిశానః సాక్షాద్యత్రమహీతలే |  
తాండవంతనులేనిత్య మానందాభిసుధాకరమ్ || (39)
- తపనేతద్వనంగచ్ఛే త్యశానీత్వైవపుచ్ఛతః |  
మూలస్థానంభజస్వేతి పిత్రామేకధితంకుతః || (40)



- అథపాతత్వసంవేద్యం సర్వలోకశుభావహమ్ |  
పాదారవిన్దమీశస్య కథంద్రక్ష్యమిభూతలే || (౪౯)
- కింశ్చవాతాదృశీభక్తిర్నమనాస్త్యేవనిశ్చలా |  
పరయాయస్యపాదాబ్జం యయాతత్పరిదృశ్యతే || (౫౦)
- తస్మాన్మమకథందేవ సమంశైలేంద్రకన్యయా |  
జ్ఞానేనైవపరందృశ్యం తాండవందర్యయిష్యతే || (౫౧)
- ఇతినిర్విణ్ణహృదయః పితృవాక్యవశేస్థితః |  
స్వభావంసంతతంశంభో ర్భబంధానందతాన్త్రవే || (౫౨)
- పునరవ్యస్యహిమునే శ్చింతాసంతక్షచేతసః |  
ప్రత్యగ్భవదమేవార్థం స్వభేదధ్వంసకారణమ్ || (౫౩)
- యత్రనృత్యతిదేవేశః పరమానందవిగ్రహః |  
సర్వమంగళయాసాకం సగణస్సర్వదాప్రభుః || (౫౪)
- తస్యదేశస్యనామాని క్రుతాన్యేతానిభూతలే |  
తద్గురుశ్చపరంతత్త్వం సర్వకామప్రదోనిధిః || (౫౫)
- అమలంసత్పరనిత్యం మహస్కౌశోహిరణ్మయః |  
అంతఃపురంవివిక్తశ్చ పుండరీకంగుహవరమ్ || (౫౬)
- గగనంపరిశుద్ధంచ పరమద్భుతమూత్తమమ్ |  
సత్యాస్పదంసుమమ్నయా మాతృజ్ఞానసుఖోదయమ్ || (౫౭)
- చిదంబరంస్వముక్తిశ్చ లసద్భ్రహ్మసురోత్తమా |  
శక్తిశ్చమహాతీదివ్యా విపులశ్చశివాలయః || (౫౮)
- ఏతానినైతదన్యాని క్రుతాన్యేతానికోటిశః |  
ఉక్తానినియతంవేదై రాగమైరభిలైరపి || (౫౯)

- ఏవముక్తాపరాశంభో ర్మృతభూమిస్సువిప్రతా |  
 కేనదృష్టాపురాభూమ్యా మితవివేతినాసభా || (౬౦)
- తథాపిభూతలేశంభో స్తాండవంమునిసత్రమైః |  
 దృష్టమిత్యవబుద్ధత్వా తత్కమాప్యత్రసేత్స్యతి || (౬౧)
- ఇతినిశ్చితచింతోపి తాండవాలోకనేచ్ఛయా |  
 విషాదహర్షవారాశౌ సమమజ్జమహామునిః || (౬౨)
- పునఃప్రబుద్ధస్యమునేః ప్రసాదాత్పరమేష్ఠినః |  
 యోగానుభూతసృజ్యత్య సేయంబుద్ధిరజాయత || (౬౩)
- కారుణ్యమూర్తిరీశాన స్సౌత్తేదత్రచిదంబరమ్ |  
 దర్శయిష్యతిమేదేవ స్సహాయఞ్చసదాశ్యతి || (౬౪)
- ఏవంమనసినిశ్చిత్య వ్యాఘ్రపాదమునిశ్చిరమ్ |  
 తత్రానన్యమనాభూత్వా తథానృత్తపరాయణః || (౬౫)
- యఃపతత్యేతదధ్యాయ మేకదాపిమునీశ్వరాః |  
 శృణోతివాజనస్సద్యః జీవన్ముక్తోభవేదయమ్ || (౬౬)

ఇతిశ్రీసాగ్రదేవురాణే చిదంబరమాహామ్యే వ్యాఘ్ర  
 పాదచరితన్నామ దశమోధ్యాయః.

ఓం శ్రీసాంబనఖేశాయనమః.

ఏకాదశోధ్యాయః.

- సూతః | ఏవన్నివసత వ్రస్తి న్ములస్థానేమహాజనః |  
 ప్రాదురాసన్నిమిత్రాని శోభనానితపోధనాః || (౧)

- తతఃపతజ్జలిశ్చీమా స్సర్వశాస్త్రవిశారదః।  
అజగామమునికర్తు మత్రతీవతరంతపః॥ (౨)
- ఋషయః॥ ఇతిసంవత్సరస్తత్ర యోగతత్పరచేతసః।  
మునేరస్యకథంప్రాప సకాశంసవతజ్జలిః॥ (౩)
- సూతః॥ యీరోదస్వతివిస్తీర్ణే లహరీమాలికావృతే।  
ముక్తావ్రవాళశోభాభి స్సర్వదిక్షుగచ్ఛాఙ్గితే॥ (౪)
- కల్పకస్తబకోద్భాసి మాలిభిస్సురసత్తమైః।  
వేదైస్తువద్భిరఖిలై స్తూయమానూమునీశ్వరైః॥ (౫)
- ఫణామణిప్రభాదీప మాలాపక్తిస్సుశోభితే।  
శేతెన్తశేషశయనే భగవాన్కమలాపతిః॥ (౬)
- జాతుసంత్యజ్యతాందివ్యాం యోగనిద్రాంసకారణాత్।  
ఉత్థాయతతఆసీనస్తత్రదధ్యోచిరమృతః॥ (౭)
- తదానీంనిజభోగన్థ మానస్తగురువిగ్రహమ్।  
తన్ధ్యాననిరతంవోధ్ధుం సశశాకఫణీశ్వరః॥ (౮)
- తతశ్శివశివేత్యేవ వదన్సరచితాజ్జలిః।  
అలక్ష్మీతపరానందో మణిదీపఇవజ్వలన్॥ (౯)
- తందృష్ట్వాకమలాదేవీ భీతిమాపతదాహృది।  
శయ్యాభూతస్తదాతస్య సోపిశేషోధయాకులః॥ (౧౦)
- తతస్సపుండరీకాక్షో దృష్ట్వాభీతింతయోఃపరామ్।  
అమీలితేచనితరా మున్తిమీలవిలోచనే॥ (౧౧)
- అన్ధశారంప్రపంచస్య సంహర్తుమఖిలమ్క్షణాత్।  
ఉచితాభాస్కరోబిద్ర మదయాద్రివిబభౌ॥ (౧౨)

- చక్రపాణిఃప్రసన్నతాః ఘృతామరసాసనః।  
ఆనందస్యతదాముద్రాం శనై స్త్యక్త్వాదయానిధిః॥ (౧౩)
- సంధ్యాంప్రాభాతకీందేవీం సముపాస్యయథావిధి।  
హ్మయమానస్సురై స్తత్ర దివ్యేమాణిక్యమంటషే॥ (౧౪)
- బద్ధముక్తావితానాంశు శోభినింహాసనంశుభమ్।  
అలఙ్ఘ్యకారసతదా భగవానభిజాసఖిః॥ (౧౫)
- శివానందామృతందివ్యం పాయమ్పాయమశేషతః।  
సుఖాయమానహృదయ స్త్యక్తకృత్యపరఃపుమాన్॥ (౧౬)
- నీనై ర్వేగేనగచ్ఛన్త స్మదీపూరమివాతతమ్।  
శనై శ్శనై ర్మహీముచ్చైః పావయన్నివయత్నతః॥ (౧౭)
- అఖండానందకంభావం శమ్భుతత్పరమాత్మనః।  
స్యవర్తయదమేయాత్మా భగవాన్సంకజ్జేక్షణః॥ (౧౮)
- నివృత్తభావస్తద్భావాత్ బుధ్వాపూర్వభరాన్వితః।  
భారస్యహువాత్స్వి ఫణిరాట్సాధునిశ్వసన్॥ (౧౯)
- అర్చయన్స్వభణారత్న కిరణైఃకుసుమైరివ।  
ప్రణివత్యచిరమ్భూమా తతోమందంవ్యజ్జిహ్వత్॥ (౨౦)
- శేషః॥ అద్యకింకుగవన్నన్త దోగశయ్యాతలేశుభే।  
వినిద్రేణస్థితద్దేవ నచస్వాపఃకృత స్త్వయా॥ (౨౧)
- అహేతుకమచింత్యంత దేతచ్ఛోతుంకుతూహలమ్।  
అస్తిమేదేవవిశ్వేశ ప్రప్టుంచాపిబిభేమితత్॥ (౨౨)
- సత్యంభగవతోనిత్యం కృపాయదిమమోపరి।  
వితత్కారణమాచక్ష్య రక్షమామ్నాధవప్రభో॥ (౨౩)

- తేనానస్తేనభగవాన్ విజ్ఞప్తస్సదయానిధిః।  
ముదితోవిహసన్తద్దం జగాదైవమ్పరఃపుమాన్॥ (౨౪)
- శేషత్వఞ్చభయమ్ముఞ్చ భీరువద్దాననేప్రియే।  
యువయోఃకథమత్రాసీత్ భయమేతాదృశంమహాత్॥ (౨౫)
- కరుణానిధినేశేన సామృతంమయియఃకృతః।  
సప్రసాదోమహేశస్య వక్తుంనైవాత్రశక్యతే॥ (౨౬)
- తథాపికథయామృద్య విస్తరేణతదద్భుతమ్।  
శృణునాగపలేప్రాజ్ఞ సావథానేనచేతసా॥ (౨౭)
- ఇహస్త్రిన్నేవదివనే సేవామైజకతాఙ్గురోః।  
ఆరూపిషమహంజైలం జైవంసర్వసురార్చితమ్॥ (౨౮)
- జైలాసభూషణోదేవః తదానాలేష్టశేఖరః।  
వినతమ్మంసమాయాతం దృష్ట్వాపులముఖామ్బుజః॥ (౨౯)
- ఆహూయనికటేమన్దం నయనాఞ్చలసంజ్ఞయా।  
సన్నివేశ్యచమామత్ర ప్రీతచేతాబభూవసః॥ (౩౦)
- వత్తేహస్తేమయాతస్మా త్సముత్థాయమహీధరాత్।  
తారనాదైర్మహశంఖై ర్దశయద్భిరివావనిమ్॥ (౩౧)
- మురజస్యనినాదేన నందిహస్తాహతస్యచ।  
సిద్ధగంధర్వయత్యైశ్చ హృష్టయాగణసేనయా॥ (౩౨)
- వేనైస్తువద్భిరనిశ మౌగైస్తత్త్వమూర్తిభిః।  
సేవ్యమానశ్చనైశ్శంభు రభిలైర్ద్రివ్యయోగిభిః॥ (౩౩)
- గీయమానావదానశ్చ సారదేనమహాత్మనా।  
తస్యవృద్ధీధరేష్టస్య మూలమావముదాన్వితః॥ (౩౪)

- ఉపవిష్టశ్చతత్రాశు దివ్యభూమాసశజ్జరః।  
విలోక్యవిహసన్గించిత్ జగన్తై వంఘణీప్రమామ॥ (౩౫)
- దేవదారువనేదివ్యే యేవసన్మునీశ్వరాః।  
తేషామ్మనఃప్రవిజ్ఞాతుం గచ్ఛావస్తత్రకేశవ॥ (౩౬)
- తత్కారణాదహఞ్చారు రూపజ్జిమపిమోహనమ్।  
అంగీకరోమినేత్రాణాం చన్ద్రోదయసమద్యుతి॥ (౩౭)
- కురుత్వఞ్చతవఃకాంతం కాన్తారూపమ్మమోచితమ్।  
ఇత్యుక్త్వాస్వవపుష్టివ్య మలఞ్చక్రేమహేశ్వరః॥ (౩౮)
- అథదేవోమహాదేవః సర్వాభరణభూషితః।  
సురాసురశిరోరత్న రోచిర్వీరాజితఃప్రభుః॥ (౩౯)
- పాదారవిష్టసంస్పృష్ట దివ్యమాణిక్యపాదకః।  
సంబద్ధచారుధవళ కౌపీనోద్భాసివిగ్రహః॥ (౪౦)
- వక్షస్థస్థలసముద్భాసి యజ్ఞ సూత్రవిభూషితః।  
మహాభుజశిరోబద్ధ భన్తఃకారావిరాజితః॥ (౪౧)
- వామదక్షిణహస్తోద్య త్కపాలడమరూజ్జ్వలః।  
సౌందర్యకలికావల్లీ కన్ధరావరిశోభితః॥ (౪౨)
- అథరోష్ఠదళోద్భాసి వక్త్రపద్మస్థితాంతురః।  
లావణ్యసింధులహరీ కర్ణపాశమనోహరః॥ (౪౩)
- జగన్మోహనసన్నద్ధ లసన్నయనవిభ్రమః।  
ఘర్తామ్బుబిష్టసంశోభి ఫాలదేశేష్టమణ్డలః॥ (౪౪)
- సువృక్షేనలసత్ఫల తిలకేనాతిశోభితః।  
ఆరాశమధువశ్యేణీ రుచిరన్నిగ్ధకుంతలః॥ (౪౫)

మూర్త్యావరమయాశేష పరిభూతప్రవాళయా|

ప్రవాళఖరీవేశ శ్వనైర్గస్తుమ్ప్రిచక్రమే|| (౪౬)

ఓమిత్రీస్కాన్తేపురాణే చిదంబరమాహాత్మ్యే మాధవశేష

సంవాదే భిక్షుటసప్రసంగోనామ ఏకాదశోధ్యాయః.

ఓం శ్రీశాంబసతేశాయనమః.

ద్వాదశోధ్యాయః.

మాధవః|| అథాహమపి దేవస్య తస్యాజ్ఞాపరిపాలకః|

మోహసంజగతాంహరి కాంతారూపమయానిషమ్|| (౧)

విన్యస్యకబరీభారే భ్రమరీవక్త్రీసన్నిభే|

వికచానిప్రసూనాని తిమిరేష్వివతారకాః|| (౨)

లలాటఫలకేకాంత మప్యమీచన్ద్రీసన్నిభే|

తిలకఞ్చలసద్వృత్తం జగన్మోహనకారణమ్|| (౩)

చేలాఞ్చలంశుభేన్యస్య స్తనభారేమదాతులే|

పాణిపద్మధృతోద్భాసి ఫుల్లకల్పారశోభితమ్|| (౪)

బద్ధరత్నసముద్భాసి మంజుశిల్పానమేఖలమ్|

ఇత్యాత్మానమలంకృత్య తత్సమీపముపాగతః|| (౫)

కామారిస్సోపిమా స్తత్ర సమాయాతంధృతాదరః|

మునిసన్మోహనైర్మృత్యం దృష్ట్వాభ్రువిభ్రమైశ్శుభైః|| (౬)

అపికామజితోధీరాః క్షణాదేతేతవన్వినః|

విజితాహితరాంసమ్యగధునైవేత్యచిన్తయత్|| (౭)

సాధుసాధ్విలిమాంధృష్ట్యా భూవిక్షేపాంశ్చమామకాఁ ।

మస్తంజహసభగవాఁ లోకమోహనతత్పరాఁ ॥

(౮)

నిశ్చత్యపార్వతీంచేవీ స్తతస్తత్రైవభూధరే ।

మయానుగమ్యమామోఽసౌ కాంతావేషేణమన్థరమ్ ॥

(౯)

అదౌతపుణ్యపాకానాం మమోఽగ్నిరపిదుర్గమమ్ ।

దేవదారువసంప్రాప మునీన్ద్రైఃపరిసేవితమ్ ॥

(౧౦)

అథ్యాసితాం స్తదాతత్ర మునీన్ద్రైరాశ్రమాన్సుభాఁ ।

ఏతైకమేవతాన్దత్వా బహిరన్ద్రణసంస్థితః ॥

(౧౧)

భూయోడమరుకన్తార న్నాదయస్తుదితాననః ।

అనర్హసూపురారావ విరాజితజగత్ప్రయః ॥

(౧౨)

అశ్రమాస్తాత్తతస్తస్మా ద్భిక్షేందాతుంవినిర్గతాః ।

ఉపపశ్యన్నభినయా న్నకరోత్తత్రకోటిశః ॥

(౧౩)

తతస్త్వరసముద్భ్రాంత చేతనాభిరితస్తతః ।

రురుధేభగవాన్లోకంభు ర్భిక్షేదానావదేశతః ॥

(౧౪)

అలోలకబరీధార ధారణామలపాణయః ।

కాశ్చిత్తత్రగళతాగ్రజ్ఞే నీవీబన్ధాపురస్థితాః ॥

(౧౫)

కాశ్చిత్సునిర్మలాంతస్య వ్రతశంసుస్త్రితవ్రథామ్ ।

అలింగనసుఖంకాశ్చిన్నితరాంతంయయాచిరే ॥

(౧౬)

కాప్యన్నాభావతస్తస్మై దాతుమాదాయతండులాఁ ।

నిర్జగమబభూవుస్తే పాశావక్వాన్త్వస్మిన్నామ్ ॥

(౧౭)

ముక్తదుర్వారబాణేన వీడితాశ్చిత్తజన్మనా ।

పాత్రబుద్ధైవతామ్భిక్షై స్తలేభూమేస్సహార్పయః ॥

(౧౮)



- పాత్రేకుసుమమదాయ కాశ్చిద్వన్దితుముద్యతాః |  
వికిరన్తిన్తతల్పాదే వీక్షమాణాముఖామ్బుజమ్ || (౧౯)
- తత్కరాసక్తనిష్ఠాన మవికీర్ణంసమన్తతః |  
భైక్షస్యశాకతామ్బ్రిప పూర్వవృత్తస్యభూతలే || (౨౦)
- కాశ్చిత్పరిచితంకాన్తం ప్రణయాన్మేనిరేన్ద్రియం |  
రత్యావిరహితంకామం మూర్తంకాశ్చనమేనిరే || (౨౧)
- వంచాపిబాణాన్యగవన్ముఞ్చన్మకరకేతనః |  
ఆగతస్తనయామూర్త్యే లేవంకాశ్చిద్భభాషిరే || (౨౨)
- భిక్షుదానార్థమాయాన్వైయ మహ్యమ్మోహమిమందిశత్ |  
క్వగచ్ఛపినిశీధిన్వైయ తమిస్రమివభాస్కరః || (౨౩)
- అభిభ్యామృతమాపీయా వ్యసలమ్భాతచేతనః |  
ఆలమ్భవమ్మమేచ్ఛాయా శ్కాచిత్కుర్విత్సువాచతమ్ || (౨౪)
- వలయాన్యధునాయాని గళితానితవేక్షణాత్ |  
అత్రైవతానిమేదత్వా గచ్ఛతూర్ణమితఃపునః || (౨౫)
- అదత్వానైవగంతవ్యం వదాదపిపదంత్యయా |  
ఇతితమ్బుదితఃకశ్చిత్ రురోధతరుణీజనః || (౨౬)
- దర్శయన్త్యన్త్యనౌతుంగౌ భిక్షుకవటశాలినే |  
ఇతఏహీతాంకాశ్చిద్దర్శయామాసురాశ్రమాత్ || (౨౭)
- కిమువాభవనేకార్యం యత్రతేమనసోరుచిః |  
తదేవభూతలంకేహ మితికాశ్చిద్భభాషిరే || (౨౮)
- యామహీరోచతేనాథ తవబుధ్యైవనాన్తరే |  
కాశ్చిత్తాంహిమహీనుస్మాన్ప్రిపయేతివచోబ్రువత్ || (౨౯)

- భిక్షైః క్షితుభ్యం దాతవ్యా మర్త్య హేమహతీశ్రభోః  
నయాతవ్యమృతిగృహ మిత్యేనంకాచిదబ్రవీత్॥ (30)
- ప్రాణాఃప్రాప్తా ఇవాస్మాకం దశాంశం దేహకారిణీమ్  
పరిష్వజ్యపునర్దేహి తానిత్యాయశ్చ కాశ్చన॥ (31)
- యమరూపేణయావన్నః పీడయేన్న సమన్తథః  
తావద్రక్షేతితంభిక్షుం కాశ్చిద్భీతాయయాచిరే॥ (32)
- అభిరామం సమాలోక్య శివంతత్రాశుతాదృశమ్  
కాశ్చిత్తద్దర్శనానందా న్మనృతుస్సుభ్రువశ్చిరమ్॥ (33)
- నయనానన్దనేతత్ర నృత్తనేవృత్తవత్యపి  
బహూనభినయాన్గాశ్చి త్కుర్వంతిన్మన్మరాకులాః॥ (34)
- ప్రేరితా ఇవ కామస్య బాణపాతైః స్పృదుస్సహైః  
తస్యవశ్చాన్మహేశస్య కాశ్చిత్తన్వోజ్వాద్యయుః॥ (35)
- భిక్షుమైవిధృతంపాత్ర మకరోకిమిదన్తవ  
ఇతిదుర్ధాన్తకామతాః కాశ్చిత్ప్రచురీశ్వరమ్॥ (36)
- త్వయాదత్తావయంజాతా గతింకల్పయనాథనః  
యాచమానా ఇవేశానం తత్పార్శ్వఙ్గాశ్చిదాయయుః॥ (37)
- అలోలకబరీభార మాలాక్షాక్షికభూషణాః  
భిక్షార్థమాగతందృష్ట్వా జగుస్తత్పార్శ్వమాగతాః॥ (38)
- అన్యఃకాశ్చనపద్మాక్ష్యో గళతాగ్భీగుణామ్బరాః  
పుష్పబాణశరావిధ్ధా నిపేతురుపరిక్షణాత్॥ (39)
- సర్వాస్తత్రతథాభూతా స్తపోధనమనారమాః  
బాలాశ్చయావనొన్నజ్ఞాః ప్రాధాశ్చజరతీర్వనే॥ (40)

ఏమోహ్యసుతరాస్తతః శుభైర్భూవిభ్రమైఃకుజాత్ |

విహస్యనితరాముచ్చైరాలంకినిపినాని || (౪౦)

ఓమితీశ్రీస్కాందేపురాణే చిదమ్బరమాహాత్మ్యే భిక్షుటన

ప్రసంగోనామ ద్వాదశోధ్యాయః.

ఓం శ్రీసాంబనటేశాయనమః.

త్రయోదశోధ్యాయః.

మాధవః || తద్భర్తృమచసర్వేషు తావనేషుమహాత్మసు |

మయాకృతంప్రవక్ష్యామి తావనీనాంతుసన్నిధౌ || (౧)

ఏషానసాధ్వీవనితా నచవారవిలాసిని |

ఇతితత్రయథాసర్వే మన్యేరన్తామునీశ్వరాః || (౨)

తథాచాహంక్షణేనైవ కామినీరూపమాశ్రితః |

సవిధేచమహీశస్య స్థిత్యామందంవిహస్యచ || (౩)

చటులానుల్లసద్భాస స్సుతీష్ణాద్వప్తిసాయకాః |

సంధాయభూలతాచాపే దృఢంసమ్యగబంధురే || (౪)

ఆశ్రమాభ్యర్ణదృష్టానాం మునీనాందివ్యతేజసామ్ |

నిశ్చలాన్యక్షీలత్యేణి మయివోధుంకృతోద్యమే || (౫)

తపోవీర్యణమహతా తేపితత్రతపోధనాః |

యజ్ఞసూత్రంవినాసర్వం ముముచుస్స్వీయలక్షణమ్ || (౬)

ముక్త్యాచపరమందైర్యం స్రస్తబద్ధజటాభరాః |

హస్తప్రస్తాక్షమాలాశ్చ గళస్పృకుతరత్వచః || (౭)

- భూత్వాపరవశాస్తస్య మత్వ తేకిలశూలిసః।  
సన్నిధావేవతేవాంఛాం తేనుస్తత్రమమౌపరి॥ (౮)
- బ్రహ్మవిద్భిర్మయాచాపి తస్మిన్నమితతేజసి।  
భిక్షౌటసపరేమన్ద మేవమాశ్రమపక్షిము॥ (౯)
- బ్రహ్మణీవపరంసక్తాః పశ్యంతోమన్ముఖంభృశమ్।  
వితేనుర్జన్మనోహేతు మపరాధపరమ్పరామ్॥ (౧౦)
- అథతేమభృశంక్రుద్ధాః కేచిద్వృద్ధాస్తపోధనాః।  
కపాలికాకృతిఃకోఽసౌ ప్రాప్యనిర్భయమాశ్రమామ్॥ (౧౧)
- పాతివ్రత్యస్తుసాధ్వీనా మాధారంజగతామయమ్।  
క్షణార్థ్వంసయతీత్యుక్తా నముచక్ష్యాప్తసాయకామ్॥ (౧౨)
- ముక్తాస్తథావిధాన్సద్యస్తమప్రాప్యనివర్తినః।  
అశాంతకోపాఃపశ్యన్తస్సర్వేతేమునిపుణ్ణవాః॥ (౧౩)
- సంకుచ్యనియమంకేచిత్ కుండాన్యపివితేనిరే।  
వదస్తవతంరుద్వా దర్శయాత్రేతితాణ్డవమ్॥ (౧౪)
- నిధాయపావకంతేషు మహాజ్వాలాసమన్వితమ్।  
జప్త్వాతథాచతేమస్త్రామ్ తేషాంవృత్తిర్యథాభవేత్॥ (౧౫)
- ద్రవ్యజాలేససర్వేణ విధేస్తస్యోచితేనచ।  
దేవదారువనేదివ్యే మునిసేవ్యహరీశ్వరమ్॥ (౧౬)
- నిర్మలంశివముద్దిశ్య సర్వదోషవిनाశనమ్।  
అవిచారేణతేచక్రు రాభిచారంతపోధనాః॥ (౧౭)
- తథాచిత్రేషునేత్రేషు వ్రజ్జ్వలతోపవహ్నిషు।  
తత్కర్మసిపి నేతస్మి వ్రేషుకుర్వత్సుభీతిదమ్॥ (౧౮)

- ప్రబభూవాతివేగేన వ్యాఘ్రుస్తస్మాద్ధవిర్భుజః।  
జ్వాలాచక్రైరివోచ్చండైః సృష్టినేత్రైఃసముద్భటః॥ (౧౯)
- దశయస్తమివోన్నాదైః ద్విశస్సర్వామునీశ్వరాః।  
సహసాప్రేషయామాను రీశేసర్వహరేశుభే॥ (౨౦)
- అశసోపిమహేశానః కృత్వామద్వస్త్రితంముదా।  
కరజాగ్రేణతంహత్వా తరక్షంసర్వభీతిదమ్॥ (౨౧)
- ఋరిథాయతదక్షిప్తాం త్వచంపట్టాంశుకత్విషమ్।  
అవృరాణాంసదివ్యానా ముచితోపితథాబధౌ॥ (౨౨)
- తతశ్చవహ్నేరుమ్భతో భోగీభూతనిషేవితః।  
దుర్వారవిషదీప్తాగ్నిర్జ్వలన్నేత్రఫణామణిః॥ (౨౩)
- తమఃపుష్కాసమోభీమో ముక్తదుస్సహస్సూత్క్రమిః।  
ఋషిభిఃప్రేరితశ్శంభో ర్వేగేనాభిముఖంయయా॥ (౨౪)
- అగచ్ఛస్తంమహావేగ మభిదీప్తఫణామణిమ్।  
అకరోత్క్రంకణందేవః కరేకల్యాణలక్షణే॥ (౨౫)
- భక్తానామప్యసౌతేషాం మోహచ్ఛాత్రవకారిణామ్।  
మునీనామ్పురతోరూపం కారుణ్యాదాదదేస్వకమ్॥ (౨౬)
- తేతస్యకుస్తలాఃకాంతాః బభూవుఃపిగ్దలాజటాః।  
ప్రస్తావనాంపదంకర్తుం తాణ్డవస్యోభవక్రమే॥ (౨౭)
- అన్యౌచవరమాహస్తా దృష్టాత్రమునీశ్వరైః।  
లలాటేచదధౌనేత్రం కాలంకణ్డమహేశ్వరః॥ (౨౮)
- జాఙ్మల్యమాస్తైస్తైఃపూర్వం యదపాయితమౌగ్నిభిః।  
తద్వాస్తమివతైర్భూయః పిండితంభూతముద్ధితమ్॥ (౨౯)

- అంగారాభవలన్నేత్రం జ్వాలాబద్ధశిరోరుహమ్ |  
వామనాన్ధ్రంమహావక్త్రం దీగ్ధదంష్ట్రంలసద్భుజమ్ || (30)
- అనేకేషాంభుజంగానాం సమూహైఃపరిసేవితమ్ |  
త్యక్తభీతిమహావేగా చృజ్జ్వరస్యాన్తికంయయా || (31)
- తదాలోక్యమహేశస్తు సటనాభిముఖోముదా |  
పీఠయిత్వావదాజ్ఞేన పీఠంతత్రచకారసః || (32)
- స్వప్రయుక్తైరజయ్యంత మాలోక్యేతే సుదుస్సహైః |  
తమేవమముచుర్వక్ష్మాం వేగాత్తస్యోవరిక్రుధా || (33)
- సోపివేగాత్సమాయాంతం జ్వాలాచక్రసమన్వితమ్ |  
లీలయైవసమాదాయ దధౌహస్తతలేశుభే || (34)
- తశశ్చపరమక్రుద్ధా మునయస్తేమహశౌజసః |  
ఏతక్కిమితిసంచిస్త్య మన్త్రాన్తస్మైవచిక్షేపుః || (35)
- ప్రయుక్తాఞ్చనిభిర్మన్త్రాణాం శివస్సంగృహ్యపాణినా |  
దివ్యకాన్తింతులాకోటిం కృత్వాపాదేసమూర్పయత్ || (36)
- అథతత్రమహాదేవ శృలచ్ఛారుజటాభరః |  
తాన్డవాభిముఖంమందం చక్రేచిత్తందయానిధిః || (37)
- మునయోవ్యథతేమోహః స్తుక్తమన్త్రకృశాసవః |  
శస్త్రహీనాఇవక్లాన్తా శ్చింతావిష్టాస్థితాఃక్షణమ్ || (38)
- తస్యతాన్డవవేగేన మహతామునయస్తతః |  
మోహితాఃక్షణమాత్రేణ నివేతుఃప్రధీవితలే || (39)
- ప్రవృత్తతాన్డవేతస్మిన్నహమవ్యసృపార్శ్వగః |  
అభూతపూర్వాంమహతీం భీతింప్రాప్తావిశక్లేతః || (40)

- పాణినామహాతీంభీతిం ఫణికంకణశోభినా |  
 తాదృశీంశమయన్వేగాత్ పార్వతీచిన్త్రితాగతా || (౪౦)
- తస్యాంగీరీప్రకన్యాయా మాగతాయాన్తదన్తికమ్ |  
 పుష్పవృష్టింతతఃప్రీత్యా సస్పృజప్రిదివాకః || (౪౧)
- తదాద్రుతమహంత్యక్త్వా కాంతారూపమ్మునశ్శుభమ్ |  
 స్వాధావికంపపుద్గివ్యం సంప్రాప్తస్తదనుజ్ఞయా || (౪౩)
- తతఃపరమకల్యాణీ శర్వాణీశజ్జరప్రియా |  
 యథాపూర్వమలఙ్ఘ్యక్తే పార్శ్వమస్యజగన్మరోః || (౪౪)
- సాదేవీజగతామ్నాతా ఫుల్లవద్నసమాననా |  
 సాధుసాధ్వితిమాందృష్ట్వా ననస్తసుచిరమ్మదా || (౪౫)
- శోభమానస్తతస్సోయం దేవఃకారుణ్యరిగ్రహః |  
 దిగంతసస్తతాసక్త లోలపింగజటాభరః || (౪౬)
- పావకేసలసద్భాసా శోభమానకరామ్బుజః |  
 ఉత్కూలకరుణాపూ రవహదుజ్వలలోచనః || (౪౭)
- పూరయస్కృతుభస్పర్వాస్తానైర్దామరవైరవైః |  
 కాలాన్తసహసోద్భూత నిఘాతవరిపద్ధిభిః || (౪౮)
- సమాశ్రితాష్టదిగ్భావై స్సర్వైర్లోకైర్ధృతాదరైః |  
 వస్త్యమానపదామ్భోజ శిఙ్గానమణిసూపురైః || (౪౯)
- పార్శ్వస్థాయాశ్చపార్వత్యా భయముత్పాదయన్మహత్ |  
 పాణినాచసముద్భాసి ఫణికంకణశోభినా || (౫౦)
- ఉచ్చైర్భ్రమణవేగేన లసద్వ్యాఘ్రాజినామ్పురః |  
 జగన్మూర్తిస్తదాశంభుస్తాన్ద్వవంకర్తృముద్యతః || (౫౧)

- అకుఞ్చితేనపాదేన చలన్నూపురచారుణా।  
అనంతంకంకణంకృత్వా మయావ్యసవలోకితమ్॥ (౫౨)
- సదేశస్థాముమాదేవీం భయవిహ్వలమానసామ్।  
కృపాదృష్ట్యేభృశంపశ్యత్ సదాసానందతాన్ద్రవమ్॥ (౫౩)
- త్వమిమంతాండవరసం పిబేత్సుక్తాభపార్వతీమ్।  
ఆదిదేశవృషత్వంచ భవత్ప్రజితీశ్వరః॥ (౫౪)
- తతశ్చమోహితాత్తాన స్ఫుర్వేతేమునిపుంగవాః।  
శివశంకరదేవేతి వదంతౌవిసయాన్వితాః॥ (౫౫)
- నమశ్చక్రురుమాభరే చంద్రమాదాయశంభవే।  
జ్ఞానదృష్టిందదాసోపి తేమాన్తాన్ద్రవదర్శనే॥ (౫౬)
- సృత్రశోభితదాశమ్భు సృత్యన్గారుణ్యలోచనః।  
మన్దస్తితవికాసేన నిర్మలీకృతకాననః॥ (౫౭)
- సమాహమపరాధానాం తదీయానామివస్థితమ్।  
జిహ్వాంసురివతద్భూతం పదాతస్యోపరిస్థితః॥ (౫౮)
- తదాగసాంవిశాశాయ సంచితానాంభవేభవే।  
కిఞ్చిదాకుఞ్చితంపాదం దర్శయామాసతంశివః॥ (౫౯)
- చక్షుషాముత్సవందివ్యం పరమానందతాండవమ్।  
కృవయాదేవదేవస్య దదృశుస్తేతపోధనాః॥ (౬౦)
- దృష్ట్వాసృతంపరంశంభో హార్షవిస్తయసంయతాః।  
అబధ్యకుడ్డికాదండా నూర్ధ్వీకృత్యాశుపాణిభిః॥ (౬౧)
- అలోడితజటాభార పిశంగీకృతకాననాః।  
శివానందరసావిష్టా నన్మమృదుదితాశయాః॥ (౬౨)



- కిరీటకోటిసందష్ట సపుష్పాజ్జలిసంచయాః |  
 స్తువంతస్తంమహేశాసం విబుధాః పర్యవారయన్ || (౬౩)
- ప్రవీణానారదముఖా వీణాలంకృతపాణయః |  
 సగాయన్తోనజానంతస్తస్థాస్తేకేవలంస్థితాః || (౬౪)
- శ్వాణితత్రభూతాని స్థిత్యాతస్యపురంతదా |  
 విలేనురమితంతాని సృతంకిమపివేగతః || (౬౫)
- కరణానికణాస్సర్వే వివిధానిముహుర్ముహుః |  
 పతిత్వాపునరుత్థాయ భృశఞ్చక్రుర్మదాకులాః || (౬౬)
- అధదేవోమహాదేవో మునీన్బ్రహ్మవరాయణాన్ |  
 ప్రీతచేతాజగాదైతా నతిసప్తష్టమానసాన్ || (౬౭)
- బ్రహ్మవిష్ణుసురేంద్రాద్యాః శృణుధ్వంమునిపుంగవాః |  
 వచోమమాశ్రుతతర మశేషామరపూజితమ్ || (౬౮)
- పరానస్తమహాసింధు పూర్ణచంద్రోదయమ్మమ |  
 అనందతాండ్యవత్తుత్వా శివలింగమిదంధియా || (౬౯)
- అస్మిన్నేవవనేతస్మిన్నేతున్మతాంకణేశుభే |  
 శివలింగంప్రతిష్ఠాప్య పూజయధ్వజుతంద్రితాః || (౭౦)
- పూజయాతస్యలింగస్య భోగమైకహేతునా |  
 అనన్యలబ్ధంపరమం లభధ్వంసుఖిమవ్యయమ్ || (౭౧)
- ఇత్యేవముక్త్యాభగవాన్నిరీశో గౌరికటాక్షోకరుణాగ్రవేష్టః |  
 పయోముచాంవర్తనితత్రవేగా దంతర్దధేశేషసమంభవాన్య || ( )
- తద్గతామథతాందేవాః ప్రణివత్యదిశమ్నుదా |  
 శివాలోకనసప్తష్టాః ప్రతిజగ్గుర్యథాగతమ్ || (౭౩)

శేషతద్యతచి త్తత్వాన్నిర్భరానందసంతతిః |  
 తదేవచింతయామ్యద్య యోగనిద్రావరాజ్ముఖః || (౭౪)  
 ఓమితిశ్రీస్కాంధేవురాణే చిదంబరమాహత్యే మాధవశేషసంవాదే  
 భిక్షుటనవ్రసంగోనామ త్రయోదశోఽధ్యాయః.

ఓం శ్రీసాంబనాథేశాయనమః.

చతుర్దశోధ్యాయః.

ఇతిదేవోరమాకాస్త శ్శేషాయపరిపృచ్ఛతే |  
 కథయామాసదేవస్య దివ్యతాండవవై భవమ్ || (౧)  
 నృత్యశ్రవణమాత్రేణ శంభోస్పచఫణీశ్వరః |  
 అజ్జలింమస్తకేబధ్వా సానందాశ్రువిలోచనః || (౨)  
 దృష్టవానివతస్త్పృష్టం వరమానన్దకారణమ్ |  
 ప్రీతిఫుల్లఫణోద్భానీ ముదమావతదావరామ్ || (౩)  
 శేషంతథావిధందృష్ట్వా తద్గతోమధుసూదనః |  
 మోదమానహృదంభోజో భగవానిత్యచింతయత్ || (౪)  
 ఏషశేషోమహేశస్య తాండవోదంతవర్ణనమ్ |  
 కథ్యమానంమయాశ్రుత్వా మజ్జత్యానందసాగరే || (౫)  
 అస్యకృత్యజ్ఞుదేవస్య సదాపాదాబ్జసేవనమ్ |  
 మయాశ్యేషహిమోక్తవ్య శ్శివానందమయఃఫణీ || (౬)  
 కృత్యంకిమపిమేకార్య మనేనాద్యమహత్తనా |  
 ఇతినిశ్చిత్యచి త్రేన తమాహాఫణిభ్రుంగః || (౭)

- అద్యప్రభృతిభోగీశ శయ్యారూపవిముచ్యతామ్ |  
ధన్యోభవనీభూభార ధారణోచితఃసువ్రతమ్ || (౮)
- అద్యకర్తుంయథాపూర్వం యోగనిద్రాంతవోపరి |  
రోచతేనైవమేతస్మా త్పుత్రంతల్పంప్రకల్పయమ్ || (౯)
- సృతంతత్పరమంద్రస్తుం మృగ్యమాద్యగిరామపి |  
సత్వరంత్వమితోగత్వా కురుశేషమహత్తపః || (౧౦)
- ఏవముక్తంవచశ్శ్చిత్వా వంకజాక్షేణసాదరమ్ |  
వినయావనతశ్శేషః ప్రణివత్యాబవీద్వదః || (౧౧)
- వాంఛాయద్యపి మేదేవ శమ్భుతాన్ద్రవదర్శనే |  
త్వాశ్చిమోక్తుంసశక్తోహ మితితత్రసుదుఃఖితః || (౧౨)
- ఇత్యుక్తస్తేనశేషేణ దయాశుకమలావహః |  
కైలాసభూధరస్యాశు పార్శ్వంగచ్ఛేత్యదాద్వరమ్ || (౧౩)
- పూజ్యమానస్త్వయాతత్ర సర్వకామప్రదశ్శివః |  
అలమ్భావంతద్విచాచాయా దాస్యత్యేవసంశయః || (౧౪)
- ఏవందత్తవరస్తేన విష్ణునాసఫణాధరః |  
నిర్విఘ్నమస్తుమత్కార్య మితిభూయోసనామతమ్ || (౧౫)
- అథప్రీతమనాశ్శేషో లభానుజ్ఞాస్స శేశవాత్ |  
కైలాసస్యయోపార్శ్వం సద్యఃకైవల్యకారణమ్ || (౧౬)
- తత్రనిత్యంప్రదీప్తానాం పావకానాంసమస్తతః |  
గతోమధ్యంసముత్ఫుల్ల ఫణారత్నప్రభావతః || (౧౭)
- జ్వాలాభిర్మయనాగ్నినాం త్రస్తచందాంశుమణ్డః |  
శివస్యతాన్ద్రవంద్రస్తుం తపఃకర్తుంప్రచక్రమే || (౧౮)

- ధృతజీవోపివవనై రాహురస్తన్నకేవలమ్ |  
అకరోదాత్మవాయుశ్చ ముశ్చతిస్తనిరాకులః || (౧౯)
- బ్రహ్మసంసక్తచిత్తత్వా దవిజ్ఞాతదినావధిః |  
సవివేదదిసజ్కాల మనస్తఃఫణిపుంగవః || (౨౦)
- సర్వేషామూత్మనేత్రాణాం నృత్తదర్శనకాంక్షీణామ్ |  
సర్వావలోకినీంసద్యః ప్రాపయన్నివదిష్యతామ్ || (౨౧)
- అత్యుగ్రతాపసంతాపే దత్తదృష్టిర్వివస్వతి |  
శరీరేచన్ద్రసంకాశే కార్మ్యమేవవ్యవర్థయత్ || (౨౨)
- ఏవంతహంసికుర్వాణే శేషేశేషభవీశ్వరే |  
భక్తచిత్తేసదావత్తిర్మృతకర్తామహేశ్వరః || (౨౩)
- దేవదారువనస్థానాం మహర్షీణాంతపస్యతామ్ |  
మనాంసిసంప్రవిజ్ఞాతుం యథాపూర్వంగతోభవత్ || (౨౪)
- తథాభణాధరస్యాపి ప్రవిజ్ఞాతుమనామనః |  
హంసహరుహ్యవేగేన ప్రాదురానీచ్ఛతుర్ముఖః || (౨౫)
- అనన్తోపివిలోక్త్యేన మూవిర్భూతమజస్తదా |  
అఘ్నాదిపూజయాతత్ర కేవలస్తమపూజయత్ || (౨౬)
- గ్రాహితప్రతిపూజోఽయం తేన శేషేణసాధరమ్ |  
తమాలోక్యజగదైవ ముపవిష్టోమహీతలే || (౨౭)
- అలంశేషమహాప్రాజ్ఞ తపోభిరతికుష్కలైః |  
యత్రవస్తునితేకాఞ్చ తస్య హేతురిదస్తపః || (౨౮)
- అహమద్యవదాస్యామి సమస్తదుపిదుర్లభమ్ |  
భోగేవాకిన్తువిద్యాసు కిముసిద్ధిమముక్తిమ || (౨౯)

- బ్రహ్మణో క్తంవచశ్శ్రుత్వా ఫణిసన్నాసనాయకః |  
ఉవాచమధురంవాక్యం శమ్భుతత్పరమాససః || (30)
- ఏతేషునైవమేవాఙ్గా త్వదుక్తేషుచతుర్ముఖ |  
కరోమినిర్మలంద్రష్టు మిశమేవతపోమహత్ || (31)
- సఏవభగవానీశః గతిర్మాన్యాపితామహ |  
సఏవదాస్యత్యస్తాక మర్లథానీప్సితాస్వరాః || (32)
- తస్యతద్వచసంశ్రుత్వా సోఽపివిస్త్రితచేతనః |  
గాఢమస్యప్రవిజ్ఞాతు మ్భవమ్మునరువాచతమ్ || (33)
- తస్యాగమేనఃకాఙ్కర్యం యదవాప్తుంతపోమహత్ |  
తవ్యతేయేనకేనాపి దీయతా న్తత్ఫణిశ్వర || (34)
- అత స్త్వంవదమేసత్యం యదవాప్తుంకృతాదరః |  
అస్మైవాహమ్ప్రదాస్యామి సర్వమేవతచేప్పితమ్ || (35)
- శేషః || కిమత్రబహుసూక్తేన బ్రహ్మన్నద్వచసంశృణు |  
సహితార్థంత్వయాచాన్యై శ్చివమేకంవినావిభుమ్ || (36)
- సూతః || అకృతాదరమనేషు దృష్ట్వామాయావిమోచకః |  
నిజగాదపునర్వాక్యం హంసవాహశ్చతుర్ముఖ || (37)
- వాఙ్గానైవమదుక్తేషు యదిసత్యమ్భగాధర |  
కిముద్దిశ్యత్వయానిత్యం తవ్యతేసుమహత్తపః || (38)
- శేషః || సంల్యజ్యమనసాసర్వ మిశసంసక్తచేతసః |  
భోఽఃకిమ్మమవిద్యాభి స్పిద్ధిభిర్ముక్తిభిశ్చవా || (39)
- దేవదారువనస్థానాం మునీనాంయత్ప్రకర్షితమ్ |  
తదేవతాన్తవస్త్రిష్ట మ్మమవాఙ్గాప్రజాపతే || (40)

- బ్రహ్మ॥ విధాయవరమంకార్యం కామేనవరిశోభినా।  
ముఖ్యతిత్వాన్నవాఞ్ఘోయం ప్రాయోదుర్లభకాంక్షిణీ॥ (౪౧)
- యోగిభిఃవరమైద్వివై రమితాత్మామహేశ్వరః।  
కేనవాభ్యుక్తితఃపూర్వం కేషాన్నుత్తమదర్శయత్॥ (౪౨)
- శేషః॥ దర్శయత్యేవమేదేవ స్వయమానన్దతాన్ద్రవమ్।  
అభ్యర్థితస్స కేనాపి తత్కథనైవదర్శయత్॥ (౪౩)
- బ్రహ్మ॥ అనస్తేపిగతేకాలే శేషసన్తాపకారిణే।  
మహతీనైవతేకస్మాన్నుత్తవాఙ్ఘానివర్తితా॥ (౪౪)
- శేషః॥ కాలేపరమసంతాపే కుర్వతోమేమహత్తపః।  
కాయవివగతఃకార్యస్మహికాలఃపితామహ॥ (౪౫)
- బ్రహ్మ॥ ద్రక్ష్యసీత్వంతథాన్యత్తం శంభోరాద్యప్రపన్నగః।  
ఆత్మసన్దేహకారిణ్యాం దశాయాశ్చైజ్జగ్రిష్యసి॥ (౪౬)
- శేషః॥ జన్మాన్తరేచతద్రబ్దాన్వశ్యామ్యేవససంశయః।  
కేషస్యాతిస్థిరమ్భవం దృష్ట్వాసరసిజాసనః॥ (౪౭)
- హంసఙ్గవాహసంసద్యః కృత్వాతత్రవృషాధిపమ్।  
చతుర్భురాననైరూపం కిమిదన్తద్విహాయచ॥ (౪౮)
- వామాలజ్జ్యోతవామజ్ఞ శ్శమ్భురానీతదైవసః। (౪౯)

ఓమితిశ్రీస్కాన్దేపురాణే చిదంబరమాహాత్మ్యే మహేశ్వరశేష  
సంవాదోనామ చతుర్దశోధ్యాయః.

ఓం శ్రీసాంబనాథేశాయనమః.

పంచదశోధ్యాయః.

సూతః॥ దృష్ట్వాధశజ్జరంశేషః కమ్పమానకరాశ్రికః॥

బద్ధాఙ్గాలిఃప్రసన్నస్త మస్తావీదమితౌజసమ్॥ (౧)

మృగ్యరూపవిరూపక్ష మమనాథమహేశ్వర॥

బాలేష్టుశేఖరశ్రీమ ద్వేవదేవనమాఽస్తుతే॥ (౨)

అజ్ఞానవిహతాస్పర్వా నవరాధాస్పహస్వమే॥

కాలకణ్ఠశివానాథ నటనాథనమాఽస్తుతే॥ (౩)

ఇత్యానన్దవిలీనాత్మా శేషఃపుణ్యతపాస్తదా॥

వాఙ్మితస్పర్శసౌద్యుక్తో దణ్డవత్ప్రణనామతమ్॥ (౪)

మహేశోపితత స్తస్య ప్రాపయన్నన్తికంవృషమ్॥

ఉత్థావ్యతజ్జరేణాశు సమాల్లిఙ్గ్యముహుర్ముహుః॥ (౫)

కృపాఙ్గిపరమంకుర్వం స్తస్మిన్నస్వార్థదాయినీమ్॥

తస్యమూర్ధ్నికరామ్భాజ నిధాయప్రజగాదసః॥ (౬)

శ్రీశివః॥ ఏతాదృశావిదాశేష తపసాదుష్కరేణతే॥

అదృశ్యంపరమద్వివ్య మ్ముమతాణ్డవమద్భుతమ్॥ (౭)

సర్వభాదర్యయిష్యామి తవసాతేవశీకృతః॥

జహీహితత్ర్యతక్షేత మద్యైవాలమృణాథర॥ (౮)

యథార్థమత్స్వరూపస్య లోకైరమితతేజసః॥

అతిగుహ్యంస్వసంవేద్యం శృణుత్వంవదతోమమ॥ (౯)

విషమాయాసముత్పన్నః ప్రవంచఃకర్తృణిస్థితిః॥

నైవజానాతిమరణం సుఖదుఃఖంభయంద్విషమ్॥ (౧౦)

- కల్ప్యతేనియతంకర్త్య మృత్తికాయాంయథాఘటః |  
మాయయామయికల్ప్యతే తయాసర్గాదికాక్రియాః || (౧౧)
- సకలంనిష్కలంచేతి మమరూపద్వయంస్మృతమ్ |  
సకలంచక్షుషాగ్రాహ్యం ధ్యేయజ్ఞనియతాత్మభిః || (౧౨)
- నిష్కళజ్ఞనిరాకారం నిరజ్ఞనమనామయమ్ |  
తన్నదృశ్యన్నచధ్యేయ నైవాలోచ్యంసృభిఃఫణిక్ || (౧౩)
- తథాపితేతువశ్యన్తి యేబుధ్యామత్పరాయణాః |  
నిర్ద్వద్వానిరహజ్కారా నిరస్తకలికల్తమాః || (౧౪)
- పరిపక్వమలానాస్తు సృణాన్దియైవిశేషతః |  
పాశజాలంపరిచ్ఛేత్తు స్తయమానస్యకేవలమ్ || (౧౫)
- ఆచార్యస్యస్మృతామూర్తి రేకామేతత్ప్రదర్శనే |  
అన్యాపిచిత్తయీనిత్యా నిష్కళంకాఢిలామయమ్ || (౧౬)
- ద్వయోరపిపరస్తస్య జ్ఞానమేవవపుర్నమ |  
తస్యప్రాణమయానస్త స్సోఽహమేవప్రకీర్తితః || (౧౭)
- ఏవంవిధస్యమేనామ పరజ్ఞానమృరాత్పరమ్ |  
అతిగుహ్యమిదంప్రోక్తం శేషాన్యచ్ఛవదామితే || (౧౮)
- పంచకృత్యానిమేనిత్యం తాదృశస్యవిధాయినః |  
ఇదమేవపరస్థివ్యం తాద్భవమృరికీర్తితమ్ || (౧౯)
- వ్రకృతానస్తస్మత్తత్త్వం సర్వవేదావదవైచ |  
తస్యహేతుద్భవంకాలం స్థానంజానన్తివైవచ || (౨౦)
- దేవదారువనేతస్మిన్సూర్యయోగినిషేవితే |  
సస్మథోకేశవాద్యానాం సర్వేషామింద్రివిషాకసామ్ || (౨౧)



- ఆనందసింధులహరీ పూర్ణ చన్ద్రోదయేవరే।  
క్రియమాణేమయాస్మ తే స్వసంవేద్యేరసాశ్రయే॥ (౨౨)
- తద్భారనిస్సహంశేష తదాతచ్ఛతపోవనమ్।  
ప్రచలద్భూరుహతల ఇృకమ్పేనుచిరంమహత్॥ (౨౩)
- మయావనివ్యధాన్వప్త్వా సర్వతోమహతీంక్షణాత్।  
ప్రస్తావనావిధావేవ సృతంమన్దీకృతమ్మనః॥ (౨౪)
- తస్మాచ్ఛేషతవావ్యద్య తత్ప్రకాశయితుంపరమ్।  
కృతోద్యమస్యమేవేగాత్ క్షమమేతచ్ఛనస్థలమ్॥ (౨౫)
- తస్మామామహతీకాచి దస్తిదివ్యాసభాభువి।  
ఇతిసర్వహితార్థాయ ప్రోక్తవాస్పగవాఞ్ఞివః॥ (౨౬)
- సూతః॥ శివస్యవచనంశ్రుత్వా ఫణిరాజోపిసాదరః।  
వినయావనతోభూత్వా భూయోవచనమబ్రవీత్॥ (౨౭)
- మమభాగ్యాయచేదస్త్రీ సభాభువితథావిధా।  
ప్రవక్ష్యామిరాగమైర్వేదై రలక్ష్యేయావరాత్పరా॥ (౨౮)
- సాక్షాద్భవసిమేదేవ తస్మాంసదసిశజ్జర।  
అస్మాదపివరంకార్య జ్ఞేమునాధదయానిధే॥ (౨౯)
- ఏవముక్తస్థితస్తేన ఫణినాథేనశజ్జరః।  
తస్మిన్దయామృరాజుర్వ న్వాచమూచేదయానిధిః॥ (౩౦)
- భూతలఞ్చశరీరఞ్చ సమంప్రోక్తమ్మహామతే।  
ఇదాతస్యమహానాడీ లజ్జామ్ప్రప్నోతిసంతతమ్॥ (౩౧)
- అన్యాతుపిజ్ఞానామ హిమవన్తముపాశ్రితా।  
తయోర్మధ్యగతాయాచ సుమమ్మేతిప్రకీర్తితా॥ (౩౨)

- ప్రాప్నోతిసంతతంతస్య మధ్యస్తిల్వపశ్యచ |  
ఘాతలస్యాతివిస్తార శోభినఃపురుషాకృలేః || ( ౩ )
- మార్ధిశ్రీపర్వతఃప్రోక్షః ఫాలేకేదారపర్వతః |  
శిరశ్చస్యమహాస్థానం కైలాసశిఖరాహ్వయమ్ || ( ౪ )
- స్తృతావారాణసీశేష భూమధ్యేపుణ్యవాహినీ |  
కుచస్థానేకురుద్యేత్రం ప్రయాగోనాభిసంస్థితః || ( ౫ )
- చిదమృరహృన్మధ్య మాధారఃకమలాలయః |  
ఘానమేతత్పరిత్యజ్య పరస్థానానియోవ్రజేత్ || ( ౬ )
- పాణిస్థంసమహరత్నం త్యక్త్వాకాచంవిమార్గతే |  
తన్మధ్యేవిపులేదివ్యే విమలేబ్రహ్మసన్నిభే || ( ౭ )
- అస్తిలిజమ్మహచ్ఛేష శ్రీమూలస్థాననామకమ్ |  
తస్యదక్షిణభాగేతు నాలిదూరేప్రభాసినీ || ( ౮ )
- అమృరాఖ్యాసభాకాచి దస్తిసర్వశుభాశ్రయా |  
అభజ్ఞురమహంతస్యాం కరోమ్యానద్వతాన్డవమ్ || ( ౯ )
- చిదమృరమితిఖ్యాతా తస్మాత్పాసర్వవద్భితా |  
అశ్రయస్తేసభామేనా మ్పుణ్యవస్తస్తపోధనాః || ( ౧౦ )
- యేచరేషుమహత్త్వానః పరమజ్ఞానలోచనాః |  
తేతువశ్యన్తితాన్నిత్యం సర్వవేదైరభిష్టుతామ్ || ( ౧౧ )
- యానిపాపానిమర్త్యానాం సంచితానిభవేభవే |  
సద్యస్తానివిసశ్యన్తి స్మరేజాతుచిదమృరే || ( ౧౨ )
- అల్భపుణ్యపాకాయే నవశ్యన్తిచిదమృరే |  
అముక్తాస్తేసదాపాతై ర్భూయోజిన్మభజన్తిహి || ( ౧౩ )

- మయాపి నై వవర్ణ్యస్తే వ్రథావాస్తస్యవన్నగి  
తత్ప్రాప్త్యపాయమత్రైవ శృణుష్వైకాగ్రమానసః॥ (౪౪)
- ఆశీవిషంఫణిస్త్రీత్వాం జ్వలద్వహ్నివిలోచనమ్।  
సహస్రశిరసందృష్ట్వా భవేల్లోకోభయాకులః॥ (౪౫)
- అత్రిర్నామమహాతేజాః పురాదివ్యస్తపాధనః।  
ఆనసూయాచతత్పత్నీ పుత్రంత్యాంప్రాప్తమిచ్ఛయా॥ (౪౬)
- కమలాక్షమజంబిష్ఠుం ద్వావపూజయతాఞ్చిరమ్।  
ప్రదదౌత్వాస్తయోశ్శేష సోపి దేవఃకృపానిధిః॥ (౪౭)
- తదాజన్మభయాద్భూలో లసత్పంచఫణాన్వితః।  
తత్పత్నీస్సానశుద్ధాయా దృష్టోభూస్త్యంకరాజ్ఞతా॥ (౪౮)
- పుత్రాభిలాషిణ్యపిసా కరస్థంచాలరూపిణమ్।  
విలొక్యసహసాభీతా త్వామముఞ్చన్తహితలే॥ (౪౯)
- పతఞ్జలిసమాఖ్యోభూస్తదాతత్పతనాద్భువి।  
అద్యత్వనాదృశోభూత్వా సహితఃప్రజ్ఞయానయా॥ (౫౦)
- నామ్నాపతఞ్జలిఖ్యతో ధ్యాయన్తాంహృదిసన్తతమ్।  
వర్తనాచారుణాగచ్ఛన్నాగలోకానుసారిణా॥ (౫౧)
- తత్రమధ్యేమహానదీ రస్తితుంగోఽస్యవర్తనః।  
తస్యదక్షిణపార్శ్వేతు బిలద్వారమనుత్తమమ్॥ (౫౨)
- తదగ్రతఃప్రభూతస్య శ్రీమత్తిల్వవనంన్నృతమ్।  
తద్ద్వారస్యోత్తరేభాగే వటభూరుహమూలగమ్॥ (౫౩)
- శేషాస్తిపరమంలింగం శ్రీమూలస్థాననాయకమ్।  
తల్లింగంభూతలేనిత్యం స్థూయతే సకలైస్సురైః॥ (౫౪)

- తదేవపూజయన్భక్త్యా తత్ ధ్యాయన్మమతాన్జ్ఞానమ్ |  
 వ్యాఘ్రపాదఇతిఖ్యాత స్తపశ్చరతిసువ్రతః || (౫౫)
- తత్రతిష్ఠసమస్తేన మునినాశుణ్యశాలినా |  
 వారేచగౌరవేతత్ర పుష్కరే చశుభావహే || (౫౬)
- దినస్యమధ్యమంభాగం సంప్రాప్తేచదివాకరే |  
 తాన్జ్ఞానస్థైర్యమ్యమి తవతస్యావ్యయత్రమమ్ || (౫౭)
- ఇతివాచమనన్తోపి శ్రుత్వాతాంశంభునేరితామ్ |  
 ప్రణివత్యచిరస్తథా పరమానన్దమోహితః || (౫౮)
- మహేశోపిదయామూర్తిం స్థూయమానోగణోత్తమైః |  
 అద్రీస్త్రకన్యయాసాకం క్షణాదన్తరధీయత || (౫౯)
- తతస్సతద్గతస్వాన్త స్సుతపాఃఫణినాయకః |  
 ప్రణమ్యతద్గతామాశా మాశావిశ్రుతధీగుణః || (౬౦)
- పూర్వరూపమ్మహాకాయం పరిత్యజ్యశుదీప్తిమత్ |  
 వతజ్జలిత్వమాపున్త త్తతధ్యానపరోఽభవత్ || (౬౧)
- అథధ్యానవిశేషేణ మహతాసభుజంగమః |  
 శమ్భుప్రసాదితంరూప మగ్నేచక్రేమహద్భుతిః || (౬౨)
- శోభమానస్తతస్తేన వపుషాఫణిపుద్గవః |  
 శనకైరాత్మనోలోక మాపమార్గేణచారుణా || (౬౩)
- శ్రుత్వాస్యతపసఃపాకం శంభుసాన్నిధ్యకారణమ్ |  
 సర్వేకుతూహలావిష్టాః ప్రత్యాజన్తుఃఫణిశ్వరాః || (౬౪)
- సపహృశంభునాదత్రం రూపస్తద్విమలోత్తమమ్ |  
 రుద్ధపార్శ్వముదావిష్టై రభూత్సర్వైఃఫణిశ్వరైః || (౬౫)

- ఈశేనోక్తంప్రసన్నాభ మధతత్రమహీధరమ్ |  
 విసయావనతశ్శేషః ప్రణనామమహీతలే || (౬౬)
- కార్కొటకాద్యాఃఫణినః కృతశైలానతిమ్బుదా |  
 స్వామినంతముపస్తుత్య చింతయాపరయాబ్రువన్ || (౬౭)
- అశేషభోగిసంతాన నాభభూభారధారక |  
 సహస్రశిరసాశైల స్త్యయాసౌకిన్నమస్కృతః || (౬౮)
- ఇత్యేవంపుచ్చతస్సోపి విస్తయావిష్టచేతసః |  
 స్తయమాసముఖోనాగా న్ప్రత్యువాచమహామతిః || (౬౯)
- అస్యమూలస్తుపాతాశ మగ్రంతిల్వవనంగిరేః |  
 తస్మాత్సాక్షాత్సహేశానం ప్రాణంసిషమహంప్రభుమ్ || (౭౦)
- మోదమాసమ్ముఖిజ్ఞాన్త ఫణిబిచ్ఛకభూషణమ్ |  
 భూయోసన్తన్నమస్కృత్య ప్రత్యూచుస్తేభుజ్జమాః || (౭౧)
- అనన్తశృణువత్యైవ స్సుమతేవిశ్వరక్షక |  
 సంశయోఽత్యైవవసతా మస్మాకంవర్తతేఽనఘ || (౭౨)
- అస్యశైలస్యవద్వ్యత్వ మత్రత్యస్తబలంచయత్ |  
 తస్యాపిమూలమగ్రంచ నైవవిద్మఃఫణీశ్వరః || (౭౩)
- బ్రువన్తస్తథ్యమేవస్తే సహస్రేపిభుజ్జమాః |  
 ఈశరూపధరంశైలం వ్రణేముస్తమ్మనఃపునః || (౭౪)
- అనన్తోపిమహాతేజా స్తాన్నివర్త్యకృతానతీ |  
 పరిశుద్ధంబిలద్వారం ప్రణివత్యముదాన్వితః || (౭౫)
- చింతయానోదయామూలం ప్రసాదమ్పరమేశితుః |  
 విశ్వక్షేత్రవినాశార్థ మారురోహతమజ్జనా || (౭౬)

- సమారుహ్యమహాతేజాః పంచాక్షరవిలోచనః।  
నిరగాదచిరేజైవ తేనమాగ్నేణవన్నగః॥ (౭౭)
- రత్నాకరేణసతతం రత్నపుష్పైశ్చమాక్తికైః।  
అర్చ్యమానోపకణ్డస్త ద్వీచీహస్తైర్నమోహయైః॥ (౭౮)
- సచంద్రకేణమహతా నీలకశ్మేననృత్యతా।  
స్వదాలశ్శ్చుతమధ్యస్త ద్దివ్యయోగినిషేవితమ్॥ (౭౯)
- జన్మపాపవిశాళాయ జగన్తంగళహేతవే।  
కామంక్రోధఙ్గిలోకానామ్నోహర్వాస్తంనిరాశ్రయమ్॥ (౮౦)
- సఖలానిచచక్షూంషి కరిష్యజ్జగతోంసదా।  
సర్వసిద్ధికరంశ్రీమ త్పుణ్యంతిల్వవసంయయా॥ (౮౧)

ఓమిలి శ్రీస్కాందేపురాణే చీదంబరమాహత్యేయే పతంజలి  
తిల్వవసప్రాప్తిర్నామ పంచదశోధ్యాయః.

ఓం శ్రీసాంబనలేశాయనమః.

షోడశోధ్యాయః.

- శివానన్దఃశీనాత్మా ధారానన్దాశ్రులోచనః।  
మహితేమస్తకేసద్య స్సంకుచత్పాణిపంకజః॥ (౧)
- ఫణారత్నప్రభాజాలై ర్మోహార్వాస్తవిమోచకః।  
ప్రాదురాసబిలద్వారాల్ బోధభానుర్యథాఘ్నేః॥ (౨)
- ప్రాదుర్భూయసలోకానామవనస్తద్వసమ్మహత్।  
తద్విశేషాంశ్చసమ్పశ్యన్నమస్కృత్యకృతాదరః॥ (౩)

- ప్రావిశ తద్వనద్దివ్య మాత్మదర్శనవిస్మితమ్ |  
వ్యాఘ్రపాదంముని నైత్ర తపస్యస్తంవ్యలోకయత్ || (౪)
- దివ్యరూపీమునిస్సోపి తదాలోకనహర్షితః |  
ప్రార్థయన్నివతమ్పణిం సముద్భృత్యజగాదచ || (౫)
- ఆయాతోసికుతశ్శ్రీమ స్కుత్రవావసతి నైవ |  
కస్త్యంకిన్నామథేయోఽసికింవాదేశంచవాఙ్మనీ || (౬)
- ఏతత్సమస్తంవిస్తార్య వదనిస్సంశయమ్మమ |  
త్వష్టభావ్రోచతుమిచ్ఛామి మహదస్తిహితూహలమ్ || (౭)
- ఇతిపృష్టస్సతేనాథ వ్రహ్మ మతులంగతః |  
వ్రత్యువాచమునిశ్రేష్ఠం వ్రవృత్తింస్వాంపతజ్జలిః || (౮)
- వ్యాఘ్రమాదమునేవయ్యే సర్వస్తవసువిస్తరమ్ |  
సమాహితమనా నైత్త్వం శ్రోతుమర్హసిసువ్రత || (౯)
- యోధత్రేసకలాంపృథ్వీం సత్తైలవనసాగరామ్ |  
తమ్నామనస్తంత్వంవిధి సాక్షాద్విష్ణ్వంశసమ్భవమ్ || (౧౦)
- మయితల్పత్వమాయాతే శయానామధుసూదనః |  
కదాచిదభ్యుతద్వలప్త్యా పృచ్ఛతఃప్రాహమేవ్రభుః || (౧౧)
- దేవదారువనేశమ్భో ర్దృష్టమానస్తత్కాణ్డవమ్ |  
దిదృక్షమాణంతంక్రుత్వా ప్రాహిణోత్తపనేచమామ్ || (౧౨)
- ప్రేషితోఽహఙ్మనా థేనగత్వాకైలాసభూధరమ్ |  
అసంఖ్యేయదినకృత్త్వం కృతవాన్సుమహాత్మవః || (౧౩)
- వ్రథమథాత్మరూపేణ ప్రాదుర్భూయమహేశ్వరః |  
మమాచలైవస్థైర్య నైలప్త్యాహర్షితమానసః || (౧౪)

- పశ్చాత్ప్రవాళసంచాయం స్వరూపంచప్రకాశ్యమే।  
పాణింవిస్యస్యభూతేశః పాశనాశాయమూర్ధని॥ (౧౫)
- తత్రోపదిశ్యభగవాన్స్త్రుష్పావమకృతాత్మభిః।  
శ్రుత్వస్తవేద్యద్వయయాస్వస్వ రూపనిరూపణమ్॥ (౧౬)
- దేశకాలసదృశం చదత్వారూపమిదమ్మనే।  
నామధేయఞ్చభగవాన్సతంజలిరితీహమే॥ (౧౭)
- పరమంభారతేవన్నే భూమిర్హృదయపంకజమ్।  
ఘనస్తిల్వవనాంతథ మస్తిసాగరపార్శ్వతః॥ (౧౮)
- తత్రమాధ్యస్థినస్సాయే న్నజ్జాణ్యవదిదృశయా।  
వ్యాఘ్రపాదఇతిభ్యాతస్తవశ్చరతిసువ్రతః॥ (౧౯)
- తవతస్యాపితత్రాహ ధర్మయిష్యామితాన్తజమ్।  
సత్వంప్రాప్యాత్మనౌలోక మ్బిలద్వారేణసత్వరమ్॥ (౨౦)
- నిర్గత్యపూర్ణజ్ఞానేన సాకస్తేనమహాత్మనా।  
తత్రాస్వేతిసమాదిశ్య శఙ్కరోమాంవ్యసర్జయత్॥ (౨౧)
- సూతః॥ పతజ్జలివచశ్శుత్వా వ్యాఘ్రపాదోమునీశ్వరః।  
ముమూర్షువరమానన్ద పులకాఞ్చితవిగ్రహః॥ (౨౨)
- తతశ్చపునరాశ్వాస త్యక్తమూర్ఛఃశ్చ జాదసా।  
ప్రోవాచవిసయావిప్రుః పతజ్జలిమునిమ్ముదా॥ (౨౩)
- యేషాంసకృన్నివతన మిచ్ఛన్తిదుహితాయః।  
తేషాంశంభుకటాక్షాణా మాసంపాత్రంఘణీశ్వర॥ (౨౪)
- దేవస్యగిరిజాభర్తుః కారుణ్యామ్బుధివీచిషు।  
మజ్జుంకిన్నామసుకృతం పురాకార్షమహమ్భణి॥ (౨౫)



ఇత్యానందమహామౌఖ్యౌ మగ్నోన్నగ్నోమునీశ్వరః।

పరమేశమివాలోక్య భగవన్తంపతంజలిం॥ (౨౬)

త్వత్ప్రపంచమమైతాని మంగళానీతిసంస్తువత్॥

ఉత్కూలప్రమదోనాగ మాలిలిజ్జపునఃపునః॥ (౨౭)

శ్శానదృష్ట్యాథసముని దృష్టస్య త్తదవాధికమ్।

పరానన్దప్రకృష్టైత్తా వ్యాఖ్యిపాదమునిస్తదా॥ (౨౮)

తస్మిన్స్తీర్థవరేపుణ్యే తంహిస్సాప్యయథావిధి।

మహేశ్వరస్తుతేనైవ శ్రీమూలస్థానవాసినమ్॥ (౨౯)

సమస్తభువనాధారం చన్ద్రమణ్డితమన్తకమ్।

కారుణ్యసిన్ధుపూణ్యేన్ద్రం తంహిపూజామకారయత్॥ (౩౦)

ప్రదక్షిణీకృత్యచముని స్తమీశమథనిగ్దతః।

స్వాశమాభ్యర్థితీర్థేచ తంసంస్సాప్యపతన్జ్ఞానమ్॥ (౩౧)

స్వాశ్రమేయోవిధానేన స్థాపితోభూన్తిహేశ్వరః।

తస్యాపిఛఛినాథేన పుష్పాంజ్జలిమకారయత్॥ (౩౨)

తతస్సవర్ణశాలాయాం సన్నివేశ్యవరాసనే।

సాదరమ్పూజయామాస సోపవాసమ్మనీశ్వరః॥ (౩౩)

అన్యేద్యుఃకన్దమూలాని విహితానివనౌకసామ్।

తస్మైస్వాధూనినవ్యాని ప్రదదౌశ్రద్ధయామునిః॥ (౩౪)

తతశ్చజ్ఞానపూర్ణాత్తా ధీమాన్సౌపితంపంజలిః।

నాలిమారేమునేస్తస్య పశ్చాద్భాగేమసూహరే॥ (౩౫)

తటాకంమహాదుష్టాయ పూర్వస్యాన్దిశీరతః।

ప్రతిష్ఠాప్యవిధానేన దయామూలముమాహుత్॥ (౩౬)

- తటాకస్యోత్తరేతరే విరచయ్యాటజమ్భణీ।  
తత్రోవాసప్రసన్నత్వా తాణ్డవాలోకలాలసః॥ (౩౭)
- తవస్యన్తానిరస్యన్తా తాళుభాలోకకిల్బిషమ్।  
శ్రీమూలస్థాననిలయం స్వాశ్రమాప్తేనివాసినమ్॥ (౩౮)
- పూజయన్తామహేశానం ముదితావమితౌజసా।  
శంభోఃకారుణ్యరూపస్య నృత్తదర్శనకాంక్షితౌ॥ (౩౯)
- చిత్తాలంకరణావేదౌ ప్రసన్నతరమానసౌ।  
ప్రవృద్ధతపసావేతా వాసాతామమితద్యుతీ॥ (౪౦)
- ఏతస్మిన్నంతరేసర్వే కృగాత్తద్వనచారిణః।  
వ్యాఘ్రురూపీపురేతస్మిన్స్యసత్యేవవనేమునిః॥ (౪౧)
- పునరస్యస్సమాయాతః ఖడిరూపోధునామునిః।  
ఇతిత్రాసోర్ధ్వకంతాశ్చ వలమానాయతేక్షణాః॥ (౪౨)
- ఇతత్తతశ్చగచ్ఛంతః ప్రస్ఫురద్రోమసంక్చయః।  
తేనాపిమునినాసాక మాపుఃకాలేనమిత్రతామ్॥ (౪౩)
- ఏవంశ్చచరతోన్తత్ర తపఃపరమదుష్కరమ్।  
తయోద్దిదృక్షేవశతో బహవోమునిపుంగవాః॥ (౪౪)
- సమాగత్యనమస్కృత్య మూలస్థానపతింశివమ్।  
తరుచ్ఛాయాంసమాశ్రిత్య స్థిత్యాతాభ్యాంసమంసదా॥ (౪౫)
- చింతయన్తోమహేశస్య శ్రీమత్పాదాముజద్వయమ్।  
ఈశేనోక్తాంకథాముక్త్యా స్వాగతంచబభాషితే॥ (౪౬)
- తేమమథవచశ్శ్రుత్వా తాళుభావిశ్వవిశ్రుతౌ।  
చిదమ్బరంఘృదిధ్యాయ్వా తాణ్డవంచామ్బికాపత్యే॥ (౪౭)

సముద్భూతవరానందో వ్రసన్నముఖవంకజౌ |

స్థానేతత్రైవసుచిరం కాలమేవంవినిస్యతుః || (౪౮)

యశ్చేతసాభక్తియుతేనపుణ్య మథ్యాయమేనంపఠతిత్రిసంధ్యమ్ |

పూజ్యస్సలోక్తైరఖిలైర్మహత్తా పాతజ్జలీంవివృతకీర్తిమః || (౪౯)

ఇతి శ్రీమత్స్కాందేపురాణే షతంజలి వ్యాఘ్రపాద

వ్రసంగోనామ షోడశోధ్యాయః.

ఓం శ్రీసాంబనాటేశాయనమః.

సప్తదశోధ్యాయః.

సూతః || ఏవ వ్రవస్యతో వ్రత్ర శమ్భుతాన్త్యచదర్శనాత్ |

వ్యాఘ్రపాదపతంజల్యోః కాలానంతోగతోభవత్ || (౧)

తతస్తాకుద్ధయోగేన సంయుతౌశంభునేరితమ్ |

దిసంశ్రీమద్వినిశ్చిత్వ పూర్ణోల్లాసాబభూవతుః || (౨)

సుధాక్షీరేషుసదృశం పథ్యాక్షరమయంరసమ్ |

పాయంపాయంభృశస్తృప్తే మునిద్వద్వేత్వవస్యతి || (౩)

ఏకదాతుతయోఃపార్శ్వ మాజిగ్నుస్తాన్త్యవార్ధినః |

పూర్వమేవసమాయాతా స్త్రిసహస్రమ్మనీశ్వరాః || (౪)

ఆత్మదర్శనతృప్తాన్తాన్తాన్తాన్తాభౌమునిపున్ద్రవౌ |

ఉచతుఃపరమేశాన తాన్త్యవాదర్శనౌత్పకౌ || (౫)

దినేతస్త్రిసమాయాతే సమాయాతతపోధనాః |

తపశ్చరస్తస్సంయాత స్వాక్స్వాక్సామ్ప్రతమాశ్రమాః || (౬)

- దుర్వారజన్మతమసాం దిననాథోదయమ్పరమ్ |  
 లోచనానాస్తవఃపాక మీశస్మత్తంమహోత్సవమ్ || (౭)
- వయంసర్వేత్రపశ్యామ ఇత్యుక్త్వాతాన్విస్మయజ్యతా |  
 తమేవవాసరస్థివ్యం గణయంతౌబభూవతుః || (౮)
- యథాత్మథాపరిక్షాంతా ధేనూనామివతర్ణకాః |  
 చాతకాఇవమేఘానా మగమంకాననాస్తరే || (౯)
- తథాప్యపశ్యతాంక్షాంతౌ దాంతౌతాప్యపిఘంకవా |  
 స్మరంతౌతాఙ్గవంశంభో ర్నిస్సృతుః కాలమస్తరమ్ || (౧౦)
- కథితస్యతతస్తస్య వాసరస్యేస్తుమాచినా |  
 పూర్వేష్యరుదయమ్ప్రేవ హరిదశోద్దివాకరః || (౧౧)
- క్షైలాసాద్భగవానీశః ప్రాప్తస్త్రిన్వవఃంకెల |  
 ఆనస్తతాఙ్గవంకర్తు మితిజానన్నివాత్మనా || (౧౨)
- భగవత్యుదితేభానౌ కృతనిత్యక్రియామునీ |  
 శ్వస్తావదావయోరాశా సేత్యతీతికృతక్షమా || (౧౩)
- నిర్విఘ్నతామైవిఘ్నేశ మవస్థేతాంహరాత్మజమ్ |  
 పూజాభిర్వివిధాభిశ్చ స్తోత్రై రాగమగర్భితైః || (౧౪)
- అన్యేష్యః ప్రత్యుషస్యేవ తయోరాశ్రమవాసినౌః |  
 స్రాదురాసన్నిమితైని శోభనానితపోధనాః || (౧౫)
- ద్రక్ష్యేష్యమరదుష్ప్రీత్య మహమానస్తతాఙ్గవమ్ |  
 ఇతీవమత్వాభగవా నుదయాయవయోసిధౌ || (౧౬)
- భాసయన్మమభస్సర్వాః భానుభిఃకనకోజ్జ్వలైః |  
 వాసరస్యతతోమధ్యం ప్రాపవేగేనభానుమాన్ || (౧౭)

- లోకమాదామణౌమధ్య మహ్మఃప్రపాస్తేదివాకరే |  
నిరీయతుర్మునీస్తాత్త దాశ్రమాత్ప్రీతమానసా || (౧౮)
- అత్రాస్తరేజగత్స్వామీ వ్రణవాత్మానటేశ్వరః |  
ఆయాతఇతితత్రోచ్చైర్ద్ధృతుఃకాహళాదయః || (౧౯)
- అనస్తరంశుశ్రువిరే సతాశరవమాంసలాః |  
మృదంగశంఖపణవ శృంగవంశాదినిస్వనాః || (౨౦)
- అసౌతౌసర్వవాద్యానాం శ్రుత్వాతాశధ్వనింపురః |  
ప్రాప్తామహీతలంవేగాత్ పరమానందమోహితౌ || (౨౧)
- సహస్రమూర్ధావ్రభ్యాతో భానుకమ్పాగణేశ్వరః |  
సహస్రశృంగోవిశద శ్చైలరాజఇవావరః || (౨౨)
- శంఖాన్నివేశ్యవక్త్రేమ చన్ద్రమండలసన్నిభాః |  
జగదండంస్వనేనాశు మహతాదళయన్నివ || (౨౩)
- తారమోక్షోరముఖర న్నత్రదిధౌమహద్భుతమ్ |  
ఈశప్రసాదలాభేన వేదేగాన్ధర్వసంజ్ఞితే || (౨౪)
- సుశీతస్యబాణస్య మేరుశృంగసమాకృతేః |  
విలసత్కమలాకారైః పాణిభిఃకటకోఽజ్వలైః || (౨౫)
- ఆహతస్యమృదంగస్య విపులస్యధ్వనిర్మహాః |  
అధశ్చకారసహసా ఘోషంధీరమృయోనిధేః || (౨౬)
- తాపుధౌషఙ్గావాద్యానాం వేదానాఙ్గాధ్వనిమ్మురః |  
తారఙ్గానూపురారావం పాదవద్మస్యశూలిసః || (౨౭)
- గాఢఙ్గాదేవజాతీనాం కర్ణాయుష్యమశృణ్వతామ్ |  
అపశ్యతాఙ్గామహతీం పుష్పవృష్టిశ్శుభశ్చుతామ్ || (౨౮)

- యుక్కుర్వస్థుణ్ణి సంఘాతై స్సమనాదనుభావతామ్ |  
పిపాసయా యథా వాయు రనుభూయ సరోరుహమ్ || (౨౯)
- పుష్పవృష్టింతతోదృష్టౌ తౌతదాశ్రీతిమావతుః |  
సమస్కృత్యదిశేతనైః వృష్టిః పాష్పీయతోఽవతత్ || (౩౦)
- బద్ధాబ్జలిపుటోప్రీత్యా మోదమానముఖామ్బుజౌ |  
వ్రసేదభగవద్దేవ గిరిహ్రావాణవల్లభ || (౩౧)
- సటరాజసమస్తుభ్యం దర్శయత్వత్పదామ్బుజమ్ |  
ఇత్యాసన్దరసోన్మగ్నౌ పులకాఞ్చితవిగ్రహశౌ || (౩౨)
- అమేయవైభవంశుద్ధం చంద్రచూడంశశంసతుః |  
తయోరథమహాదేవః స్వవదాబ్జనిషేవిణోః || (౩౩)
- వ్యాఘ్రపాదపతంజల్యోః జ్ఞానదృష్టిందదౌతదా |  
అథమోహస్యజననీ జగత్సంహరకారిణీ || (౩౪)
- మాయాయవనికామున్యో రవనీతాదయాళునా |  
తతఃప్రాదురభూతేజ స్సహస్రార్కసమవ్రభమ్ || (౩౫)
- సహస్రచన్ద్రసంకాశ మనిరూపితతాత్వికమ్ |  
మేరుమన్దరసంకాశం యోగిహృత్పద్మగోచరమ్ || (౩౬)
- చర్మచక్షురనిర్ద్రాహ్య నైజేజస్సమజృమ్భత |  
తస్యతేజోవితానస్య మధ్యేనిశ్చితవైభవమ్ || (౩౭)
- శాంతంచిదమ్బరేరూపం శైవమావిర్భభూవహ |  
విధూతజన్తపాప్తానౌ తాపుభౌమునిసత్రమా || (౩౮)
- ఆపాదచూడస్తద్రూప మారేభాతేనిరీక్షితుం |  
వాచామగోచరాకారే తస్మిన్నుచ్ఛతసంసది || (౩౯)

- చిదమృతసభామధ్యే శివసాయుజ్యకారిణి।  
స్థాపితైకవదామౌఘజన్మిశ్చలంవాగగోచరమ్॥ (౪౦)
- తీర్థమృజ్జితవామాంఘ్రైః లసన్నాణిక్యనూపురమ్।  
ఆపాదమస్తకమ్భూషా పునరుక్తప్రభోదయమ్॥ (౪౧)
- ఊరూరుదండయుగళీ చలద్వాన్త్రహజినామృతమ్।  
ఫణామణిప్రభావారి కటిసూత్రసముజ్జ్వలమ్॥ (౪౨)
- ప్రత్యుప్తనవరత్నాధ్య నాభికల్యాణభూషణమ్।  
యజ్ఞసూత్రప్రభాశోభి శిలాఘనభుజాన్తరమ్॥ (౪౩)
- కింఞ్చిదాకుంజ్చితోద్భాసి వామపాణిసరోరుహమ్।  
దత్తాత్రయకరాబద్ధ ఫణికంకణభూషితమ్॥ (౪౪)
- చలద్దమరుదీప్తాగ్ని భూషితాన్యభుజద్వయమ్।  
కాలమూటప్రభాసంగ నీలబన్ధరకన్ధరమ్॥ (౪౫)
- తాటంకశంఖభూషాభ్యాం విలసత్కర్ణపాశకమ్।  
అనతిస్ఫుటసమ్భూత మన్దస్మితశుచిప్రభమ్॥ (౪౬)
- ప్రఫుల్లరమణీయాజ్ఞ పరివర్థముఖచ్ఛవి।  
పార్వతీవదనామౌఘజ మధుపాయితలోచనమ్॥ (౪౭)
- భూపల్లరీసముద్భాసి ఫాలచన్ద్రకభాసురమ్।  
గంగావన్నగముగ్ధస్త్రయతపిజ్జజటాభరమ్॥ (౪౮)
- కపాలకృతమూలోర్క చుత్తూరద్రోణధారకమ్।  
ఆపాదమస్తకమ్భాసి నీతథన్త్రవిలేపనమ్॥ (౪౯)
- చలత్పింగజటాధార పిశన్టీకృతదిక్కుఖమ్।  
మధ్యేసహస్రభానూనాం భానుబిమ్బమివోదితమ్॥ (౫౦)

- ఏవమత్యద్భుతస్థివ్యం రూపమానస్తత్కాండీమ్ |  
దృష్టావతతశ్చతత్పర్యే శివామృతమసుప్తమ్ || (౫౦)
- సతతిద్భుతసచ్చాయ హల్లకోజ్వలకు స్తలామ్ |  
సిద్ధారతిలకోద్భాసి ఫాలపట్టివిరాజితామ్ || (౫౧)
- సౌందర్యసింధులహరి సదృక్షభూమిభూషితామ్ |  
నిశాతశమ్భురారాతి శరవారిజలోచనామ్ || (౫౩)
- తత్తద్విభూషణోద్భాసి కర్ణనాసామసౌహరామ్ |  
వ్రవాళవిద్రుమజపా పరిపథిప్రభాధరామ్ || (౫౪)
- ముక్తాఫలసమచ్చాయ దంతపక్షిగుళోభితామ్ |  
శంఖపూగలసత్కంఠ దివ్యమంగళభూషణామ్ || (౫౫)
- బాలవంశలతామిత్ర బాహుపాశోపశోభితామ్ |  
పాణిపద్మధృతోత్ఫుల్ల కల్వారపరిభాసురామ్ || (౫౬)
- పీనోత్పన్నస్తనద్వంద్వ విజ్వలత్రారహరకామ్ |  
ఆవృత్తరుచిరాకార నతనాభిసముజ్వలామ్ || (౫౭)
- నానారత్నఖిలాత్కుర్వ స్తేఖిలాసమలజ్మృతామ్ |  
కమనీయదుకూలాస్త కాశ్చీపాదపరిష్కృతామ్ || (౫౮)
- స్తూరారాచుకదళ్యాభ చారూరుస్తమ్భమండితామ్ |  
గారుత్మతమణిప్రఖ్య జానుమణ్డలశోభితామ్ || (౫౯)
- కామకాహళికాకార జంఘాకాండవిలాసినీమ్ |  
ఉత్ఫుల్లపంకజచ్చాయ పాదస్ఫురితసూపురామ్ || (౬౦)
- హరివాహతనుచ్చాయా మానస్తమధురస్థితామ్ |  
చిత్రభాసౌర్యభాజ్వాలాం వ్రభామివవిభావసోః || (౬౧)



- వాచమర్థస్యచయథా దివసస్యేవశర్వరీమ్।  
అవినాభూతసమృద్ధా మిచ్ఛాజ్ఞానక్రియాత్మికామ్॥ (౬౨)
- శివస్యనటరాజస్య శక్తింపుణగివస్థితామ్।  
అంకూరయద్భిఃకన్దర్ప మానన్దవ్రతిపాదనైః॥ (౬౩)
- సదమౌర్వలితైర్నన్దై రలసైరవలోకనైః।  
అనాదినిధనంశమ్భు మన్తికన్థంమహేశ్వరమ్॥ (౬౪)
- ఆనన్దపారవశ్యేన నాటయన్తీనిరన్తరమ్।  
సాకూతైర్నధురైఃస్నేహైః సావీకృతవిలాసిభిః॥ (౬౫)
- తదీమైర్మిశ్రయన్తీం స్వాన్యాలోకనవిలోకనైః।  
శివకామమహాదేవీం త్రైలోక్యజననీంశివామ్॥ (౬౬)
- అనిర్భూతాంసహేశేన జగన్తంగళహేతవే।  
తాఞ్చతత్రతపస్యంతా వృషీసన్తావవశ్యతామ్॥ (౬౭)
- పిసాసురివపానీయం భుభుక్షీతఇవాశనమ్।  
నిస్సోనిధిమివాసంఖ్యం రుగ్ధోవైద్యమివప్రియమ్॥ (౬౮)
- దృష్ట్యాతదద్భుతంశమ్భోస్తోతత్రానన్దతాడ్జవమ్।  
అనన్దాతిశయాత్కించ దాజ్ఞానీష్టాన్నచక్షణమ్॥ (౬౯)
- తతఃప్రబుద్ధాసహసా దయయావరమేష్ఠినః।  
సాష్టాంగమంఘ్రిమతయోస్తావృషీసమృజేమతుః॥ (౭౦)
- పునస్సముత్థితౌతత్ర మాశిదప్సనిజాఞ్జలీ।  
హర్షాశ్రుపూర్ణనయనౌ హృష్యత్పులకభూషణౌ॥ (౭౧)
- వాచామగోచరేదివ్యే స్వసంవేద్యేదుసోహరే।  
అనన్దసాగరేమగ్నా వస్తుతామీశ్వరంస్తవైః॥ (౭౨)

- నమోస్త్విదమనంతాయ జగదానన్తహేతవే।  
మహానటాయనాథాయ నాట్యవేదవిధాయినే॥ (౭౩)
- నమఃపరావరజ్ఞాయ పరాత్పరతరాయచ।  
పరమాత్మస్వరూపాయ భవాయభవహరిణే॥ (౭౪)
- నమోగుణాయగుణినే నమఃకైవల్యహేతవే।  
నమస్త్రిదశవన్ద్యాయ నమస్త్రిపురహరిణే॥ (౭౫)
- నమోభసితభూషాయ నమశ్చంద్రార్థధారిణే।  
నమశ్శ్యామార్థదేహాయ నమోనాగేంద్రధారిణే॥ (౭౬)
- నమోమహీవాయస్త్వి శుష్పవణ్ణాత్మరూపిణే।  
నమోవేదాన్తవేద్యాయ నమోనాదాన్తమూర్తయే॥ (౭౭)
- నమోనారాయణార్చ్యాయ నమోసరకహరిణే।  
నమోనారదగీతాయ నమోసన్నితుతాయతే॥ (౭౮)
- నమోదభ్రసభేశాయ నమోదహరవానినే।  
నమోదక్షిణ్యరహితే నమోదైత్యేంద్రహరిణే॥ (౭౯)
- నమస్త్రైలోక్యనాథాయ శ్రీకణ్ఠాయనమోనమః।  
నమశ్శివాయశాన్తాయ నమఃకల్యాణదాయినే॥ (౮౦)
- ఇతిస్తుత్వానరేశాసం దయమానవిలోచనమ్।  
బద్ధాఙ్గలిఖుటౌప్రీతౌ ప్రార్థయామాసతుర్మునీ॥ (౮౧)
- అద్యదృష్టంసురశ్రేష్ఠ తవతాండ్రవమద్భుతమ్।  
చిదమృరఙ్మవిశ్వేశ దర్శయేహశుభాస్పదమ్॥ (౮౨)
- కారణేశవిభోదేవ భస్మీకృతమనూభవ।  
అనన్దాధారజగతా మిదమానన్దతాండ్రవమ్॥ (౮౩)

- ప్రకాశయేతిదేవాశ్చ బ్రువన్తిస్త్వసమస్తతః।  
ఇలిదేవైస్తువిజ్ఞప్తో నటరాజకృపానిధిః॥ (౧౪)
- స్వయమానముఖామౌఘజః పశ్యన్నద్రీప్రజాముఖమ్।  
అనస్తకామఫలదా దభిలామరదుగ్ధభాత్॥ (౧౫)
- అపవర్గప్రదాదస్మా దన్తత్రాణ్యవదర్శనాత్।  
సర్వేభవస్తుసుఖిన స్సర్వేసప్తజితైససః॥ (౧౬)
- సర్వేకృతార్థాజాయంతాం సర్వేముక్తాభవస్తుచ।  
ఇతికృత్వాదయామౌఘి శ్చిత్రేసంకల్పమీశ్వరః॥ (౧౭)
- తదానీందర్యయామాస సర్వేషాన్తత్రతాణ్యవమ్।  
యద్దర్శభిర్భూతాత్కలా త్త్రిప్రాభిరతిదుష్కరైః॥ (౧౮)

ఓమితిస్కాన్దేపురాణే చిదమ్బరమాహాత్మ్యే అనన్దతాణ్యవ  
ప్రశంసోనామ సప్తదశోధ్యాయః.

ఓం శ్రీసాంబనాథేశాయనమః.

అష్టాదశోధ్యాయః.

- సూతః॥ చక్రపాణివిధీశాన వాసనాద్యాదివౌకసః।  
త్రిసహస్రమ్మనీంద్రాశ్చ నారదశ్చైవతుమ్బురుః॥ (౧)
- నీర్ధవిద్యాభరాశ్చాపి యక్షగంధర్వకిన్నరాః।  
ఆశానామృతయస్సర్వే మహితానేకవిక్రమాః॥ (౨)
- గణవర్యాశ్చయేచాన్యే తత్రతాండవకాంక్షిణః।  
తేసర్వేసహసాలభ్యా జ్ఞానదృష్టిముమాపతేః॥ (౩)

- సుస్పృష్టందదృశుర్దివ్యం తాండవస్తచ్చిదమృతే।  
తద్భృష్టావరమప్రీతా జన్మజన్మసుదుర్లభమ్॥ (౪)
- ఉర్మూలానన్దసన్దోహః కృతాజ్ఞలిపరిగ్రహః।  
వేదైర్మృదంగశంఖాది రవైర్మఖరితేభ్యశమ్॥ (౫)
- శంభోస్తపోధనాస్సర్వే మమజ్ఞస్తాండవార్ణవే।  
తదాలోకనసంతుష్టాస్తదాసర్వేగణోత్తమాః॥ (౬)
- తుష్టుభుస్తమ్మహాదేవం నటరాజమ్పరంశివమ్।  
పరాత్పరప్రపంచేశ గణాధరహరప్రభో॥ (౭)
- ఆదిధాతృశిరశ్చేద హేతోవిశ్వస్యధారక।  
పురశాసనకామారే కాలకాలజగత్పతే॥ (౮)
- ఇతిప్రకీర్యపుష్పాణి పాపనాశాయతత్పదే।  
హరేతు్యన్యైర్వదస్తశ్చ తంప్రణేముఃపునఃపునః॥ (౯)
- గుహ్యనామాగమార్థానాం ప్రకాశనపరశ్శివః।  
దృష్టఇత్యవశాఃప్రీత్యా యాచస్తేన్మదివౌకసః॥ (౧౦)
- నన్యతుఃకేచిదపరే తస్మస్తస్థివిలోచనాః।  
అన్యేప్రజహుఃప్రీత్యా అపరేజగురుచ్చక్తైః॥ (౧౧)
- పాపరోగజ్వరాదీనాం దేహజానాన్నిరస్తరమ్।  
దివ్యాషుభంకటాక్షస్తే దేహినఃకృపయాశివ॥ (౧౨)
- అపరాధసహస్రాణి కుర్వతాస్తదిసేదినే।  
దయాంకుర్వితిచాస్మాకం సురాఃకేచిద్యయాచిరే॥ (౧౩)
- బ్రహ్మకేశానిభూతాని బృహద్వక్త్రాణికోటిశః।  
తున్దిలానివిరూపాణి కరణానివితేనిరే॥ (౧౪)

- జ్వలద్వహ్నిశిఖాభీమా భృశన్నీలవిలోచనాః।  
అతిక్లిష్టముఖాకారా దీగ్ధదంష్ట్రైబృహద్గళాః॥ (౧౫)
- దహ్యమానోదరానిత్యం యుద్ధఃఖోత్పన్నవహ్నిభిః।  
పిశాచాభూతస్సత్తానాం హస్తతాళంవ్యతేనరే॥ (౧౬)
- ఇతిగాయత్సునృత్యత్సు భువనేషుముచుర్దుముః।  
లబ్ధకామేషుసర్వేషు గుభితేషుతథాభృశమ్॥ (౧౭)
- తాపుభౌపుణ్యకర్తాణాం వ్యాఘ్రపాదపతజ్జలీ।  
అనందాశ్రువిముఞ్చంతాః క్లితౌతలైవకేవలమ్॥ (౧౮)
- తౌవిలోక్యదయాధారో భగవాన్భక్తవత్సలః।  
వృణుతంవాఞ్చితానన్త ద్వరానిత్యబ్రవీత్ప్రభుః॥ (౧౯)
- ప్రసన్నవదనామ్భోజే ప్రవన్నార్తిహరేహరే।  
గిరాగమ్భీరమధుర స్నిగ్ధయేవంప్రభాషిణి॥ (౨౦)
- కింకర్తవ్యత్వసమ్ముఢౌ తాపుభౌప్రీతచేతసా।  
వరస్సరంపరంవక్త్రే పద్మాభేసమవశ్యతామ్॥ (౨౧)
- పూర్వస్తయోర్మహాతేజా శ్చిరాత్పక్వతపఃఫలః।  
బద్ధాఙ్గాలిస్సపులకః పరంవప్రేమహేశ్వరాత్॥ (౨౨)
- భగవన్యన్యాయాకారి భవతేపూజనంపురా।  
ఊరరీక్రియతాందేవ భవతాపరతోపియత్॥ (౨౩)
- ఏషవివవరంశమ్భో మమశ్రేయాన్నవశ్చిమః।  
ప్రసీదమహ్యమిక్యక్త్వా ప్రణామనటేశ్వరమ్॥ (౨౪)
- తతస్సుభరత్నకారత్నస్తత్ప్రసాదస్యగోచరః।  
పునఃప్రణమ్యపరమం వప్రేవరమనుత్తమమ్॥ (౨౫)

- భగవన్నాప్రినాజ్ఞితం ధ్యేయేభవతునిశ్చలమ్ |  
సృణాంరాగాదయః క్లేశాః ప్రతిక్షణవిలక్షణాః || (౨౬)
- ప్రయాస్తుసద్యోవిలయం స్మరణాత్తాన్ద్రవస్యతే |  
సమస్తుచరణంసర్వే లోకాస్తాండవభూషణమ్ || (౨౭)
- మమమాధ్యద్ధి నేశ్చాపి మునీనామత్రవాసినామ్ |  
అలమ్భావశ్చసభవే ద్యుష్మతాండవదర్శనే || (౨౮)
- అస్తిన్లోకేజనాస్సర్వే పరమానందమద్భుతమ్ |  
అనుభూయేహతృప్యస్తు సర్వేసమన్తిరామయాః || (౨౯)
- నిస్తరస్తుమహాఘోరం సద్యస్సంసారసాగరమ్ |  
సపిబస్తుపునస్తస్యం మాతుర్దృష్ట్వైవతాండవమ్ || (౩౦)
- సశ్యస్తుఘోరపాపాని తమాంసీవారుణోదయాత్ |  
లభ్యంతాంవాఙ్మితాస్సర్వే జనైర్ధామహత్తరాః || (౩౧)
- తదత్రయతక్రౌతస్సృతం సర్వమంగళయాసహ |  
సాక్షాద్భూయేహసర్వేషాం తజ్జాయేతసనాతనమ్ || (౩౨)
- వరవిషమమైవాసౌ వరేణ్యమధురాకృతే |  
ప్రసీదవరమేత్యుక్త్వా ప్రాణంసీద్భవసర్థయే || (౩౩)
- తతస్తథేతిదేవేన వరేదత్తేదయా తరమ్ |  
ఉత్థాయతౌమునీప్రీత్యా సృత్రలీలాంవితేనతుః || (౩౪)
- అపహాదేవస్యమహతీ దయాస్సాస్వస్యదుర్లభా |  
ఉతిలోకాశ్చసమృతురా నష్టేనానివారితాః || (౩౫)
- పుష్పకైలానివోత్తుక్త్వా దర్శయన్తోమహితలే |  
వవర్షుఃపుష్పవర్షాణి సర్వదేవాస్సవాసవాః || (౩౬)

- తతోవాద్యానిసన్నేదుః భానుకంపాదిభిర్నైః।  
అహతాన్యాహతాస్తత్ర దేవకుందుభయోపిచ॥ (32)
- తత్రాస్తరేసురైస్సార్థం తౌపునర్జునిపుణ్యహా।  
ప్రణమ్యుదండవద్భూమా వాప్రాప్తామ్ప్రమథేశ్వరమ్॥ (3౪)
- ప్రసీదపరమేశాన సర్వేషాన్మృత్యుతేవిభో।  
దివ్యమ్పురాభవతోక్త వర్షయాద్యచిదమ్భరమ్॥ (3౯)
- సతద్విజ్ఞాపనంశ్రుత్వా తేషాంసదయమానసః।  
చిదమ్భరస్తర్మయిష్యస్తన్నిరుత్తంజగాదసః॥ (౪౦)
- శ్రీసలేశ్వరః॥ బ్రహ్మవిష్ణుసురాసుర్వే వ్యాఘ్రపాదపతంజలీ।  
శ్రుణుతోపనిషద్గీతం ఘానజైచితచ్చిదమ్భరమ్॥ (౪౧)
- జ్ఞాన్మమేవమమస్థానస్తచ్చమానైవముచ్చతి।  
ఏతజ్ఞానీతవిబుధాః వాక్యంలోకోపకారకమ్॥ (౪౨)
- శరీరిణ్యాత్మనియథాస్థితోహంవిమలాకృతిః।  
తథాప్రపంచదేహేస్త్విన్విహరామిచిదమ్భరే॥ (౪౩)
- తస్యజ్ఞానస్యవర్యాయ శ్చిచ్ఛబ్దస్తస్యతేబుధైః।  
చితజైచితస్యరూపాయాశ్చాంతరంయత్తదమ్భరమ్॥ (౪౪)
- తస్మాద్భూమిహృదంతస్థం పుణ్డరీకాస్తరస్థితమ్।  
ద్రుథంవిపావంగగనం చిదమ్భరమిహూచ్యతే॥ (౪౫)
- తచ్ఛేదమితిజానీధ్వం యత్రాహముమయాసహ।  
హరిదృష్టంయుష్మదధే కరోమ్యానందతాండవమ్॥ (౪౬)
- అథోపదేశంవిబుధాః లభ్యాశ్చమౌఘరనుత్తమమ్।  
నిర్ణయాయపునస్తస్య ప్రణేముస్తస్మలేశ్వరమ్॥ (౪౭)

- ఎబుదైర్వన్వితోదేవః ప్రణతార్తిహరశ్శివః।  
తద్వ్యక్త్యర్థంకుభాంవాచ మాహసంశయహరిణీమ్॥ (౪౮)
- వేదాగమేషుప్రథితా సభాకావ్యస్తీకాఞ్చనీ।  
సురాసురమనుష్యాణా మలయ్యేసాచిరస్తనీ॥ (౪౯)
- సాచిదమ్బరమేవేతి శబ్ద్యతేమునిపుంగవైః।  
తస్మాన్మహాసభాదభ్ర సభావాయామసభాసభా॥ (౫౦)
- చిదమ్బరస్యపర్యాయ స్తదేతద్ధిచిదమ్బరమ్।  
సూతః॥ ఇతిస్మత్త్రభువన్దేవో నిర్దిదేశచిదమ్బరమ్॥ (౫౧)
- అధతౌతాపసాదేవా మునయోగణభుజ్జవాః।  
శ్రుత్వేతివాచమత్యస్తం గుహ్యంశంకరభాషితమ్॥ (౫౨)
- తన్నిర్దిష్టామృహాభాగా స్తాస్తతాండవభూమికామ్।  
సర్వప్రదక్షిణీకృత్య సమశ్చక్రుర్మదాన్వితాః॥ (౫౩)
- తతస్తామభితస్తపై శ్శుద్ధైఃపశ్యైస్తుకాఞ్చనైః।  
బద్ధాపునర్నవీచక్రు శ్శ్రీయసేజగతాంసురాః॥ (౫౪)
- యథామేరుస్సమాసన్నాః కరోత్యాత్మసమ్మరీః।  
తథాస్వకీయపర్యస్త దేశాన్విబుధనిర్మితాః॥ (౫౫)
- గౌరవాదాశ్చసశ్చక్రే సమానేవచిదమ్బరమ్।  
తస్మాత్త్రిల్వవనేతత్ర పంచక్రోశసమన్వితే॥ (౫౬)
- దత్తమిష్టంహుతంవాపి సర్వంకోటిగుణమ్భవేత్।  
తిదారభ్యసన్నజ్జేశ హస్త్వివేచిదమ్బరే॥ (౫౭)
- ప్రకాశమాన్మోదయయా నృణామపిదృశాంసదా।  
మాధ్యద్దిసఘణీద్వార్యా మమగైశ్చతపోధనైః॥ (౫౮)



- స్తూయమానస్సమద్వేష్యా కరోత్యానన్దతాండవమ్ |  
దేవేశదర్శయత్యేవం పరమానందతాండవమ్ || (౧౯)
- శ్రుత్వాతస్యపదామ్భోజ సూపురారావముత్తమమ్ |  
మృగాశ్చపక్షిణస్సర్వే సమాగత్యాశుతష్టాణాత్ || (౨౦)
- విస్మృతాహరసంచారా న్ద్యక్షవైరాఃపరస్పరమ్ |  
లబ్ధజ్ఞానాఃక్రమేదైతే సర్వేస్థానస్యవైభవాత్ || (౨౧)
- అమ్బికాచరణామ్భోజ సన్తతాలోకతత్పరాః |  
పతజ్జలేశ్వరాదానీ త్తపసాదుక్మరేణయత్ || (౨౨)
- అతులంసహసాప్రాపు స్సకలంతస్తపఃఫలమ్ |  
వశానామృతినాంచాపి భావన్తప్రవృక్షణోత్తమాః || (౨౩)
- ప్రణివత్యపరంక్రుధ్ధా నన్దితాయవ్యజ్జిహ్వా |  
ప్రసీదనందికేశాన శైలాదేశంకరప్రియ || (౨౪)
- విజ్ఞాప్యమస్తితచ్ఛ్రుత్వా సదృశంచిన్తయప్రభో |  
నాథస్యనన్ద్విదన్త్రుత్త న్నాకినాంచాపికుర్లభమ్ || (౨౫)
- దృష్టన్నారాయణేనాపి తపోభిరతిదుష్కరైః |  
తదీదృశమిదంశంభో స్తాండవంసర్వజనుభిః || (౨౬)
- దృశ్యమృభూవవశ్వాన్ద్యై రపినిత్యమనిర్గతైః |  
ఏవంయేనవరశ్శమ్భో వృత్తస్తావసమానినా || (౨౭)
- సదురాత్మాగణద్రోహీ దండ్యోస్తాభిరతంద్రితైః |  
విజ్ఞస్తస్మతుశైలాది రేవంక్రుద్ధైర్గణోత్తమైః || (౨౮)
- స్తూయమానముఖామ్భోజః ప్రత్యుపాచగణేశ్వరాత్ |  
గణాశ్శృణుతభద్రంవ శ్శమ్భోరాకృతమద్భుతమ్ || (౨౯)

- కారుణ్యపారావారస్య లోకానుగ్రహకారిణః।  
వ్యాఘ్రపాదపతజ్జల్యోః ప్రీతోభూతపసాయతః॥ (౨౦)
- తస్మాత్స్వామీస్వమాత్మీయం యథేష్టంవినియుజ్యతామ్।  
ఇతిచేతసికృత్యేశస్తయోరేవతపస్విసోః॥ (౨౧)
- అభీష్టంపూరయామాసు లోకానుగ్రహకామ్యయా।  
తస్మాద్భ్రష్టదయోదేవాః పిశాచాన్తాశ్చమానుషాః॥ (౨౨)
- విప్రద్యాశ్శ్వపచాన్తాశ్చ పశుపక్షీమృగాదయః।  
సర్వేషశ్యస్తసతతం చంద్రచూడస్యతాండవమ్॥ (౨౩)
- సర్వేదర్శనమాత్రేణ ముచ్యంతామ్నాపబద్ధనాత్।  
తస్మాదీశప్రసాదస్య మాకృధ్వంప్రతిఘంక్షణాః॥ (౨౪)
- తస్మైచాపిసకర్తవ్యో రోషశ్శేషతపస్వినే।  
ఇతిప్రసాదయత్యేవ గణసంఘానణేశ్వరే॥ (౨౫)
- అలంఘ్యశాసనేబ్రహ్మ విష్ణోర్నైర్విరపిదేవతైః।  
యదాగణానాంవదనే శ్రీశభక్త్యావివర్ణితా॥ (౨౬)
- నాపైతిష్ఠతదానందీ పునరేవమభాషత।  
తథాపిదేవోదేవానాం బ్రహ్మణామధీశ్వరః॥ (౨౭)
- ఈశస్తిల్వవనేనాట్యం సావరోధస్తనోతియత్।  
తస్మాద్రాజోపచారార్థం రక్షాకార్యాహిసర్వశః॥ (౨౮)
- అమరత్వప్రదంయస్మాదమృతంచాపిగుప్తిమత్।  
ఇత్యేవముక్త్వాగణపా నీశస్యప్రతిహరకః॥ (౨౯)
- శంకరస్యగణాన్సర్వాన్ శశాసనుయశాఃపతిః।  
అథనందివచక్ముత్వా తేసర్వేగణపున్ద్రవాః॥ (౩౦)

- భువనేశత్రుభాసంతం పునరేవేదమబ్రువత్ |  
సర్వోత్రసర్వజన్మానాం దర్శయేద్యదితాండవమ్ || (౮౧)
- స్వతంత్రస్యవిభోకృత్యం కోనివారయితుంక్షమః |  
ఏతావదస్త్రాభ్యాధిత్వ మత్రహేమసభా న్తరే || (౮౨)
- కేసవారక్ష్యతేసేమా సేవాకాలశ్చక్రీదృశః |  
ఇతితేహంవచశ్శ్రిత్వా గణానాంగణరాట్స్వయమ్ || (౮౩)
- దిదేశతేభ్యస్సంరక్ష్యేత్ దేశాన్దేశికపుంగవః |  
ఆరక్షకాన్సభాయాస్స్వ సంతరంగాన్సమంతతః || (౮౪)
- తదసంతరకక్ష్యాయా భూతానాదిష్టరక్షణే |  
అసంతరాయాఃకక్ష్యాయాః పిశాచానాదిశత్రుభిః || (౮౫)
- తదసంతరకక్ష్యాయా న్నస్యాఃకాళింస్వపార్శ్వగామ్ |  
పాలయిత్రీవినిర్దిశ్య భైరవాదీంస్తతఃపరమ్ || (౮౬)
- రక్షకాన్కల్పయిత్వైవం కాలంచాకల్పయత్ప్రభుః |  
తత్రపూర్వాజ్ఞామథ్యాహ్నా సర్వేషాన్నాకవాసినామ్ || (౮౭)
- నిర్ధగన్ధర్వయక్షాణాం సాయాహ్నంసుదృశాన్నిశామ్ |  
చేతుర్దైవంవిభజ్యైవ సేవావసరమీశితుః || (౮౮)
- కల్పయిత్వానృణాన్తద్వత్సార్వకాలనిషేవణమ్ |  
తతఃపరంచయామిన్యాః పశ్చిమంప్రహరద్వయమ్ || (౮౯)
- స్వేచ్ఛాచిహారసమయ మీశస్యారచయత్సుధీః |  
అథబ్రహ్మచవిష్ణుశ్చ విబుధాశ్చశతక్రతుః || (౯౦)
- వ్యాఘ్రపాదోమునిశ్శ్రీమా న్సర్వేతేహ్యష్టచేతసః |  
పతజ్జలైమహాభాగ భవత్సంగవశాద్వయమ్ || (౯౧)

షష్ఠామహేమహేశస్య పరమానందతాండవమ్ |  
 పరమేశదయాపాత్ర ఫణిరాజపతజ్జాలే || (౯౨)  
 ఇతితేప్రీతమనసః ప్రశశంసుర్ముహుర్ముహుః |  
 మనశ్చక్రుశ్చతేవస్తుం సదాతలైవపావనే || (౯౩)  
 తతస్త్రిల్వవనేతస్త్వి న్నర్వేతాండవలాలసాః |  
 కృత్వాశ్రమాన్ప్రతిష్ఠాప్య లింగాన్వేషయథావిధి || (౯౪)  
 త్రిసంధ్యమర్చయంతస్తే సుగంధికుసుమాదిభిః |  
 న్యవసంతాండవసుథా మ్నాయమ్నాయమంత్రదితాః || (౯౫)  
 సూతః || యస్తేతమధ్యాయమసంగశ్రో రానందవృత్తప్రథమా  
 వతారమ్ | పతేల్లిసంధ్యంధుతపాశబంధో ముక్తోభవేద్యశ్చశృణో  
 తినిత్యమ్ || (౯౬)

ఇతి శ్రీమల్ సాగ్రద్దేవురాణే చిదంబరమాహాత్మ్యే ఆనంద  
 తాండవ ప్రశంసోనామ అష్టాదశోధ్యాయః.

### ఏకోనవింశోధ్యాయః.

సూతః || ఏతస్త్విన్నంతరేబ్రహ్మ యియమృతశ్చతురాననః |  
 భాగీరథ్యాన్తటంప్రాప్య తత్రాంతరేద్వినామని || (౧)  
 దేశేవిశాలాంబిధివత్ శాలామకృతసానుగః |  
 తత్రసంభూతసంభారః పుణ్యేచాహనిదీక్షితః || (౨)  
 ఆజుహవహవిర్భాగహేతోస్సే ద్వానథామరాన్ |  
 ఆమూతాఅపితే ధాత్రా వాసవాద్యాదివౌకసః || (౩)

- అజగ్నున్నైవతద్యజ్ఞం హవిర్భాగేనిరాదరాః।  
తతఃకిమేతదిత్యాశు సవిచార్యచతుర్ముఖః॥ (౪)
- తిల్వారణ్యస్థితాస్సర్వాః దదర్శజ్ఞానచక్షుషా।  
దేవతాహవిరాదాతు మానయేత్యథనారదమ్॥ (౫)
- ప్రాహిణో తద్వనంబ్రహ్మ జ్ఞానార్థవసుథాకరః।  
సోపివేగాత్సమాగత్య నమస్కృత్యసప్తేశ్వరమ్॥ (౬)
- సవిధేతస్యదేవస్య పరమానందనిర్భరాత్।  
విలాంక్యదేవాంస్తానేవ మబ్రవీన్నారదోమునిః॥ (౭)
- యమ్మదాగమహేతోర్నాం ప్రాహిణోత్పన్నసమ్భవః।  
సమాగచ్ఛతతత్రేతి వ్రణనామపునఃపునః॥ (౮)
- నారదోక్తంవచశ్శ్రుత్వా సర్వేదేవాఃకృతస్త్రితాః।  
వ్రత్యూచురేనంసృత్యేశ భక్తిభావితభావనాః॥ (౯)
- ఆనన్దతాండవసుథా మాకంఠమ్పిబతాంహినః।  
అపవర్గేథవాస్వగ్నే హవిర్భాగేచనాదరః॥ (౧౦)
- నారదోపినిశమైవం వాక్యమేతద్దివాకసామ్।  
పిత్రేనివేదయామాస వ్రతిపాలయతేసురాత్॥ (౧౧)
- లోకేశోపివచశ్శ్రుత్వా నారదస్యమహామతేః।  
అన్విష్యామ్యహమేవేతి ప్రావతిల్వవనంజవాత్॥ (౧౨)
- ఆయాన్తంహారతోదృష్ట్వా ప్రాప్తదీక్షావిధింవిధిమ్।  
గౌరవాదాశుతేప్రీతాః వ్రతిజగ్దుర్దివాకసః॥ (౧౩)
- అన్వితస్తైస్తతస్తీర్థే శివగంగాభిధానకే।  
కృతస్నానవిధిర్దేవం వ్రణనామసభాపతిమ్॥ (౧౪)

- తతఃప్రణమ్యదేవేశం మూలస్థాననివాసినమ్ |  
మునినావ్యాఘ్రహదేన సహతస్యాశ్రమంయయా || (౧౫)
- తత్రాసౌపార్శ్వయోర్దృష్ట్వా వాసవప్రముఖాన్సురాన్ |  
బద్ధాఙ్గాలిపుటోబ్రహ్మ జగాదమధురంవచః || (౧౬)
- ఆద్యాహమమరాస్సేష్ఠా యజ్ఞంకర్తుంకృతక్షణః |  
యష్కాభిర్భుజ్యతాన్తత్ర హవిరగ్నౌవషట్యుతమ్ || (౧౭)
- ఇతితస్యవచస్సుత్వా బ్రహ్మణోనాకవాసినః |  
కేవలన్నతమూర్ధాన స్తథురేవాకృతోత్తరాః || (౧౮)
- దృష్ట్వాస్థితిమిమాంధీరాం దేవానామృద్ధసంభవః |  
అజానన్ద్వివభావజ్ఞోప్రాహైరావతవాహనమ్ || (౧౯)
- దివాకసాంస్థితేరస్యా హేతురశ్రావినారదాత్ |  
తతైవదృష్త్వాస్తాభి స్త్వంకిమత్రకరిష్యసి || (౨౦)
- ఇత్యుక్తోదేవదేవేన బ్రహ్మణాపద్మయోనిసా |  
భేత్తాగిరీణాంప్రాహేదం భీతోలోకపితామహమ్ || (౨౧)
- ప్రసేదదేవదేవేశ ప్రజాపతిపితఃప్రభో |  
నావరార్థమిహస్తాభి శృణుతత్త్వంవదామ్యహమ్ || (౨౨)
- అనందతాడ్జవామ్భాథా వగాభేచనిమజ్జతామ్ |  
స్వాధికారేతథాహారే విహారేచమసౌనసః || (౨౩)
- క్షాన్తవ్యమేతదామూయ నాగచ్ఛన్నమరాజితి |  
యదాదిష్టమృథవతా కరిష్యామ్యాధునైవతత్ || (౨౪)
- విసయోదితమాకర్ణ్య వ్యాఘ్రహదోబిడౌజసః |  
యదాహవజ్రీతత్పత్య మితిబ్రహ్మణమబ్రవీత్ || (౨౫)

తథాపి సేవావసరే సేవన్తాన్తాండవేశ్వరమ్।  
 స్వస్వాంశేనతథాయజ్ఞే భాగాన్స్వాన్స్వాఞ్చభుజ్జితామ్॥ (౨౬)  
 త్రిసహస్రమమీకిన్త మునయః వధితౌజసః।  
 అనువ్రజన్తత్వాంబ్రహ్మ న్మలఙ్కుర్వన్తసంసదమ్॥ (౨౭)  
 వ్యాఘ్రపాదవచశ్శ్రుత్వా విబుధాన్సహవాసవాః।  
 తన్వ్రశస్యతథాగంతుం యజ్ఞంధాత్రానుమేనిరే॥ (౨౮)  
 తతోమాధ్యందినిన్నేత్రై రనుగృహ్యపితామహాః।  
 నేద్యైస్సుతైశ్చమునిభి స్సహశాలాంవివేశహ॥ (౨౯)  
 ఓం ఇతి శ్రీమత్ సాగ్రద్దేవురాణి చిదంబరమహాత్మ్యే బ్రహ్మతిల్ప  
 వసప్రాప్తిర్నామ ఏకోనవింశోధ్యాయః.

ఓం శ్రీసాంబనరేణాయనమః.

వింశోధ్యాయః.

సూతః॥ ఏతస్మిన్సంతరేరాజా సింహవర్మామహాయశాః।  
 తత్రతిల్పవనేకర్తు మాజగామమహాత్తపః॥ (౧)  
 ఋషయః॥ కస్యరాజామహాభాగ సింహవర్మేతివిశ్రుతిః।  
 కిమర్థంచతప్తకర్తు మిహాయాత్తద్భ్రవీషినః॥ (౨)  
 ఇతితేషాంవచశ్శ్రుత్వా సూతఃపౌరాణికోత్తమః।  
 యథావత్కథయామాస సింహవర్మాశ్రితాంకథామ్॥ (౩)  
 సూతః॥ పురామహేశోభగవాన్ సురాసురనిషేవితః।  
 కృత్వాచతుర్విధాంకూయాం సంహారమకరోత్ప్రభుః॥ (౪)

- తదాజగదిదంభీమ మప్రజ్ఞాతమలక్షణమ్ |  
అనిర్దేశ్యమనిర్ణేయ మఘాత్పుష్టమివాఖిలమ్ || (౫)
- తస్మిన్మహాతిసంహార సమయేపరమేశ్వరః |  
రుద్రరూపధరస్సాయే దకరోచ్ఛండతాండవమ్ || (౬)
- పునస్స్వతంత్రోభగవా నిచ్ఛాశక్తిప్రచోదితః |  
సంహారస్యాంతసమయే స్వర్గంస్థాప్యస్వశక్తిమ్ || (౭)
- ప్రకాశ్యచమహామాయాం తస్యామద్భుతసంసది |  
నాదాదివజ్ఞతత్వాని ససర్జజగతామృభుః || (౮)
- శుద్ధమార్గంతతశ్చైవ సృష్టేవాచంచతుర్విధమ్ |  
మాతృకాయాస్తురియాయా వర్ణానుత్పాద్యశంకరః || (౯)
- ససర్జతేహంప్రథమం మాత్రాత్రితయలక్షణమ్ |  
సర్గాదికృత్యసహితం వ్రణవంస్వప్రకాశకమ్ || (౧౦)
- తతశ్చవ్యాకృతీప్తేభ్యో గాయత్రీంలోకమాతరమ్ |  
తస్యాస్ససర్జభగవా న్సర్వాస్యేదానతంద్రితః || (౧౧)
- తేభ్యస్ససర్జభగవా న్సప్తకోటిమహామనూకా |  
ఉవమంత్రాంతతప్తేభ్యస్తత్సంఖ్యాతాన్ససర్జహ || (౧౨)
- తదన్యస్యాస్సమాయాయాంతత్వజాతంససర్జహ |  
కాలాద్యవనిపర్యంతం చరాచరసమన్వితమ్ || (౧౩)
- తత్రస్థాన్యాత్మనస్స్విని పుణ్యపాపానిభూతలే |  
కాలక్రమేణపర్యాయా చ్ఛనైర్భోజయితుమ్మనః || (౧౪)
- బ్రహ్మవిష్ణూసముత్పాద్య స్వాంగాదమితతేజసా |  
సర్గపాలనకర్తారౌ శైలసాగరయోరుభౌ || (౧౫)



- స్థాపయిత్వాతతస్సర్వం హితై షీదమువాచహా।  
మహాస్తోత్రైదికామస్త్రా స్ర్వర్వయాగాయమత్కృతాః॥ (౧౬)
- తేషామధ్యయనార్థాయ సృష్టాజ్ఞైవద్విజాతయః।  
యాగస్యాపిచసీధ్యర్థం గావస్ససృజిరేమయా॥ (౧౭)
- హవిర్భిక్షద్యవైరేవ తైశ్చమస్త్రిద్విజాతయః।  
మత్ప్రీణనాయమన్మూర్తా వగ్నోజుహ్వతియేనరాః॥ (౧౮)
- కుష్మాపమన్యైస్తేస్వర్గం లభస్తేనాత్రసంశయః।  
మదాగమేషుయేనక్తా శ్చర్యామోగక్రియాపరాః॥ (౧౯)
- సారూప్యాదధికాముక్తిస్తేషాంసిద్ధానసంశయః।  
యేవైదికాపునర్యాగాన్నిష్కామాఃకుర్వతేద్విజాః॥ (౨౦)
- త్రివిధామపిబిందన్తి ముక్తిస్తేనాత్రసంశయః।  
వేదాన్తనిరతాయేతు జ్ఞానిసూరీతకల్పయః॥ (౨౧)
- మదాగమపరాయేచ జ్ఞానపాదేవ్యవస్థితాః।  
ఉభయేపిచవిద్వన్తి సాయుజ్యమతికుర్లభమ్॥ (౨౨)
- ఉభయేషుచమార్గేషు కర్మబ్రహ్మవరేషుచ।  
వేదాగమవ్రసిద్ధేషు యేనతిష్ఠన్తిపాపినః॥ (౨౩)
- చతుర్విధైశ్చతేదంద్యా దండైశ్చాస్త్రప్రహోదితైః।  
అస్తాద్ధ్యాహయితుంముక్తా శ్శాస్త్రాధానధికారిణః॥ (౨౪)
- ప్రవర్తయితుమేతాంశ్చ ధర్మాన్ స్థాపయితుంతతః।  
నివర్తయితుమేవాస్తా దసతోనాధికారిణః॥ (౨౫)
- ప్రవృత్తానవ్యనుచితే మార్గేశాసయితుస్తథా।  
అత్రరాజాహిశక్నోతి ప్రజాపాలనదీక్షితః॥ (౨౬)

- రాజాదురాత్మనశ్చాస్తి రాజాకాలస్యకారణమ్।  
 ఏణాంకమాశీర్భగవా నినిశ్చిత్తచేతసా॥ (౨౭)
- సర్వలోకాధిరాజ్యస్య శక్తజ్జిజ్ఞాన్నిరూప్యచ।  
 తతస్తాపూయధర్మజ్ఞో సవితుస్తనయాపుభౌ॥ (౨౮)
- నిగ్రహమగ్రహభ్యాఞ్చ ధర్మస్థాపనతత్పరా।  
 తయోరేకస్యభగవా న్దండందత్వాజగత్ప్రభుః॥ (౨౯)
- దక్షిణాశాపతిఞ్చక్రే వైలోక్యసమవర్తినమ్।  
 రాజ్ఞాంకమదమన్యంచ కృత్వామమటఛారిణమ్॥ (౩౦)
- అలంకృత్యచభూషాభి రార్పయన్నాకినాంకరే।  
 నాకినస్తమ్మహాభాగం తపనస్యతవఃఫలమ్॥ (౩౧)
- శనకైఃప్రాపయామాను రగ్రమ్నేరుమహీభృతః।  
 సమహేంద్రసదామధ్యే సమసింహసనేఢితః॥ (౩౨)
- సశాస్తిసకలాముర్వ్యం సస్తసాగరసంవృతమ్।  
 తమారభ్యహితావ్సరస్తత్పమానపరాక్రమాః॥ (౩౩)
- సదసద్వ్యక్తినిపుణా శ్శశాసుఃపృథివీమిమామ్।  
 తేమాఞ్చపంచమశ్రీమాకా రాజాలేఖేంద్రసంజ్ఞకః॥ (౩౪)
- ఆనీద్భాగీరథీపూర పరివన్ధియశోజుగ్రః।  
 చిత్తజ్ఞేతస్యభూవస్య మహిష్యాశీలభూషణే॥ (౩౫)
- ప్రథమాయాంతయోరానీ త్సింహరూపధరఃసుతః।  
 అన్యస్యాశ్చతథాఖ్యాతౌ పుణ్యలక్షణభూషణౌ॥ (౩౬)
- సుమతిర్వేదవర్తేతి పుత్రావాస్తామ్మహాజనాః।  
 తతఃపితాతయోశ్శాంతస్తపఃకర్తుంకృతోద్యమః॥ (౩౭)

- అభిషేక్తుం సుతంజ్యేష్ఠ మాధిరాజ్యఇయేషసః।  
తతస్తయోస్సుతోబ్యాయా స్పింహవన్తేతివిశ్రుతః॥ (౩౮)
- పితరంప్రణిసత్యాహ విసయేనకృతాజ్ఞలిః॥  
యవీయసేగుణవతే తాతశుశూషవేతవ॥ (౩౯)
- అభిరూపాయపుత్రాయ దేహిరాజ్యక్రియన్త్విమామ్।  
తపోవసమహంప్రాప్య తపశ్చరితుముత్సహే॥ (౪౦)
- ఈదృశస్యవిరూపస్య నాధికారోఽవసేధువః।  
ఏతోలేతనయాతాత రాజ్యరక్షేపితౄణా॥ (౪౧)
- తస్మాదనుజ్ఞాస్తవసే దేహితిప్రాణమత్పునః।  
పితాతస్యవచశ్శ్రుత్వా తనయస్యమహామతే॥ (౪౨)
- తద్భావదర్శనాద్దుఃఖీ జగాదమధురంవచః।  
జరయాపరిఘాతోఽహ మ్బాలావేవతవానుజౌ॥ (౪౩)
- అద్యత్వయితునిర్యాతే తపసేవతపోవసమ్।  
గృహ్యేతరాజ్యమస్తాక మామిషగ్రాహిభిఃవరైః॥ (౪౪)
- తస్మాచ్ఛతుర్విధాంసేనాం పరిగృహ్యక్రమాగతః।  
పాలయత్వమిదంరాజ్య మేతదేవతపస్తవ॥ (౪౫)
- పితుస్తథావిధంవాక్యం సనిశమ్యసహేతుకమ్।  
ఉవాచపునరప్యేవం తపసేకృతనిశ్చయః॥ (౪౬)
- తాతవిశ్వమ్భరాచక్ర ధారేయస్యతవప్రభో।  
తపఏవమమానందం సుఖమాయుశ్చదాస్యతి॥ (౪౭)
- తపస్తప్తంసదాశక్తో నైవరాజ్యమహంక్షణమ్।  
తస్మాత్ప్రీతమనాదేహి తదనుజ్ఞామిహద్యమే॥ (౪౮)

# వింశోధ్యాయః.

విషము క్తస్స పురేణ రాజ్యనిస్పృహచేతసా |

కేవలన్నమయామాస మూర్ఛానంచితయాకులః || (౪౯)

అనుజ్ఞాతఃకిలాసౌతు శమ్భుత్సరణతత్పరః |

ఏకవివనిర్గత్య ప్రగర్థేధరణీతలమ్ || (౫౦)

జాహ్నువీతోయ సంయుక్తే కృతస్నానోధసాగరేః |

సవిధేతస్యతీరస్య వంగదేశమవాప్యసః || (౫౧)

అస్యేద్యుఃప్రావిశద్రాజ్యం యస్తాద్భావకనామకమ్ |

తదతీత్యవునస్సోయ మోద్రదేశంసువిస్తృతమ్ || (౫౨)

ప్రవిశ్యతన్నమస్కృత్య భీమనాథస్తదంతరే |

ఘానాన్యపితదన్యాని తత్రసత్వామహాయశాః || (౫౩)

విపులంసంపదాపూర్ణ మాంధ్రరాజ్యంవివేశసః |

శ్రీపర్వతస్తతోసత్వా తత్రభూధరనాయకమ్ || (౫౪)

తర్జితేషుచిత్తేషు స్నాత్వాసమ్యగతద్వితః |

తతశ్చసర్వలోకేశ పార్వతీపతిభూషితమ్ || (౫౫)

కాశహస్తీగిరిన్నత్వా నిర్గచ్ఛసశనైశ్చనైః |

రాతంత్రగచ్ఛంతం దృష్ట్వాచాపధరంవసే || (౫౬)

రాజా || అహూయాత్రనిషీదేతి వాచమూచేమహీపతిః |

విసేస్మిన్మహాశ్చర్యం పర్యతేచవసేచర || (౫౭)

చివత్స్వమమతత్సర్వ మితివప్రచ్ఛశన్నువః |

నిధన్విష్టసభూపేన కిరాతోపికతానతిః || (౫౮)

ఉపవిష్ట ప్రరోర్ములే స్నిగ్ధప్రచ్ఛాయభూషలే|

దృఢబద్ధేషునింపశ్చ దంగాసక్తశరాససః|| (౧౯)

కృంశాంగంసాదచారేణ ప్రత్యువాచమహీపతిమ్|| (౧౯౫)

ఇతి శ్రీమత్ స్కాన్దపురాణే చిదంబరమాహాత్మ్యే హిరణ్యవర్చకిరాత  
సంవాదోనామ వింశోధ్యాయః.

ఓం శ్రీసాంబనటేశాయనమః.

ఏకవింశోధ్యాయః.

రాతః|| అహమస్మిన్మహాభాగ విపినేసత్వసంకులే|

శ్వభిస్సహమృగాస్తేషీ సంచరామ్యమునాపథా|| (౧)

దృష్టమత్రమయావత్త్యే తవేచ్ఛాయదితచ్ఛృణు|

యువాకశ్చిత్ శునాసాకం చరత్యత్రాద్భుతాకృతిః|| (౨)

తటాకంచనుస్తీర్ణ మస్త్యసాత్రవనాంతరే|

తత్పయఃపీతమాత్రేణ జహత్సేవజరాన్మప|| (౩)

అన్యానిస్వాదుతోయాని క్షాంతిచ్ఛేదకరాణిచ|

కాంతానిపద్మకల్పానై రత్రతీర్థాన్యసేకశః|| (౪)

కించసాధోనువిస్తీర్ణః మార్గోవ్యప్తివనాంతరే|

అనిశ్చితాష్టదిగ్భాగ స్సర్వేషాంబ్రామకశ్చసః|| (౫)

అన్యస్త్రిస్పదివిస్తీర్ణ కోపిశాఖీవదృశ్యతే|

నిశ్చలాభవతిచ్ఛాయా తస్యస్నిగ్ధాత్రమావహ|| (౬)

అలక్ష్మజనసంచారో వ్యేకోమార్గోమహమతే|

- అస్తికూపోమహానాజ స్నేకస్మిన్నపివర్కని |  
 స్వచ్ఛాయామత్రపశ్యంతో నిఘతస్తిజనాఃక్షణాత్ || (౮)
- అత్రనిత్యవ్రవాహాయా నద్యాస్తీరమసౌహరే |  
 చూతశాఖీమహానస్తి స్నిగ్ధచ్ఛాయస్పదాభీ || (౯)
- మూలేతస్యవరంలింగం దృశ్యే సతతంనృప |  
 మాపరూపాత్తదాసన్నా ద్బిలాన్నిర్గత్యనున్ధరమ్ || (౧౦)
- కాచిన్నవామ్బుదశ్యామా కన్యామివలయేక్షణా |  
 లింగంసమర్చయన్త్యేత ద్ద్విసంధ్యమ్పరయాముదా || (౧౧)
- ఆరూఢతురగఃకశ్చిద్య వాపాశౌధృరాంకుశః |  
 సరితంప్రవిశన్నిత్యం నిర్గచ్ఛన్నతులత్వరే || (౧౨)
- ఇత్యేతానిచదృష్టాని మయూరాజన్తహవనే |  
 అలక్షితానిచిత్రాణి నగణ్యంలేపరశ్మతమ్ || (౧౩)
- ఇతితస్యవచస్కృత్వా కిరాతస్యాధసూమిపః |  
 తల్లింగదర్శనాకాంక్షీ పునరాహవసేచరమ్ || (౧౪)
- లింగమత్రవసేప్రాక్తం చూతమూలనివాసియత్ |  
 తద్దర్శయత్త్వచస్సాక ముపకారఃకృతోభవేత్ || (౧౫)
- ఇత్సుక్తస్సమహీషేన నిషాదోమాంసలోలుపః |  
 తతేతినిర్భయోహస్తే ధృతకోద్ధృతసాయకః || (౧౬)
- నిబిడోద్భుతవృక్షేణ గత్వాకేనాపివర్తనా |  
 దర్శయామాసతల్లింగం రాజ్ఞేతస్మైమహాద్యుతిః || (౧౭)
- సోపిభూషవ్రసన్నాత్మా చూతమూలనివాసినః |  
 జగదానందమూలస్య సన్నిధింప్రావశూలినః || (౧౮)

- తతః పరమయాభక్త్యా తంప్రణమ్యజగద్గురమ్ |  
తత్సమీపేప్రవాహిన్యాం కంపా సరితినిత్యశః || (౧౯)
- ప్రీతస్సానవిధిస్తస్య కుర్వన్సుజానిరంతరమ్ |  
లాభాయతస్ప్రసాదానా న్నత్రోవాసచిరస్మృతః || (౨౦)
- తస్య నేవారసమ్నోక్తు మసహయాసౌజనేశ్వరః |  
శ్యామాకామ్బుభృతప్రాణః నివసన్ప్రీతచేతనః || (౨౧)
- ఏకదాభృతకోదజ్ఞం స్థితమాత్మసమీపతః |  
క్షమాసంజ్ఞయాసమాచూయ నిజగాదివనేచరమ్ || (౨౨)
- చక్షుణ్ణాగ్ధవపర్యంతమితోగత్యావనేచర |  
స్వేచ్ఛయాతత్తదాశ్చర్యం దృష్ట్వాతదృగ్భమిసమ్భవమ్ || (౨౩)
- పాశ్చాత్యవారిధే స్తీరం గంతుమత్యాదరోమయ |  
తస్మాద్దర్శయసర్వాంగం రమ్యంగమ్యమయత్నతః || (౨౪)
- తనైవేదంసఖేకార్యమనుగన్తుమహంక్షమః |  
తతస్సోపివచశ్శ్రుత్వా మహీపస్యజగాదచ || (౨౫)
- పదమాత్రస్తునైవాత్ర గంతవ్యం కాననేప్రభో |  
అస్యమధ్యగతేనాద్య ద్విధాగోనలభ్యతే || (౨౬)
- ఏతస్యనైవపర్యంతో దృష్టః శ్చైశ్చిదపిక్వచిత్ |  
అహమేవపురాగత్వా వర్తసంచింత్యకాననే || (౨౭)
- ఆగమిష్యామితావత్త్వ మత్రతిష్ఠమహమతే |  
ఇత్యుక్త్వాతత్ప్రణమ్యాసౌ భృతకోదండసాయకః || (౨౮)
- వనవర్తనిచారార్థం త్వక్తభీతిర్వినిర్యయా |  
అసాద్యసరణీంసీంధోః కౌసనాన్వపిపర్యతాక || (౨౯)

- అలోక్యశనకైఃకాలాత్ పునరాగత్యలుభకః।  
ఏకాకినంమహీనాథం స్వస్యాగమనకాంక్షీణమ్॥ (౩౦)
- ప్రణివత్యవనేతిస్త్రి న్యథాదృష్టమువాచసః।  
గతోఽహంకాననేశ్రీమహారంభ్యత్నేనదుర్గమే॥ (౩౧)
- దృష్టనైవకిమప్యత్ర మయామార్గంవిచిన్వతా।  
కిన్మదూరేవనస్యాస్తే నదీకాచిద్విలాకితా॥ (౩౨)
- తస్యాస్తీరేపివిపులే శ్రీమత్తిల్వవనంవిభో।  
తన్మధ్యేస్ఫుట్టహేమాబ్జమ్మహాత్తీర్థవరంశుభమ్॥ (౩౩)
- తర్హషీణతరేరమ్యే వ్యాఘ్రరూపకరాంఘ్రికః।  
కశ్చిదాస్తేమహాతేజా నిద్రావిప్లవనిశమ్॥ (౩౪)
- దృష్టేతస్త్రిన్మహాప్రాజ్ఞ నివృత్తోఽహస్తతోభియా।  
ఏతానితత్రదృష్టాని త్వదాఙ్గావశవర్తినా॥ (౩౫)
- నిషాదస్యవచశ్శ్రుత్వా సింహవర్తాపితత్త్వణాత్।  
ప్రీతచేతాస్సముత్థాయ తత్రగంతుంకృతోద్యమః॥ (౩౬)
- వ్యాఘ్రరూపంతమేవాశు దర్శయేతివనేచరమ్।  
ఉక్త్వాతర్గమనార్థాయ మాతమూలనివాసినమ్॥ (౩౭)
- ప్రణివత్యమహేశానం సహతేనవినిర్యయా।  
కిరాతోపివనాస్తేన నృపమానీయదూరతః॥ (౩౮)
- క్రమేణప్రాపయామాస రమ్యన్తిల్వవనాంతరమ్।  
సోపితత్రవనేదివ్యే తటాకస్యసమీపతః॥ (౩౯)
- దదర్శతంతపస్యంతం చిత్రార్పితమివాసలమ్।  
అధద్యస్తామహాభాగం భయవిహ్వలమానసః॥ (౪౦)



- సమీపన్నగతస్తస్య సనివృత్తశ్చతష్టణమ్ |  
 కస్త్యమిత్యత్రపృచ్ఛామి యదిశావస్తదాస్యతి || (౪౧)
- ఇతిసిద్ధితకర్తవ్యః కేవలన్నిశ్చలస్థితః |  
 ధృత్వాచైవభిరన్తత్ర విన్నయాకులమానసః || (౪౨)
- పశ్యస్తస్యవపుశ్చాన్తం పునశ్చిన్తాపరోభవత్ |  
 అస్యాసన్నకృతస్నాన మూర్తిరాద్రంచవల్క్రమ్ || (౪౩)
- ఏతచ్ఛక్తిం చపాలాశం పలాశంచనవోచ్ఛ్రితమ్ |  
 కుశానామ్మూర్తిరాద్రైవ ముగ్ధాన్తిసమిధోరసాక్షా || (౪౪)
- పుష్పాణ్యపచితాన్యద్య వ్యాకోచానిశనైశ్చనైః |  
 జటాభారోపిముక్తాభా జ్వలబిష్టాన్విముగ్ధాతి || (౪౫)
- తస్మాత్ప్రవృత్తమాత్రోయం సమాధిస్తుమహాత్మనా |  
 ఆద్రైవపునరశ్శేష మానంముగ్ధైతవానవా || (౪౬)
- కింకరీమీతిచిన్తాభి ర్ద్వీలాంతమనాశ్చిరమ్ |  
 వినయేనభయేనాపి ప్రాణమత్తస్తపోనిధిమ్ || (౪౭)
- ప్రణిధాయమహానన్ద మయమానన్దతాన్ద్రవమ్ |  
 విరరామమహాయోగీ విశ్వవిజ్ఞానతత్పరః || (౪౮)
- అథేష్టమాళిపాదాబ్జ చిన్తాసంతతసక్తయా |  
 విభేదంచక్రికాలస్య జానాతిన్యధియాభృశమ్ || (౪౯)
- గతస్యవర్తమానస్య కాలస్యాపిభవిష్యతః |  
 స్థితింవిచిన్త్యచిత్తేన చిరన్నిర్మలచేతసః || (౫౦)
- కాలేవ్రవృత్తమానేఽస్మి సూర్యవంశసముద్భవః |  
 మనూఽస్తుపృథ్విమశ్శ్రీమా సూర్యమేరద్యహిశాసితా || (౫౧)

- తస్యభూవస్యపుత్రాణాం త్రయాణామయమగ్రణీః।  
సింహవత్కైతివిఖ్యాతస్తం విదిత్వాతపోనిధిః॥ (౫౨)
- వశ్యస్పృశస్థితంభీతం కృతాజ్ఞలిపరిగ్రహమ్।  
స్వాగతంకంతవాద్యైతి సింహవర్మాణమబ్రవీత్॥ (౫౩)
- ఏవముక్తోమునీద్వేణ సింహవర్మాచసాదరః।  
పునఃకృతాసతిస్తస్యై ముదంచమహతీందధా॥ (౫౪)
- అవలమ్యకరేణాథ మునిఃకమలశోభినా।  
భూపమత్రనిషీదేతి సన్నివేశ్యాసనాన్తికే॥ (౫౫)
- ఆగతఃకింత్వమేకాకీ దుర్గమేష్ఠిన్వనాస్తరే।  
కారణంకథయస్వేతి తమపృచ్ఛత్రపోనిధిః॥ (౫౬)

ఓమితిస్కాన్దేపురాణే చిదన్బుగమాహాన్వేయ హిరణ్యచక్రలిప్త  
వసప్రాప్తిర్నామ ఏకవింశోధ్యాయః.

ఓం శ్రీసాంబసఠేశాయనమః.

ద్వావింశోధ్యాయః.

- సింహవర్మా॥ ప్రథమోగౌడనాథస్య రాజ్ఞస్సూనురహమ్నునే।  
మమద్వామహితౌప్రాజ్ఞా వనుజౌపుణ్యలక్షణౌ॥ (౧)
- త్వత్కటాక్షేణతమ్నుక్త్వా భవబంధంభయజ్జరమ్।  
ప్రాప్తుమీశపదామ్భౌజం పరమానందదాయకమ్॥ (౨)
- రాజ్యభారస్యదుఃఖాని త్యక్త్వాసర్వాణిచేతసా।  
నిగ్గతోఽహంతవఃకర్తు మేకాకీమునిపుంగవ॥ (౩)

సింహవర్మవచశ్శ్రుత్వా వ్యాఘ్రపాదోమహామునిః|

విష్ణోవిన్మితోభూత్వా వ్యాజహరస్యపాత్తజమ్|| (౪)

వ్యాఘ్రపాదః|| ధర్మతోరాజ్యభారస్య ధారకోసిమహామతే|

పితౌచతేజరావిష్టౌ నైవహస్తంక్షమఃపరాః|| (౫)

ఏవంస్థితేపరిత్యజ్య సర్వన్నిస్సృహచేతసః|

తపశ్చర్యావనాస్తేతే యుక్తన్నప్రతిభాతిమ్|| (౬)

సింహవర్మ|| రాజ్యవైవాహమహ్వామి సింహరూపధరోమునే|

తస్మాద్రాజ్యేనమేవాఞ్ఞా సచరాజ్యభరేధునా|| (౭)

కిన్ననాకంకతేతాతే మమభూమిధురంధరే|

అస్త్రద్రాజ్యస్యరక్షామై దక్షవేనమమానుజౌ|| (౮)

తస్మాదద్యక్యపాథార విశ్వక్షేపవినాశక|

కేవలమ్మమరయైషై కారుణ్యగురుసువ్రత|| (౯)

వ్యాఘ్రపాదోవచశ్శ్రుత్వా సదయమ్మనిపుంగవః|

ముక్తాయంసింహరూపేణ యదిసద్యోనృపాత్తజమ్|| (౧౦)

వసుధాంబాహువీర్యేణ సకలామ్బులయిష్యతి|

అద్యమేసింహరూపత్వా వ్రహ్మనాఞ్ఞామునీశ్వర|| (౧౧)

అద్యనాస్తీత్యనేనూక్తం వ్యక్తమేవసుదుఃఖినా|

యదికిన్తనతేశోయ మస్యరక్షాజ్ఞురిష్యతి|| (౧౨)

సర్వాణిశివకార్యాణి కర్తుంయోగ్యోభవేదయమ్|

విభావైవంచరంచిత్రే శివజ్ఞానైకతత్పరే|| (౧౩)

అత్రాస్యక్షణమిత్యక్త్వా భూపంప్రాపతదాశ్రయమ్|

యత్రాస్తేభగవాన్ప్రీతః పఠజ్జాలిమహామునిః|| (౧౪)

నీమాదురవగాహస్య శబ్దామ్భోధేరనుత్తమః।

తత్సమీపంసమాగత్య వ్యాఘ్రపాదముసర్తుదా॥

(౧౫)

విస్తరాదాగమంతస్త్వై తస్యరాజ్ఞోన్యవేదయత్।

సోపితవ్రవచశ్శ్చత్వా తేనసాకమ్పతజ్జలిః॥

(౧౬)

నేవావసరమాలోక్య సతేశస్యాన్తికంయయా।

అథతస్త్విన్యతేసద్యస్సింహవర్తామహీపతిః॥

(౧౭)

వివేశమహతీంచినాం పరిశూన్యేనచేతసా।

అవిజ్ఞాతవ్రవస్తస్య సర్వగస్యనిరంతరమ్॥

(౧౮)

నేవ్యయాహ్వాన్యథాకర్తుం కస్యమర్థవిధేర్భువమ్।

అద్యదృష్టమునీన్ద్రోపి గతవివవనాన్తరమ్॥

(౧౯)

కింకరోమీతినిన్విణ్ణః ఖిద్యమానేనచేతసా।

అథ్యాసిష్టాశ్రమతరో రసహయస్త్వహోన్యపః॥

(౨౦)

అథతౌతాండవసుథా రససంతుష్టమానసా।

ఆవేదితేనరేన్ద్రస్య అగమేసింహవర్తణః॥

(౨౧)

నవిద్యోసటరాజోన్మై ప్రసీదేత్కుప్యతీతివా।

యావన్నివేదయిష్యావో సతేశాయతదాగమమ్॥

(౨౨)

ఇతినిశ్చిత్యతౌచిన్తే దేవదేవప్రణమతుః।

కరుణార్ద్రావమీస్తుత్వా కాలజ్ఞావృద్ధిరీశ్వరమ్॥

(౨౩)

వృత్తంతస్యసతేశాయ తౌవిజ్ఞాపయతాముఖే।

మునీ॥ ప్రసీదధేధదేవేశ పార్థివఃపంచమోమనోః॥

(౨౪)

- సింహవర్మాతపఃకర్తు మాయానీదశ్చదాశ్రయమ్ |  
దయయాతాణ్డవంతస్తై దర్శయిత్వామహేశ్వరమ్ || (౨౫)
- సింహత్వమపనీమైసం త్రాయస్వేతిప్రణేమతుష్టి  
ఏతదాకర్ణ్యభగవా నిండుమాశ్రియ్యాన్నిధిః || (౨౬)
- ప్రసాదాచమునిశార్దూలౌ ప్రౌఢగమ్భీరయాగిరా |  
శ్రీమహేశ్వరః || జానేహమాగతంతస్య తావకంచమనీషితమ్ || (౨౭)
- తదన్వైచకరిష్యామి తస్యనామపియద్ధితమ్ |  
అస్మిన్ స్తీర్థవరేరమ్యే శివగంగావరాభిధే || (౨౮)
- సంస్కృత్యసింహవర్మాణ మసయత్వమ్మదంతికిమ్ |  
అతఃపరంవిచిత్రాయా మచ్ఛక్తేర్వశ్యతాంగతిః || (౨౯)
- మాధ్యస్థినిమిమతిప్రౌఢ మాదిదేశమహేశ్వరః |  
తతస్సపరమః ప్రీతః పతజ్జానిసమన్వితః || (౩౦)
- జగామసత్వరంతస్య సమీపంసింహవర్క్షణః |  
అత్రాస్తరేనిమిత్తాని శుభాన్యాసన్తహీషీతః || (౩౧)
- తానిదృష్ట్వాససంప్రీతః పశ్యన్నాస్తాగమంమునేః |  
తతఃప్రసన్నమనసౌ తావాగత్యమునీశ్వరా || (౩౨)
- ధన్యానీతిమహాభాగం సింహవర్మాణమాహతుః |  
సింహవర్క్షన్తహారాజ శృణుదేవదయామితః || (౩౩)
- హరిబ్రహ్మదిదేవానా మావయోశ్చాపిదుర్లభమ్ |  
అనందతాండవంతుభ్యం దర్శయిష్యతిశంకరః || (౩౪)
- తత్త్వంతీర్థవరేహస్త్రికౌ శివగంగాభిధేద్రుతమ్ |  
స్కృత్వాపశ్యసభాధీశ పాదాబ్జంతాండవోజ్జ్వలమ్ || (౩౫)

- దుశ్చరంతుతఃకృత్వా యదాప్నోషితదాక్షుహి।  
ఇతితద్వచనంశ్రుత్వా రాజావిస్మృతమానసః॥ (౩౬)
- వ్రశస్యసత్పంగళం స్నాతుంలీర్థమవాతరత్।  
మమజ్జివగంగామ్భ స్యసౌనీంహవపుర్వపః॥ (౩౭)
- ఉన్నమజ్జస్ఫురత్కాన్తి ర్దధౌదేహంహిరణ్మయమ్।  
శివగంగామ్భసత్తస్మా దున్నజ్జన్మమహీవతిః॥ (౩౮)
- మహార్ణవజలాదుద్య ద్బాలాదిత్యఇవాబభౌ।  
హిరణ్మయవపుశ్చాయం తద్వృష్టామునయస్సురాః॥ (౩౯)
- తతోహిరణ్యవర్తేతి నామతస్యాభిచక్రిరే। (౪౦)

ఓమితి శ్రీస్కాన్దేపురాణే చిదంబరమాహత్యే హిరణ్యవర్క  
వరలాభోనామ ద్వావింశో ధ్యాయః.

ఓం శ్రీసాంబన లేఖాయనమః.

త్రయోవింశో ధ్యాయః.

- సూతః॥ తతోమంధ్యందిని తస్య మహీవస్యమహాలేపః।  
ఉపదిశ్యమహామంత్ర మక్షయానందకారణమ్॥ (౧)
- వేదానామపితంమృగ్యం యోగిబృన్దనిషేవితమ్।  
దర్శయామాసభూపాయ దివ్యస్తత్రచిదమ్బరమ్॥ (౨)
- నలేశోపితదాతస్తై కారుణ్యార్ణవచంద్రమాః।  
తాండవందర్శయామాస సచ్చిదానందలక్షణమ్॥ (౩)
- అలోక్యాక్షీసుధాసార మంగహరమనౌహరమ్।  
అనందతాండవంశమ్భో రవాజ్జనసగోచరమ్॥ (౪)

- ప్రస్విన్నసర్వావయవః ప్రస్ఫురత్పులకోత్తరః।  
ప్రసృతానందసలిలః ప్రాథగద్గదికస్వసః॥ (౫)
- ప్రణమ్యదండవద్భూమా దేవదేవంసభాషత్మ్।  
బద్ధాఙ్గులిరథోత్థాయ స్తుత్వాస్తుతిభిరీశ్వరమ్॥ (౬)
- పరమానందవివశ స్సరాజేతివ్యజ్జిహత్।  
ఇంద్రోపేద్ధ్రాదిదుర్దర్శ మిందులేఖావతంసకమ్॥ (౭)
- ఆనందతాండవమహ మద్రాక్ష న్నదనుగ్రహత్।  
తత్త్వాతీతమహానంద మయమానందతాండవమ్॥ (౮)
- ఉరరీకుర్వతోయోగి ధ్యేయస్యాప్యేతయోగ్యతే।  
అవతీర్యభువంహైమిం సభామాత్రిత్యతిష్ఠతః॥ (౯)
- యానితేశివకార్యాణి తానికర్తుంత్వదాఙ్గాయా।  
శక్తిస్తేహిమమబ్రహ్మణైలాదేరివశంకర॥ (౧౦)
- భగవానితివిజ్ఞప్తః ప్రీతచేతామహీభుజా।  
ముంచన్నివసుధావృష్టిం నిజగాదమహీవతిమ్॥ (౧౧)
- త్వద్భక్త్యాపరితుష్టాస్త్వి నృపశార్దూలసువ్రత।  
క్రియతేయ త్వయాకృత్య మేతయోరేవసర్వదా॥ (౧౨)
- ప్రీతయేమేభవత్యేవ తదేతత్క్రియతామిహ।  
దేవస్యాఙ్గాంతథేత్యాశు కృత్వాశిరసీభూషతిః॥ (౧౩)
- ప్రసన్నవదనోదేవం ప్రణివత్యవినిర్యయా।  
మునినావ్యాఘ్రపాదేన తతోవిశ్వహితైషిణా॥ (౧౪)
- శ్రీమూలస్థానదేవస్య సన్నికర్ష మనీయత।  
మాధ్యందినిరసౌతస్మై దర్శయన్తత్రతాండవమ్॥ (౧౫)

- జగాదమధురంవాక్యం వినయావనతంనృపమ్ |  
ప్రథమంనృపశార్దుల పూజితోఽయంమయాశివః॥ (౧౬)
- ఏతత్ప్రసాదలాభేన దృష్టవాసస్మితాండవమ్ |  
ఇత్యుత్త్వాతన్నహలింగం మూలస్థాననికేతనమ్॥ (౧౭)
- సల్వాస్వయన్తథాభూమే ర్మమయామాసనాయకమ్ |  
స్వనామచిహ్నస్థానేచ యల్లింగంస్థాపితమ్పురా॥ (౧౮)
- తస్యాప్యకారయత్పూజాం సాదరేణమహీభుజా |  
తతోనాగపురంసద్యః ప్రావయిత్వాజనేశ్వరమ్॥ (౧౯)
- ప్రణమయ్యచదేవేశం భాగధేయంవతంజలేః |  
ఉపమన్యుప్రసూపాద ఉపసంగృహ్యపార్థివమ్॥ (౨౦)
- ప్రదర్శ్యతస్యైరాజాన మేవంవత్ప్రియచోబ్రవీత్ |  
ప్రియేత్వంహిపురాయత్నై రుపమన్యుమబీజనః॥ (౨౧)
- అయత్నలబ్ధిసోఽయన్తే సూనురద్యసమాగతః |  
ఇతిప్రీత్యాదదాతస్యై పుత్రత్వేతంమహామునిః॥ (౨౨)
- ఇతిదక్షోమునీష్ఠ్రిణ శుత్వత్వేనరాధిపః |  
సహసాజననీంప్రీతో వవందేతత్పదాపునః॥ (౨౩)
- సాధ్వీసాపిమునేర్భార్యా ఫుల్లపద్మసమాసనా |  
వంశమాదామచిర్వత్తో దేవేనేతితమాదదే॥ (౨౪)
- అథప్రసన్నహృదయే తాభ్యాంప్రీత్యవలాలితే |  
మనువంశధరేతస్మిన్స్వర్తమానేతదాశ్రమే॥ (౨౫)
- పాతయన్నితరాంతస్మిన్దృష్టింకారుణ్యగర్భితామ్ |  
సమునిస్థానమాహత్మ్య ముపదేష్టుమృచక్రమే॥ (౨౬)



- వ్యాఘ్రపాదః॥ అంబికారమణశ్శంభు రవాఙ్మనసగోచరః॥  
అఖండపరిపూర్ణోపి నైవ కేనాపిలక్ష్మ్యతే॥ (౨౭)
- తథాపిసృషశాద్గుల దయయాచోదితశ్శివః॥  
దృశ్యోన్మత్సృతిజన్తూనాం చార్కణేనాపిచక్షుషా॥ (౨౮)
- కింఞ్చముక్తిప్రదాయీని జంతూనాంచంద్రశేఖరః॥  
అదౌఘానాన్యనేకాని భువిదివ్యానినిర్మమే॥ (౨౯)
- తేష్వప్తపప్తిఘానాని ముక్తిదాయీనిభూతలే॥  
ప్రవితానిమహేశస్య సదాసాన్నిధ్యహేతవః॥ (౩౦)
- తేషుస్థానేషుఘట్కాహు ర్ముఖ్యానిమునయోన్మవః॥  
తేషుచాత్మంతముఖ్యాని త్రీణ్యేవాహుర్మహర్షయః॥ (౩౧)
- పుండరీకపురంద్వేతత్ కాశీచకమలాలయమ్॥  
ఏషుఘానేషుయేనిత్య ముషిత్యాకుర్వతేతవః॥ (౩౨)
- కాలక్రమేణముచ్యంతే తేసర్వేష్యేత్రవైభవాత్॥  
ఏషాంత్రయాణాంస్థానానాం కోవర్ణయతివైభవమ్॥ (౩౩)
- యజ్జప్తుర్లభతేముక్తిం దర్శనాన్తరణాజ్జనేః॥  
తత్రాప్యస్యమహాభాగః స్థానవర్యస్యవైభవం॥ (౩౪)
- సర్వాతిశాయిశ్చోతవ్యం తాపత్రయహరంసతామ్॥  
కదాచిన్నవయంజ్ఞాతాః కమలాలయనీమని॥ (౩౫)
- కామవచ్చపరిత్యక్తం కాశ్యాన్నైవకశేబరమ్॥  
అత్రకేవలమానీనా ముక్తావర్తామహేవయమ్॥ (౩౬)
- సఖాయాంసృత్యతశ్శంభో స్సదాపాదాబ్జదర్శనాత్॥  
సచక్షుర్తోభవత్యేవ యస్తుతిల్వవసంసకృత్॥ (౩౭)

- యదృచ్ఛయాసమాగత్య వశ్యత్యానందతాండవమ్ |  
కిముతాత్రసరోనిత్యం నివసంశ్చిస్సభాన్తికే || (౩౮)
- ఆనన్దతాండవంవశ్యం నిత్యంసేష్యత్యసేహసమ్ |  
చిదమ్బరమిదంతావ త్కాశీవన్దైవముక్తిదమ్ || (౩౯)
- ఇతీదంయేవరిత్యజ్య కాశీంగచ్ఛక్తిమానవాః |  
తేషాన్దేహవసానేపి ముక్తింపైవదదాతిసః || (౪౦)
- చిదంబరావమానేన వ్రణీదేచ్ఛసశంకరః |  
వసన్తశ్చాత్రమనుజా మహేశసమతేజసః || (౪౧)
- జీవన్ముక్తాశ్చదృశ్యతే జగద్వ్యాపారనిస్థితాః |  
తదీదృశన్త్యయాదృష్టం స్థానేశంకరతాండవమ్ || (౪౨)
- సర్వమంగళయాదృష్టం భవతఃకిమతఃపరమ్ |  
మాన్యోసిభువనైస్సర్వై రస్మాదప్యశికన్మృతమ్ || (౪౩)

ఇతిశ్రీమత్ సాగ్రద్దేవురాణే చిదమ్బరమాహత్యై వ్యాఘ్రపాద  
హిరణ్యవర్కసంవాదోనామ త్రయోవింశోధ్యాయః.

ఓం శ్రీసాంబనటేశాయనమః.

చతుర్వింశోధ్యాయః.

- వ్యాఘ్రపాదః || కింజల్పతేకభయిష్యామి స్థానస్యాస్యచవై భవమ్ |  
ఇతిహాసపురాణేషు శ్రూయమాణమ్మనఃపునః || (౧)
- అస్తిశౌనకఇత్యుక్తో భృగుశామగ్రణీర్ఘ్ననిః |  
యముద్దిశ్యసముద్భూతా శ్రూయతేభారతీకథా || (౨)

- సకదాచిత్పరిజ్ఞాన పరిపూర్ణంశిలాదజమ్।  
 పప్రచ్యార్థమిదన్నత్వా పర్యాయపరమేశ్వరమ్॥ (3)
- శాసకః॥ తాండవంతనుతేశముచ్చ స్సర్వమంగళయాసహ।  
 జగతాముపకారాయ త్రిసంధ్యమితినశ్శ్రుతమ్॥ (౪)
- దివివాభువివాతత్తు పర్వలేవాజలేపివా।  
 వనేవోపవనేవాపి తథాపితృవనేపివా॥ (౫)
- మండలేచండభానూర్వా బింబేవాశీతరోచిషః।  
 స్థానేష్వేతేషుభామేషు కుత్రదృశ్యేతితాండవమ్॥ (౬)
- ఇతివృష్టస్సమునినా కైలాదిశ్శంకరప్రియః।  
 ప్రహర్షమతులంప్రాప్య శాసకస్తమభాషత॥ (౭)
- నందీ॥ కైలాసేసర్వదాదేవ స్తాండవస్తనుతేమునే।  
 కేవలస్తముమాదేవీ పశ్యత్యస్యోనపశ్యతి॥ (౮)
- శుద్ధరీకపురేకిస్తు భగవాననిశంశివః।  
 శ్రీమద్దభిసభామధ్యే తనూత్యానందతాండవమ్॥ (౯)
- కైలాసేవిహితంయత్తు నృత్తంకాలస్యవైరిణా।  
 కాత్యాయనైకయాదృష్టం కాదాచితక్రంచతద్విడుః॥ (౧౦)
- యత్తుహేమసభామధ్యే రచితంచంద్రమాళినా।  
 తత్సనాతనమిత్యాము స్సర్వదృశ్యభిశాసక॥ (౧౧)
- దిదృక్షౌతవయద్యస్తి తత్రత్వంగస్తుమర్హసి।  
 నాపరంశివగంగాయా స్తీర్థంస్థానఞ్చిదమ్బరాత్॥ (౧౨)
- తన్నప్రాన్నావరోమంత్రో నాస్తిదేవోనటేశ్వరాత్।  
 తదాలాక్యాత్మహిఫల ఇచ్చార్కణనైవచక్షుషః॥ (౧౩)

- ఇత్యుక్తోయోగివర్యేణ శానకోమునిసత్తమః |  
 వితత్తిల్వవనంరాజ స్సత్వరంప్రాపపావనమ్ || (౧౪)
- అత్రస్నాత్వామహాతీర్థే శివగంగాభిధానకే |  
 చకారదుష్కరతరం తపస్తాండవదర్శనాత్ || (౧౫)
- సంవత్సరాస్తేభగవాం స్తస్మైకారుణ్యసాగరః |  
 దర్శయామాసమునయే శ్రీమతౌర్ణవమద్భుతమ్ || (౧౬)
- సదృష్ట్వాపరమానంద మయమానందతౌర్ణవమ్ |  
 స్వయన్నన ర్తహర్షేణ పులకాఞ్చితవిగ్రహః || (౧౭)
- ఆనందాశ్రుపరిక్షిన్న దృష్టిర్విరచితాఞ్జలిః |  
 తుష్టావబుద్ధిర్భగవాం సుత్యంసుమనసాంగజైః || (౧౮)
- సుత్యంతేభగవాఞ్శంభు ర్దదౌతస్త్వేవరద్వయమ్ |  
 బహ్వచామాధిపత్యంచ బుక్చాఖాసూత్రకారితామ్ || (౧౯)
- వరద్వయఞ్చలభ్యైవం మహేశామ్యనిపుంగవః |  
 ఆసిష్టాత్రాచిరేణాత్ర శాస్త్రచర్చాఞ్చకారహి || (౨౦)
- ఏవమస్యమహాభాగ స్థానవర్యస్యవే భవమ్ |  
 పునర్నిర్భోధమాహత్మ్యం పుండరీకపురస్యతు || (౨౧)
- కదాచిజ్ఞేమినిమునిః కర్మకాండవ్రవర్తకః |  
 సామూంసహస్రశాఖానాం పారందృష్ట్వామహామతిః || (౨౨)
- అకర్ణ్యవై భవంశ్రీమాన్ స్థానస్యాస్యమహాద్భుతమ్ |  
 శిష్యైస్సహసమాగమ్య తిల్వారణ్యమిదమ్మహత్ || (౨౩)

- శీతలేశివగంగాయా స్నాత్వాపాథసీపావసే।  
 దృష్ట్వాచిదమృరద్దివ్యం దేవంసమ్నాజ్యభక్తితః॥ (౨౪)
- తురీయపాదశ్రుతిభిస్తో త్రైస్తుత్వానటేశ్వరమ్।  
 సంప్రాప్తసర్వకామేశా గాణావత్యమవాప్తవాన్॥ (౨౫)
- సామగానప్రియస్యాస్య శమ్భారానన్దతాండవమ్।  
 అత్యంతపశ్చాద్భాగస్య న్నద్యాప్యాలోకతేమునిః॥ (౨౬)
- సర్వేవసిష్ఠప్రముఖా మునయోనారదాదయః।  
 పరోక్షఫలదాయాని త్యక్త్వాస్థానానిభూతలే॥ (౨౭)
- సదావసన్తిచాక్షుష్యే శంకరానందతాండవే।  
 ముక్తిదేదృష్టమాత్రేణ స్థానేఽస్మిన్మునిపుంగవాః॥ (౨౮)
- అపిచాకర్ణయాస్మాక మత్రాగమనకారణమ్।  
 అలభ్యస్యచసంసిద్ధి మావాసాభిరతిస్తథా॥ (౨౯)
- మధ్యందినేసపిత్రాహం సమాదిష్టేమహీపతే।  
 అత్రతిల్వమహారజ్యే కృత్వోటజమనాకులః॥ (౩౦)
- తపస్యన్సతతంప్రీతో నివసన్వత్సరాన్సమూన్।  
 అత్రాచ్ఛతానివసతో మమజాతాన్యనేకశః॥ (౩౧)
- చరితానినతానీహ సంఖ్యాతుంశక్నుమోవయమ్।  
 ఏతావంత్యేవచాన్యాని జిజ్ఞాసాస్తేమయాన్మవ॥ (౩౨)
- ఇతఏవతపశ్చారు ఇతోవై వ్యాఘ్రపాదతా।  
 ఇతోహిదారన్వీకార ఇతఃపుత్రాప్తిరేవచ॥ (౩౩)
- ఇతఏవమహాదేవ త్తన్మైక్షీరాభిమానయత్।  
 ఇతోహిదేవకీనూను ముషమన్యరదీక్షయత్॥ (౩౪)

- ఇతశ్చివాగమాధ్యాత్మ సకృష్టబోధితః పూర్వః ।  
ఇతోహిమూలస్థానేశ పూజనాత్సర్వసిద్ధయః॥ (౩౫)
- ఇతోమునీనాంసర్వేషాం సమాగమమపూజనమ్ ।  
ఇతశ్చదృష్టోభగవా నీశభక్తః పతజ్జలిః॥ (౩౬)
- ఇతోవిష్ణువిరించాది దుర్లభంతాండవామృతమ్ ।  
అవామపాయయచ్ఛంభు రస్యతృష్ణానివర్తనమ్॥ (౩౭)
- ఇతశ్చదేవశ్రీకార్య ధురీణస్యమహత్మనః ।  
దర్శనంతవసంజాత మస్మాకంసింహవర్మణః॥ (౩౮)
- ఇతశ్చతాండవేశస్య ప్రసాదాత్తవభూమిపా ।  
దుర్ఘటస్యతోజాతో దుర్ఘటశ్రేయసోన్వయః॥ (౩౯)
- శ్రీమద్ధిరణ్యవర్మత్వం శివగంగాప్రభావతః ।  
తేనేదంవర్ణ్యతేతీర్థం శివగంగాభిధానకమ్॥ (౪౦)
- అన్యోనియానిసంతీహ స్థానస్యాస్యవిశాంవతే ।  
వైభవానినశక్నోమి వత్తుంవగ్నశతైరపి॥ (౪౧)
- భూమాశ్రేష్ఠమిదంస్థానం స్థానా తీర్థంమహత్తరమ్ ।  
తీర్థాచ్చిదమృతంశ్రేష్ఠం శ్రేష్ఠమస్త్రీచ్చిదమృరాత్॥ (౪౨)
- మన్తాస్త్రహేళ్యరోదేవో మహాదేవోమహానటః ।  
దేవాశ్చేష్ఠతమస్తస్య శ్రీమాంస్తాండవభూషితః॥ (౪౩)
- భవామృదిమహాపాతః పాదఃపద్మారుణచ్ఛవిః ।  
తస్యదర్శనమాత్రేణ సకృత్పాపీచముచ్యతే॥ (౪౪)
- కిమునస్సుకృతీక్షేత్ర వాసీనిత్యనిరీక్షకః ।  
సూతః॥ ఇతిమాధ్యన్ది నేస్సర్వ మ్మాహాత్మ్యం హేమసంసదః॥ (౪౫)

- అకర్ణయతిభూషేభా త్రేజోరాశిరవాతరత్ |  
 సర్వేనిమిల్యచక్షూషి వుసరున్నీల్యయత్నతః॥ (౪౬)
- కిమిదంకిమిదస్తేజ ఇత్యన్యోన్యంబభాషిరే |  
 అత్రాస్తరేభువోభ్యాశం రాశిరాసాద్యతేజసామ్॥ (౪౭)
- వసిష్ఠోభగవానానీ ద్రాజ్ఞఃకులపురోహితః |  
 తస్యప్రామునయస్సర్వే సముథాయససంభ్రమమ్॥ (౪౮)
- స్మియాఞ్చక్రితతస్మై వినయేనయథోచితామ్ |  
 సచసంభావ్యతాన్సర్వా నువచానైర్యథోచితైః॥ (౪౯)
- ఆనతంపాదయోర్భువ మాశీర్భరభినంద్యచ |  
 వచసాపృచ్ఛ్యకుశలం మాధ్యందినిముఖాన్తునిః॥ (౫౦)
- శివగంగామృసిస్నాత్వా సమృవిశ్యచిదమృరమ్ |  
 ద్దదర్శతాండవంశమ్భో ర్మనావచననామచ॥ (౫౧)
- ననందసజగౌమందం ముమోదచనన ర్తచ |  
 తతోనిర్గత్యసంప్రాప్య వ్యాఘ్రపాదోటజమ్మనిః॥ (౫౨)
- నినాయతత్రాహూరాత్రం విధివ త్రేనపూజితః |  
 శ్వేంద్రభాతే సముథాయ కృతనిత్యక్రియస్సుధీః॥ (౫౩)
- వ్రణతంప్రాహరాజానం బద్ధాఞ్జలిపుటమ్మనః |  
 పితాతేజరయాక్రాంతో హస్తరాజ్యమనాయకమ్॥ (౫౪)
- గృహణతావకంరాజ్యం యవీయాంశౌహిబాలిశా |  
 ఇతీరితమువశ్రుత్య మునినాప్యధివీవతిః॥ (౫౫)
- జగాదమధురాంవాణీం బాధంభోగేష్వలాలసః |  
 ప్రసీదమహ్యంభగవ స్మహమత్రైవపావనే॥ (౫౬)

- వసన్తిల్వవనేకాల స్నేహ్యమిత్యేవనిశ్చితః।  
అదరోపినభోగేషు తస్మాత్కంఞ్చిద్యవీయసోః॥ (౧౭).
- భూభారభరణార్థాయ కల్పయేకరుణానిధే।  
మమతావదిహావిద్ధి పితరౌఋషిదమ్పతీ॥ (౧౮)
- వరివస్యన్నిహస్నేహా దసయోఃపాదపంకజమ్।  
ఇతివాదితమేవైన మాహమాధ్యన్తినిర్దునిః॥ (౧౯)
- అత్రవాస్తవ్యతాబుద్ధి రస్తిచేత్రవసువ్రత।  
గత్వాపురన్నివర్తస్వ సనైన్యఃస్థావయస్వబాః॥ (౨౦)
- ఆనయైమమ్ముదాదేశ మంతర్వేదిస్థితామ్మనీ॥  
ఆరోవ్యస్యందనస్థానే మానయస్వైతదంజసా॥ (౨౧).
- ఏవంమునివరేణోక్తో రాజాధ్యాత్వాహ్యుపేత్యచ।  
ప్రవిశ్యసంసదంహైమం ప్రేణమ్యవరమేశ్వరమ్॥ (౨౨)
- తేనాపిదేవదేవేన చోదితోన్యపసత్తమః।  
ఋషీణాంత్రిసహస్రాణాం సముదాయమిహనయ॥ (౨౩)
- ఇత్యేవంచోద్యమానస్తు నటేశేనముహుర్దుహుః।  
అనుజ్ఞాప్యనమస్కృత్య వ్యాఘ్రపాదవతజ్జలీ॥ (౨౪)
- ఆనమ్యవ్రతమధాన్యమ్య గాభృచ్ఛ్యసకలాన్నృషీ॥  
పురీంచీకీర్షయాలోక్య పుణ్యాన్తిల్వవనేభువమ్॥ (౨౫)
- పునఃపునర్నిరీత్యైవ వరివృత్తచిదమ్బరమ్।  
పురోధసమ్మరస్కృత్య వసిష్ఠమ్ముణ్యదర్శనమ్॥ (౨౬)
- హిరణ్యచక్రాన్యపతిః వ్రతస్థేనగరీన్నిజామ్।  
ప్రవిశ్యనగరీంసర్వా నామూయాధబలాధిపా॥ (౨౭)





- సత్రిసాహస్రసంఖ్యానా మేకన్నాలోకతవ్రభుః।  
తదావివర్ణవదసౌ విషణ్ణహృదయోన్మథః॥ (౨౯)
- పునఃపునశ్చగణయన్ గణనాపూరకమునిమ్।  
దుర్లభంసర్వలోకేషు నాలోకిష్టయదాతదా॥ (౩౦)
- విలపత్యవనేర్నాథే తస్మిన్నాగుదబృహ్మతః।  
వ్రగల్భమధురాత్రావ్యా వాణీనామాశరీరిణీ॥ (౩౧)
- హిరణ్యవర్తస్నేతేషు మునిష్యైశ్చోనలక్ష్యతే।  
కథన్విదమితిస్వాస్తే మాకృథామహతీంశుచమ్॥ (౩౨)
- శుద్ధాస్వయానామేతేషాం జ్వలత్పావకరోచిషమ్।  
అహమేకస్త్రిసాహస్ర సంఖ్యాసంఖ్యాతిపూరకః॥ (౩౩)
- ఇతిరాజాగిరంగ్రుత్యా రాజకేఖరవాక్సమామ్।  
శోకంవిసృజ్యమేనేతా నివ్రేద్ధ్రానీశవిగ్రహామ్॥ (౩౪)
- వ్రసన్నవదనస్వాంతాః మునయస్తేమహాజనః।  
మాంధ్యందినిమ్మహాభాగం వ్రణివత్యసమబ్రువత్॥ (౩౫)
- అంతర్వేదిభువోధాత్రా యాచితోపిమహానయః।  
సర్వేవయన్తుహాభాగ పునరత్రసమాగతాః॥ (౩౬)
- సప్రాహిణోత్సమంతేన కదాఽన్యస్తాచ్చిదమృరాత్।  
సచమాంధ్యందినిస్తేషా మ్మునీనామమితోజసామ్॥ (౩౭)
- వచశ్శ్చుత్వాహసన్నద్వస్తథైవేతివచోబ్రవీత్।  
తతోపేషుసభాయాశ్చౌ పశ్చాద్భాగేమునీశ్వరామ్॥ (౩౮)
- నివేశయిత్వానేనాఞ్చ వ్రహర్ష మతులంగతః।  
నేనాభిశ్చమునీంద్రైశ్చ సహసర్వజనేనచ॥ (౩౯)

ఉవాసతాండవంవశ్య ఇహ్మౌస్తత్రమహీపతిః|

సూతః|| అధ్యాయమేతత్తుహిరణ్యవర్క చరిత్రసంబంధవవిత్రశబ్దమ్|  
పఠత్యజస్రంశృణుతేతథాయః పఠమ్నదంశైవముపైత్యవశ్యమ్|| ( )

ఇతిశ్రీమల్ సాగ్రద్దేవురాణే చిదమ్మరమాహాత్మ్యే హిరణ్య  
వర్కచరితన్నామ చతుర్వింశోధ్యాయః.

ఓం శ్రీసాంబనటేశాయనమః.

పంచవింశోధ్యాయః.

సూతః|| తతస్తస్మిన్నహాభాగ శివాజ్ఞాపరిపాలకే|

చిక్కిర్నతిమహాభాగే శ్రీకార్యాణిది నేది నే|| (౧)

వశ్యయ్యనిశితంశంభోః పఠమాసందతాండవమ్|

స్థితేషుతేషుసర్వేషు మునిష్వద్యుతశక్తిషు|| (౨)

కదాచిదాగతశ్శ్రీమాన్వాన్యః ఘృపాదోమహాతపాః|

సాదరంతాస్తునీస్పశ్యన్నిదంవచనమబ్రవీత్|| (౩)

వ్యాఘ్రపాదః|| సత్యసంధోమహావీరో మనువంశసముద్భవః|

ఏనామేవసదావృధ్విం హలయత్వేషుసువ్రతః|| (౪)

అక్షీణసంవదంకృత్పా మూర్తీయమానుజాభుభౌ|

యావరాజ్యేస్థితావేతా హలయేతామరిందమా|| (౫)

ఇతితస్యవచస్కృత్వాతే సర్వేషునిపుంగవాః|

ప్రహర్షమతులంప్రాప్తుః ప్రశశంసుశ్చతమ్నునిమ్|| (౬)

యథావిధివిధానైసంకృతవైవాహికక్రియమ్|

అభిషేకాయతస్యాథ సమయాహేమసంసదమ్|| (౭)

- దేవతాభిస్సమస్తాభి స్సర్వదిక్షునిషేవితమ్ |  
మద్భవంకారయామాసు స్సర్వమండనమండితమ్ || (౮)
- మనోహరాభిర్క్వాలాభి రథకాఞ్చనతోరజైః |  
సింహసనేనదివ్యేన మణిదీపైర్కనోహరైః || (౯)
- సమృద్ధతంతుభిఃకుంభై కలశానాంచమాలయా |  
కల్యాణకలితైఃపుష్పై యాజై రాజైస్సమితుక్తైః || (౧౦)
- తస్యమధ్యమలంకృత్య మంటపస్యమనోహరమ్ |  
సర్వేతత్రనిశీధిన్యా మధివాసంవిలేనిరే || (౧౧)
- అన్యేద్యుఃప్రత్యుషస్యేవ యథావిహితకర్మభిః |  
సుముహూర్తేమునీప్త్యైస్తై రభిషిక్తోభవన్నలవః || (౧౨)
- మకుటంహేమమాలాంచ దధన్థంజయావహమ్ |  
స్వముద్రయాతదాచక్రే దివసగ్రహణంప్రభుః || (౧౩)
- అథాసావ్యాఘ్రపాదాయ శిరసామోళిశోభినా |  
ప్రహృష్టాయసమశ్చక్రే పితృకల్పాయనాదరమ్ || (౧౪)
- సోపివైసంసముత్థాప్య పరిష్వజ్యపునఃపునః |  
ఆశీర్వాదంచదత్వాస్త్యై సామ్రాజ్యపదశోభినే || (౧౫)
- వ్యాఘ్రధ్వజందదావస్త్యై వరంరాజ్ఞాంసుదుర్లభమ్ |  
ఆవలక్ష్మ్యకరేదైసం ప్రవిశ్యాశుచిదమృరమ్ || (౧౬)
- పుష్పాఞ్జలింసపేశాయ కారయిత్వామహీభుజా |  
నిదధేతత్పదామౌజః మస్యమూర్ధ్నిచిరహ్నునిః || (౧౭)
- అథదృష్ట్వాస్యమాహాత్మ్య వేదైరపిసుదుర్లభమ్ |  
వ్రశశంసుర్మహీనాథ మధికస్తేమునీశ్వరాః || (౧౮)

- తదనుగ్రహలాభేన రాజాసంతుష్టమానసః।  
ఇతివిజ్ఞాపయామాస దేవదేవంకృతాజ్ఞలిః॥ (౧౯)
- అస్తద్వంద్యైర్యథాసీతి యద్ధనంసముపార్జితమ్।  
తత్సర్వమధునాదేవ భవతోస్తుమహేశ్వర॥ (౨౦)
- అతఃపరమ్మయావ్యత్ర సీత్యాయస్తువలభ్యతే।  
అంశషష్ఠామహీద తత్రస్మా దంశోపిపచ్చిమః॥ (౨౧)
- నైని కాశ్యమహేశాన యేచాన్యేమమవంశజాః।  
అజ్ఞానాదథవామోహా ద్యదికుర్యుస్తవాప్రియమ్॥ (౨౨)
- కరుణాలోకనైదేవ తానప్యత్రాయవ్రభో।  
తతోమాధ్యంధినిశ్శ్రీమా నృచక్రాష్టంతంజనేశ్వరమ్॥ (౨౩)
- మూలస్థానంమహేశానం వ్రణమయ్యవినిర్యయా।  
వారణేంద్రంసమారుహ్య తతస్తత్రమహీపతిః॥ (౨౪)
- జయావహైర్మహాశంఖై ర్ధీరనానైశ్చకాహతైః।  
గచ్ఛద్భిఃపురతోమందం కృతస్తోత్రైశ్చవందిభిః॥ (౨౫)
- ధ్యజచ్ఛన్నసభోభానైస్సై నికైఃపార్శ్వధావిభిః।  
సేవితశ్చనకైఃకృత్యా పురస్యాస్యవ్రదక్షిణమ్॥ (౨౬)
- వివేశథవనంస్త్రీయం సర్వమంగళసంయుతమ్।  
తత్రసింహాసనంచారు సమాధ్యాస్యసపైతృకమ్॥ (౨౭)
- అనుజౌతౌసమామూయ వీరకల్యాణలక్షణా।  
రాజచిహ్నానిసర్వాణి తాభ్యాన్దత్వామహీపతిః॥ (౨౮)
- హేమకుంభగతైస్తీక్తై ర్భావరాజ్యేభిషిచ్యతా।  
సేనయాసహరాజానావ నుజౌమనుజాధిపా॥ (౨౯)

- పాతుంప్రస్థాపయామాస పితృవైతామహీమ్మహీమ్ |  
అథాభిషిక్తౌతౌప్రీతౌ ప్రణివత్యసతేశ్వరమ్ || (30)
- జన్మతుస్సేనయాసాకం స్వీయంరాజ్యంశనైశ్శనైః |  
తతస్సవసుథానాథో వ్యాఘ్రపాదంతపోనిధిమ్ || (31)
- వినయేనసమస్కృత్య మందమేవంవ్యజిజ్ఞాపత్ |  
చిదమ్బరమిదద్భివ్యం సవీకర్తుమిహాత్మహే || (32)
- ఏతేషాంచసమస్తానాం మునీనాందివ్యతేజసామ్ |  
ఆశ్రమాణివిశాలాని చిక్ష్వామిసమస్తతః || (33)
- తదర్థమనుజానీహీ త్యుక్త్వాతేనాథసమ్మతః |  
విశ్వకర్మాణమాహూయ వ్యాధిదేశోభయస్మృషః || (34)
- సతథేతివ్రతిజ్ఞాయ సర్వశాస్త్రవిశారదః |  
బహుప్రపఞ్చవిలసత్సంచావరణసంయుతమ్ || (35)
- ఉత్తుంగతోరణాట్టాల సాలగోపురశోభితమ్ |  
అనేకమంటపాకీర్ణ మాపాదమణికుట్టిమమ్ || (36)
- అలక్ష్మ్యచిత్రసోపాన మాధారోత్తమ్భితధ్వజమ్ |  
అష్టాపదమహాపట్ట బద్ధాట్టాలకసంయుతమ్ || (37)
- మహర్థవజ్రఘటిత జ్వాలాజాలవిశోభితమ్ |  
తస్తచ్చామీకరాలిప్త సర్వభిత్రివిరాజితమ్ || (38)
- విలసద్విద్రుమోత్కీర్ణ విటంకోట్టంకితామ్బరమ్ |  
వలమానమహావీచి వైడూర్యమకుటోజ్జ్వలమ్ || (39)
- మహానీలస్ఫురద్వేదీ మాణిక్యస్తమ్భమద్భుతమ్ |  
ముక్తావిరచితోల్లోచ రోచిఃకవచితామ్బరమ్ || (40)

- హరిన్మణిశిలావట్ట ఘటితాళిందవిభ్రమమ్ |  
అనేకాశ్చర్యనిలయమనే కాదిత్యసన్నిభమ్ || (౪౧)
- అనేకచంద్రప్రతిమ మవసీతలభూషణమ్ |  
హరిశేహతిరస్కారి హసితేంద్రమహాగృహమ్ || (౪౨)
- అథనీకృతదిక్పాల భవనస్తోమవై భవమ్ |  
అవర్ణనీయవై చిత్త్య మవాఙ్మనసగోచరమ్ || (౪౩)
- శ్రీమచ్చకారఘరమం దేవశిల్పీచిదమృతమ్ |  
అఘోమునీనాంసర్వేషాం సహస్రమితయాత్మనామ్ || (౪౪)
- సహస్ర్యాణిమనోజ్ఞాని సశృంగాణిసమంతతః |  
సశాతకుమ్భకుంభాని ససాలవలయానిచ || (౪౫)
- ద్వారతోరణకాంతాని ఘనీధీవథభాజ్జీచ |  
అనేకాశ్చర్యసంయుక్తాన్యా శ్రమాణియథానుభమ్ || (౪౬)
- విభీత్రాణితథాచక్రే విశ్వకర్మామహాతపాః |  
తతస్సరాజాపుణ్యాం తథావృక్షేధ్రువాభిధే || (౪౭)
- మహనీయేతథాలక్ష్మీ కాస్తుశాన్తిపురస్సరమ్ |  
సర్వాన్ప్రవేశయామాస వితతానాశ్రమాన్మనీన్ || (౪౮)
- అథతత్రసఘేశస్య లోకానుగ్రహకారిణః |  
శ్రీమత్సజ్జనపూజాద్యం సర్వమప్యుత్పవక్రమమ్ || (౪౯)
- వేదాగమవ్రకారేణ సర్వలోకవివృద్ధయే |  
మునిభిస్తైస్సమంరాజా శ్రీమాన్కర్తుంకృతాదరః || (౫౦)
- వ్యక్తంపాతజ్జలంశాస్త్రీ ష్టేవోత్సవవిధాయకమ్ |  
అరోఘ్యవారణస్కంధం తూర్యనాదపురస్సరమ్ || (౫౧)

- పురమ్మిదక్షణీకృత్య సభామ్మివేశయచ్చనైః।  
తతస్తేమునయస్సర్వే తదాలాక్యధృతాదరాః॥ (౫౨)
- మాసర్తుదినసక్షత్రం నిశ్చిత్యసమయోచితమ్।  
తద్వృష్టవిధినాజ్ఞాత్వా తాండవేశమహోత్సవాన్॥ (౫౩)
- హిరణ్యవర్షదేరాజ్ఞే సర్వమేవన్న్యవేదయన్॥  
నివేదితమసౌశ్రుత్వా భూవస్తైరుత్సవక్రమమ్॥ (౫౪)
- యథాదృష్టస్తథాకర్తుం మనసాకృతనిశ్చయః।  
జ్యేష్ఠమానీతతఃపూర్వం తత్సమాఖ్యేచవత్సరే॥ (౫౫)
- ఘల్లన్యోఃపూర్వయోరాజా చంద్రచూడస్యశూలిసః।  
ఉత్సవంకల్పయామీతి తదాకర్తుమ్ప్రచక్రమే॥ (౫౬)
- ఆగమజ్ఞైస్తవశ్శుద్ధై స్సహజైర్గునిసత్తమైః।  
దేవయాగక్రియాద్యోగ్యైః ప్రీగుణంసవవాసరమ్॥ (౫౭)
- నటేశభ్రమణంఠీర్థాత్ పూర్వేద్యుఃప్రవిధాయచ।  
సమాహూరయక్రమాత్సద్య స్సర్వానేవసురోత్తమాన్॥ (౫౮)
- సంకల్పంకారయామాస ధ్వజారోహణమగ్రతః।  
తతస్సర్వేదివిషదో నిఖిలాదివ్యయోషితః॥ (౫౯)
- మాసవాశ్చమహీపాశ్చ మునయోదివ్యతేజసః।  
గోవురాణిధ్వజంకాస్తం సత్క్రృతంసగరీపథమ్॥ (౬౦)
- దృష్ట్వాచబహవఃస్తుత్వా నృతుఃపరయాముదా।  
భానువారాదివారాణా మ్భూషణాన్యపిసాదరమ్॥ (౬౧)
- పారిబర్హ్యాణ్యశేషాణి కుంకసింహససంశుభమ్।  
రత్నదండంనీతచ్చత్ర మనేకాన్స్వపభధ్వజాన్॥ (౬౨)



- బద్ధాచద్వారదేశేషు తోరణానినిరంతరమ్ |  
 క్షణేనతామ్నురీందివ్యాం మలచ్ఛక్రమిపురాజ్ఞనాః || (౬౩)
- అమ్మికారమణోవీధీ మలంకుర్వతిమంధరమ్ |  
 దేవాస్సద్యస్సమాసాద్య పుల్లపద్మసమాననాః || (౬౪)
- తన్మయత్వాచ్చభావానా న్నన్మయత్వేనచేతసామ్ |  
 ఆనన్దలహరీపూర్ణా దృష్టతత్త్వాభివాభవత్ || (౬౫)
- ఆషాఢాభ్యేచతేమాసి వారిదాకులితామ్భరే |  
 కల్పయామాసురిశస్య జలక్రీడామమేవాత్సవమ్ || (౬౬)
- న్యూనాధిక్యవినిశాయ కల్పయామాసురాదరాత్ |  
 గ్రావణమాసిదేవస్య మఖదీప్తపురస్సరమ్ || (౬౭)
- సహపుష్పవిమానేన పవిత్రారోపణోత్సవమ్ |  
 యథావిధివిలేనుస్తే మునయశ్చమహీపతిః || (౬౮)
- శుభేభాద్రపదేమాసి సద్యస్సస్యసమృద్ధిదే |  
 మాసిచాశ్వయుజేహృష్టే నీలకంఠకులాకులే || (౬౯)
- తారేచభానుదైవత్యే సర్వలోకహితోత్సవమ్ |  
 జగన్మాతురుమాదేవ్యా నయనానందకారణమ్ || (౭౦)
- కారుణ్యరూపిణశ్చమ్భా రష్టమీదివసోత్సవమ్ |  
 కార్తికేమాసిదేవస్య పరందీపావలీమహమ్ || (౭౧)
- మార్గశీర్షేతథామాసి చార్ద్రాయుక్తేశుభేదినే |  
 తపోధనాస్తుసంభూయ నేవార్ధంకృతసంవిదః || (౭౨)
- అగస్త్యశ్చపులస్త్యశ్చ విశ్వామిత్రఃపరాశరః |  
 వాసుదేవోవసిష్ఠశ్చ జైమినిర్మునిభిర్వృతః || (౭౩)

- భారద్వాజోభృగుశ్చైవ కణ్వః కాశ్యపవివచః।  
యేచైవాన్యేమునిశ్రేష్ఠాస్తే సర్వేతివ్యకాననమ్॥ (౨౪)
- ఆచార్యశివగంగాయా మవగాహ్యవ్యసుత్తమమ్।  
వ్రదక్షిణత్రయంకృత్వా నమస్కృత్యసభేశ్వరమ్॥ (౨౫)
- పరమానందసందోహ సాంద్రస్వాంతాశ్చతుష్టుభుః।  
హరిణాశోలరూపేణ బ్రహ్మణాహంసరూపిణా॥ (౨౬)
- యస్యాద్యస్తౌనదృశ్యతే తన్నమామినలేశ్వరమ్।  
నమస్తేవిశ్వరూపాయ నమస్తేకామవైరిణే॥ (౨౭)
- నమస్తేకాలకాలాయ నమస్తేశూలపాణయే।  
నమస్కృష్టిస్థితిధ్వంస కారిణేకరుణాత్మనే॥ (౨౮)
- ఇతిస్తుత్వామునిశ్రేష్ఠాస్తాష్టాంగంవ్రణిపత్యచ।  
విశ్వరూపుతులంలభ్యా గచ్ఛన్తిస్తయథాగతమ్॥ (౨౯)
- వాగ్మిసూచకః॥ తస్మాత్త్వయాద్యకర్తవ్య ముత్సవంపరమేష్ఠినః।  
దివసస్యాస్యమాహుత్వ్యంవత్తుంవర్షశతైరపి॥ (౩౦)
- నశక్నోమిసృవశ్రేష్ఠ తస్మాత్కర్తవ్యమాదరాత్।  
నూతః॥ ఇతితస్యవచశ్శ్రుత్వా త్రిసహస్రద్విజాతయః।  
విజ్ఞప్తాస్తేనభూపేన స్నానార్థస్తుసభావతేః॥ (౩౧)
- తత్త్వాస్పృశ్యర్థమహర్దివ్య మద్యేతిప్రీతచేతసః।  
నవతీర్థసముద్భూత స్తోయమాదాయచాదరాత్॥ (౩౨)
- సమ్భూయపరయాథక్త్యా మస్త్రీపూతేనవారిణా।  
అభిషేకవిధిఞ్చక్రు రమలస్యసభావతేః॥ (౩౩)

కృత్యాభిషేకంకృతమాలమాలా మాబధ్యమూర్ధస్యవనీశురేంద్రాః।  
నైవేద్యమావేద్యనటేశ్వరాయ సమీప్రిణయామాసురభోపచాన్తః॥

ఇతిశ్రీమత్స్కాన్ధేపురాణే చిదంబరమాహాత్మ్యే మాహాత్మ్యవ  
విధిర్నామ పంచపంశోధ్యాయః.

ఓం శ్రీసాంబనటేశాయనమః.

షడ్వింశోధ్యాయః.

- సూతః॥ పౌషమాసమిధింనైవ శృణుధ్వంమునిసత్తమాః।  
వత్సోమితద్యథావృత్తం నటేశస్యదయానిధేః॥ (౧)
- ఋషయః॥ పౌషమాసేనటేశస్య పూజనంకీదృశంవిభో।  
పౌషమాసస్యపూజార్థం వ్యాఘ్రపాదోమహతపాః॥ (౨)
- హరిణ్యవర్తణేరాజ్ఞే సమ్యగేతదుపాచహ।  
పౌషమాసస్యపూజార్థం శృణుత్వమవనీపతే॥ (౩)
- పౌషాభిధానేమాసేతు పుష్యనక్షత్రసంయుతే।  
దివసేశుభలగ్నోచ మహానైవేద్యమాదరాత్॥ (౪)
- యేకారయన్తితేసర్వే ముక్తిమాయాన్నిశాశ్వతీమ్।  
ఇతితస్యవచస్కృత్వా వ్యాఘ్రపాదస్యధీమతః॥ (౫)
- రాజానివేదయామాస త్రిసహస్రద్విజన్తనః।  
అన్నానిచావదాతాని కైలాససదృశానిచ॥ (౬)
- శంక్షభోజ్యానిలేహ్యాని చోష్యాణివివిధానిచ।  
రవిపాకాగ్నిపాకంచ సూపాపూపాస్యనేకశః॥ (౭)

కదళిఫలమిశ్రాణి నాళికేరఫలానిచ।

అన్యోన్యపిఠాన్పాకా న్నరసాన్యస్యవేదయత్॥ (౮)

మహానైవేద్యమాలోక్య సర్వేచమునిస త్రమాః।

సంతోషమతులంప్రాప్నురవనీవతిస త్రమే॥ (౯)

వ్యాఘ్రపాదస్తతప్రస్తుభూ భూవతింప్రత్యువాచహః।

అన్యంచకథయిష్యామి నతేశస్యమహేమాత్మనమ్॥ (౧౦)

మిథునేమాసిసంప్రాప్తే ఘ్ననీఋక్షసంయుతే।

దివనేధరణీపాల దేవాశ్చమునయస్తథా॥ (౧౧)

నీర్ధవిద్యాధరాయత్యై రాక్షసాశ్చైవమానవాః।

కిన్నరాశ్చైవయేచాగ్రే సర్వేసంభూయసాదరమ్॥ (౧౨)

శ్రీమత్తిల్వవసంప్రాప్య పుండరీకసరోవరే।

స్నాత్వాగత్వాసఖామధ్యే దేవదేవన్నతేశ్వరమ్॥ (౧౩)

నిర్మలంనిష్క్రియన్నిత్యన్నిష్కళన్నిష్కళంకేశమ్।

మాయాతీతమ్మహతీతం వ్యోమమనాకినీధరమ్॥ (౧౪)

చూడాశశాఙ్గజ్యోత్స్నాభిర్గవశీకృతదిగ్ముఖమ్।

లలాటనయనజ్యోతిర్జ్వాలాదగ్ధనరద్రుమమ్॥ (౧౫)

కరుణాసింధుకల్లోల తరంగితకటాక్షకమ్।

మందస్మితమనోహరి ముఖచంద్రిరాజితమ్॥ (౧౬)

భుజగేన్రఫణారత్న కిరణారుణగండకమ్।

తుహినాద్రిగుతాత్మ కుచకస్తూరికాఙ్గితమ్॥ (౧౭)

వ్యాఘ్రచర్మపరీధానం వ్యాళయజ్ఞోపవీతనమ్।

మంజుశిఖానమజ్జీర శిజ్జితాఙ్గితదిగ్ముఖమ్॥ (౧౮)

- దృష్టమాత్రేణసర్వేషాం నిశ్చేయసవిధాయినా।  
ఇన్ద్రియరోధనీమస్త సిన్ధురణాతిరాగిణా॥ (౧౯)
- దక్షేణచరణాజ్ఞేన తరుణామ్బుజభాసినా।  
అవస్థారమధఃకృత్వా చాపరేణభ్రమోద్యతా॥ (౨౦)
- ధరణీధరయూథాని చాలయస్తంసభేశ్వరమ్।  
దృష్ట్వానందాశ్రుసమ్పూర్ణా స్తుత్వానత్వాపునఃపునః॥ (౨౧)
- తద్భావభావితాస్సర్వే గచ్ఛేయస్త్వన్నికేతనమ్।  
వ్యాఘ్రపాదః॥ తస్మాత్తత్సమయేసమ్యక్ కర్తవ్యస్తుమహోత్సవః() (౨౨)
- ఆసన్నశృమహీపాల తత్కాలోభావివత్సరే।  
తస్మాత్సంపాదయాశుత్వం రథాదీనుత్సవార్థకమ్॥ (౨౩)
- ఇత్యుక్తప్రేనభూపాలో వ్యాఘ్రపాదేనధీమతా।  
సర్వంసమ్పాదయామాస సహసాధరణీవతిః॥ (౨౪)
- అథతత్సమయేసమ్యక్సంప్రాప్తేమునిపుణ్ణవాః॥ (౨౫)
- కృత్తికాహ్వనకేఋష్యే త్రిసహస్రద్విజాతయః।  
సమ్భూయసాదరాస్సర్వే ధ్వజారోహణమిత్తమ్॥ (౨౬)
- దేవతానాహనంచక్రః పరమేశస్యసన్నిధౌ।  
విష్ణుబ్రహ్మాండ్రహుతభగ్య మరాక్షసపాశినః॥ (౨౭)
- ప్రకంపనకుబేరేశ దివానాథసశాకరాః।  
గంధర్వారాక్షసాయత్యై స్సిన్ధాఃకిమ్పూరుషాదయః॥ (౨౮)
- సర్వేసభేశనేవార్థం సమాగచ్ఛంతసత్వరమ్।  
ఇతిదేవాన్సమాచూయ ధ్వజంవృషభలాఞ్ఞితమ్॥ (౨౯)

- పురమ్మదక్షణీకృత్య సభేశస్యతుసన్నిధౌ।  
దృఢమారోషయామాసు రాగమోక్షేనవర్తనా॥ (౩౦)
- అపరేతుదినేరాత్రౌ మర్దలంమురవంతథా।  
వేణుంచపటహంవీణాం దుందుభిష్ట్యం రీస్తథా॥ (౩౧)
- అనేకధ్వనిసంయుక్తం ఘోషయామాసురాదరాత్।  
ఘోషేణతేనమహతా బ్రహ్మణానర్విజృంభిణా॥ (౩౨)
- బధిరీకృతకర్ణానాం లోకానామభవత్ప్రియమ్।  
అన్యేద్యురవనీదేవా దేవాశ్చబుషయస్తథా॥ (౩౩)
- సస్త్రీకాస్సాదరాచైవ శ్రీమద్ద్రభసభావతేః।  
ఉత్పవస్యతుసేవార్థం తిల్వకారణ్యమాయయుః॥ (౩౪)
- మధ్యార్జునశ్చమాయూర శ్వేతకాంతారనాయకాః।  
వేదకాసనవత్కిక శ్రీమత్పృష్ఠానదేశ్వరాః॥ (౩౫)
- ఏకామ్బరాభిధానశ్చ అరుణాచలనాయకః।  
యేచాన్యేచమునిశ్రేష్ఠా భూతలేసముపస్థితాః॥ (౩౬)
- దేవాస్తేనటరాజస్య సేవార్థస్తుసమాయయుః।  
ఏవమేవప్రకారేణ మఖిరత్యైవసాసకమ్॥ (౩౭)
- అగమోక్షేనవిధినా అవనీసురసత్తమాః।  
మహాతృప్తవిధిచ్ఛక్తు ర్నవమేపూర్వఖల్లునే॥ (౩౮)
- రథమారోషయామాసు ద్వేషదేవన్నతేశ్వరమ్।  
కపోతకోటివ్యాలవిప్లి చామరైరుజ్జ్వలాకృతిమ్॥ (౩౯)
- మందారదామనిష్యన్ద మకరందవిచిత్రతమ్।  
ఘోలముక్తాఫలాభీశు జ్యోత్స్నాభవళవిగ్రహమ్॥ (౪౦)

- దర్పణైశ్చైవ మకుమ్భైశ్చ విరాజితశిఖాతలమ్ |  
 త్సమిచేలాసముద్భూతో ల్లోచనాపిహితా న్నరైః || (౪౧)
- పవనోద్ధూయమానైశ్చ సతేశస్యమహాత్మవమ్ |  
 ద్రుష్టుస్తేవానశేషాంశ్చ ఆహ్వాననిరన్తరీవమ్ || (౪౨)
- కేతుభిర్లుటితప్రాంతం సకలానన్దకారణమ్ |  
 నవరత్నసముద్భూత మాలానికరభానుభిః || (౪౩)
- అఖండలధనుశ్శోభా మాకుర్వాణన్నభస్థలే |  
 మాణిక్యగాత్రయుక్తేన మగ్నీకుసుమశోభినా || (౪౪)
- చీనాంశుకవ్రచ్చదేన పాదపీఠోపశోభినా |  
 సింహాసనేనదివ్యేన సదాలంకృతమధ్యమమ్ || (౪౫)
- కర్ణకూటశిఖావిధృతత్పిఙ్గిజికారవైః |  
 ముఖరీకృతవిగ్భాగ మ్మేరుశృంగమివాపరమ్ || (౪౬)
- అతఃపత్యైరనేకైశ్చ నివారితమహతవమ్ |  
 అధిష్ఠానాన్తరక్షిప్తైః కృత్రిమైఃప్రతిమాగణైః || (౪౭)
- అనేకదేవతాపూర్ణం హేమశైలమివోజ్జ్వలమ్ |  
 రథచూరోపయిత్వాశు దేవదేవస్సతేశ్వరమ్ || (౪౮)
- దేవీఞ్చవిఘ్నరాజఞ్చ ప్రత్యేకంరథయోర్ద్వయోః |  
 ఆరోప్యచన్ద్రపత్రేణో వీధికాయాంశనైశ్శనైః || (౪౯)
- ప్రదక్షిణవిధిఞ్చక్రే సర్వాలంకారసంయుతమ్ |  
 వీధ్యాంవిరాజమానేతు శ్రీమద్ద్రభసభావతౌ || (౫౦)
- వీధికారమణీయానీ దలజ్ఙాన్తరనేకశః |  
 మన్దవాతకృణత్కూరి కిఙ్కిణీతోరణారవైః || (౫౧)

- ప్రాసాదాగ్ధ్యశిఖాబద్ధ మౌమనిర్మితకేతుభిః |  
 తతమంభమమైఃకుమైః రంభాస్తహ్నివిరాజితైః || (౫౨)
- నాళికేరఫలైశ్చాపి క్రముకాణాఞ్చమాలయా |  
 కృత్రిమైఃపుత్రివైవైవ ప్రతిద్వారన్నివేశితైః || (౫౩)
- దర్శితైఃపూర్ణచంద్రైశ్చామరాణాఞ్చరాజభిః |  
 నవజాతికీహదశ్య నవరత్నవిచిత్రితైః || (౫౪)
- వితాపైర్వివిధైస్సీమైశ్చ శ్రీవాంశుకవినిర్మితైః |  
 అన్యైశ్చవివిధైర్దివ్యై రలంకారైర్విరాజితా || (౫౫)
- సమృద్ధఘృష్టగీర్వాణ కోటిరతటవిద్యుతైః |  
 అనన్యైరతితేజోభి ర్కాంతైర్విదమరీకృతా || (౫౬)
- నమద్భుసాలమాలిన్థ మాలాకుసుమకేసరైః |  
 ధూసరీకృతభూభాగా వీధికానీన్దహతైరా || (౫౭)
- అథపౌరజనాస్సర్వే హర్షనిర్భరమానసాః |  
 కేచిత్తుషారసలిలై రనిశ్చిన్బాహ్యవేదికాః || (౫౮)
- కేచిన్నానావిధైఃపుష్పై ర్విధికాయామవాకిరైః |  
 కేచిత్పాటిరసలిలైః కేచిత్కుంకుమవారిభిః || (౫౯)
- కేచిత్తీర్థజలైశ్చుద్ధై స్సించంతిన్ద్రచవీధికామ్ |  
 కేచిచ్ఛస్తనపంకేన కేచిత్కస్తూరికాభతైః || (౬౦)
- కేచిన్మృగమదైవైవ కేచిన్నిర్యాసకైస్తథా |  
 కేచిచ్ఛృంగరుజమ్బలై రలింపన్బాహ్యవేదికామ్ || (౬౧)



- మర్దళానాంనినాదేన దుందుభీనాఞ్చఘృష్యతామ్ |  
వటహానాంనినాదేన కామలానాఞ్చనిస్పనైః || (౬౨)
- మునీనాంసామగానేన ద్విజానాంవేదఘోషకైః |  
భక్తానాఞ్చయశ్చైశ్చతురగాణాఞ్చహేషయా || (౬౩)
- బృంహితేనమహేభానాం రథచ కిషహరణైః |  
వ్రశ్యత్యద్రుద్రకన్యానా మ్నంజుః పదీరశింజితైః || (౬౪)
- పుష్పమాలాసముత్పాతి భృంగరూఢ్మృత్నిస్పనైః |  
కోలాహలేనమహతా భువనాంతరవిరినా || (౬౫)
- బధిరీకృతకర్ణాస్తు బద్ధేయచతుష్టయాః |  
అవర్తంతజనాస్సర్వే పరమానందనిర్భరాః || (౬౬)
- కేచిన్మృతంచకుర్వన్తౌ హర్షబాష్పహితేక్షణాః |  
రోమాంచాంచితదేహశ్చ పరమానందమూర్ఛితాః || (౬౭)
- కేచిద్ధానవిశేషైశ్చ ప్రీణయామానురీశ్వరమ్ |  
ఏవంప్రదక్షిణీకృత్య శ్రీమద్ద్రభసభావతమ్ || (౬౮)
- సభామృవేశయామాస భూవతిర్ద్విజసత్తమైః |  
అథోత్సవేనసప్తప్తః వ్యాఘ్రపాదోమహాతపాః || (౬౯)
- తీర్థకర్మవిధానార్థం వ్రత్యువాచహభూవతిమ్ |  
అన్యచ్ఛకథయిష్యామి శృణుభూపసమాహితేః || (౭౦)
- ఉత్తరేనటరాజస్య తీర్థకర్మవిధింపరమ్ |  
యేకారయన్తిమనుజాస్తేషా మ్ముక్తిర్నసంశయః || (౭౧)
- హిరణ్యవర్షాః కుత్రవాతత్కరిష్యామి కింవాతీర్థమునీశ్వర |  
వ్యాఘ్రపాదః || శృణ్వరీకపురస్యాస్య ప్రాగుదీచ్యాఞ్చవారిధౌ || (౭౨)

- కురుష్వపువత్రిశేష్ట తీగకర్మవిధిమృతమ్ |  
తత్కాలస్మానశుద్ధోయః పాతికైశ్చప్రముచ్యతే || (౭౩)
- అస్మిన్నధేవురావృత్త మాఖ్యాతంకథయామితే |  
కేనచిద్దానవేద్ధేణ పరాభవసిద్ధాయినా || (౭౪)
- పరుణోయ్యుక్తమకరోత్పు రాకలశవంసమా |  
అస్మిన్నాగ్రలేపకథిన్యాంకిచ్చే ద్భాహ్నిణసర్వమమ్ || (౭౫)
- గ్వేచ్ఛయాతుసమాగచ్ఛ త్వమాథానాయచాభయోః |  
ఆగచ్ఛంతంశమాహంక్య తిమి రాయతిలోచనమ్ || (౭౬)
- పరుణః పాహిణోత్పాశాన్మనాక్షసేన్ద్రమనీషయా |  
తేనపాశేనసంబద్ధః పంచతామగమద్విజః || (౭౭)
- తతస్తయాసమాక్రాంతౌ మహత్యాబ్రహ్మహత్యయా |  
అపామ్పతిరభూత్తత్ర నిస్తేజాశ్చైవతత్క్షణాత్ || (౭౮)
- ఆక్రాంతేతేనపాపేన పరుణేసలిలాధిపే |  
సప్తపితృణాదేవ శోషమాపుఃపయోధయః || (౭౯)
- సముద్రశోషణాలోకే త్వినావృష్టిరభూత్తదా |  
ఆవిరాసీన్సహతాపా లోకానామ్పరితప్యతామ్ || (౮౦)
- తతశ్శునాసీరముఖాశ్చదేవా సంభూయసర్వేకృతసంవిధానాః |  
ఆగత్యతిల్వావనిమధ్యభాగం సభేశ్వరంతుష్టుపురాదరేణ || (౮౧)
- నమోస్తుపీయూషమయూఖలేఖా వతంసితోస్తుంజటాకలాప |  
నమోస్తుకారుణ్యవయోధితుంజ తరజ్జశ్శజ్జారకటాక్షవీక్షమ్ || (౮౨)
- నమోస్తులాలాటవిలోచనోద్య త్క్రౌశానుకీలావలిదగ్ధకామ |  
నమోస్తుకుమ్భిససరాజదీప్య త్ఫణామణిద్యోతితగండభాగమ్ || (౮౩)

నమోస్తుమందస్మితకాన్తిపూర సద్గతై త్యేప్రనివాసభూమే |  
 నమోస్తుద్ధుగ్ధామ్బుధిజాతహల హలేన కాళీకృతకర్ణమూల || (౮౪)  
 నమస్తుచా రాద్రి సుతాకుచాబ్జ పాటీరపంకాంకితవక్షసేతే |  
 నమోస్తుమాతద్గమహత్తరత్వ కృటాభిరామారుకటిప్రదేశ || (౮౫)  
 నమోస్తుకల్యాణసభానరాళ వితస్యమానామితలాస్యభూమే |  
 అపామ్పతేరస్యమహత్తరాసుం విమోచయాన్హాసభవంసతేశ || ()  
 ఇతిబ్రువాణేషు సురోత్తమేషు పురోశరీరీకలవాగధానీత్ |  
 వయంసముద్రస్యతటంసమేత్యవిమోచయామోవరుణస్యపాపమ్ || ()  
 ఇత్యేవమాకర్ణ్యసురాస్సమస్తా వాణీమథానస్తరసేనపూర్ణామ్ |  
 యయుర్యథాస్వేషుగృహేషుపశ్యాత్కదాచిదీశంకరుణాపయోధిః ||  
 సమాగమంమాఘమఘేషయోధి తత్పన్నిథానేనసముత్కరణీత్ |  
 పాపైర్విముక్తోపరుణఃపయోధిః స్తోత్రేనమస్కారముభైరథానైవ్యః ||  
 సంతోషయిత్వాతుసభాధినాథ మథావృణోదేషవరజ్ఞకజ్జిత్ |  
 స్వామిస్సదాస్మిన్సమయేయదాహం సురక్షితవ్యోత్స్వవగాహనేన ||  
 యేచైవకాలేసముపాస్యమర్త్యా మజ్జన్తితేయాస్తువరమ్పదంతే |  
 ఇత్యేవముక్తస్సలిలాధిపేన నతేశ్వరోభక్తవరప్రదాయీ || (౯౦)  
 తథేతిదత్వావరమంబికేశ సురోదధేద్రథసభాధినాథః |  
 తస్మాన్మహీపాలవరంత్వయాద్య కర్తవ్యమేతత్కిలతీర్థకర్మ || (౯౧)  
 సూతః || ఏవముక్తోమహీపాలో వ్యాఘ్రపాదేనధీమతా |  
 ఉత్తరేచైవనక్షత్రే తీర్థకర్తార్థమాదరాత్ || (౯౩)  
 సముద్రస్యతటంసమ్యగలబ్ధుత్వమునీశ్వరాః |  
 తస్మిన్మథాసభానాథం తీర్థయాత్రామకారయన్ || (౯౪)

తతస్తత్సమయేసర్వే తీర్థార్థంకృతసంవిదః |  
 దేవాశ్చమునయస్సర్వే సిద్ధవిద్యాధరాశ్చయే || (౯౫)  
 యదాశ్చ రాక్షసాశ్చైవ మానవాశ్చైవ కిన్నరాః |  
 సమాగత్యపయారాతా సస్మరానన్దనిర్భరాః || (౯౬)  
 కేచిద్ధేమమయైశ్శృంగైః కేచిన్దాణిక్యసమ్భవైః |  
 కేచిత్ప్రవాళికలితైః కేచిన్దోమధనిర్మితైః || (౯౭)  
 నానావిదైరథావైశ్చ మహాథామాన్వితైస్తథా |  
 జలక్రీడామమర్వస్త చాప్సరోభిరనేకశః || (౯౮)  
 ఏవంతీగ్రవిధింకృత్వా దేవదేవన్నటేశ్వరమ్ |  
 సభామ్ప్రవేశయామాసు రలజ్జానైరనిన్దితైః || (౯౯)  
 ఇతిసురగురుతుల్యైస్తత్త్వికారణ్యవిప్రైః స్సకలనిగమపారావారపా  
 గీణచిత్తైః | ఖణిమలతలకేనవ్యాఘ్రపాదేనచాపి ప్రతిదిసముపచారై  
 రర్చితోభూన్నటేశః || (౧౦౦)  
 అధ్యాయవర్యంయఇమంవతన్తి శృణ్వంతినన్దన్త్యథవాలిఖన్తి |  
 తేషామసౌస్వర్ణసభాధినాథః సాయజ్యమిష్టంచఫలందదాతి || ( )  
 మహాపురాణంయదెదంసమాహితః పతేత్సకృతోపిశివంసమాశ్ను  
 యాత్ | యేత్రేన్యనేదఘ్రిమకామతోపియో మార్గానుసారాదపి  
 ముక్తవివసః || (౧౦౧)

ఇతి శ్రీమత్స్కాందేపురాణే చిదమ్బరమాహాత్మ్యే మహోత్సవ  
 విధిర్నామ షడ్వింశోధ్యాయః.

ఓం శివకామ సుందరీసమేత చిదమ్బరేశ్వరాయనమః.

సమాప్తోయంగ్రంథః.